

महाराष्ट्र शासन
महसुल व वन विभाग,
मदत व पूनर्वसन विभाग

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा
जिल्हा - वाशिम
सन २०१७-१८

आपत्ती व्यवस्थापन विभाग ,
जिल्हाधिकारी कार्यालय वाशिम
टोल फ्री क्रं. १०७७
दुरध्वनी क्रं. २३४२३८

अनुक्रमणिका

अक्र	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१	प्रस्तावना	०-१
२	उद्देश	२-३
३	जिल्हा सर्वसाधारण माहिती,	४-५
४	दृष्टिक्षेपात जिल्हा	६-७
५	DDMPआराखडा	८-९
६	आपत्ती व्यवस्थापना करीता उपलब्ध साधन सामुग्री , जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाचे उद्देश	१०-१३
७	आपत्तीची शक्यता	१४-१४
८	आपत्ती घटनांनी व्यवस्था व सेवा बाधित होण्याची शक्यता	१५-१५
९	क्षमतेचे मुल्यांकन	१६-१६
१०	समुह माध्यमे	१७-१७
११	वाशिम जिल्हयातील नदया व प्रवाह	१८-१८
१२	पुनर्वसन बाबत माहिती	१९-१९
१३	नदया/पुरामुळे बाधित होणारी गावे	२०-२०
१४	कालवा/ नदी/अतिवृष्टीमुळे धोका पोहचु शकणारी गांवे	२१-२५
१५	वाशिम जिल्हयातील प्रकल्प, मध्यम प्रकल्प	२६-२७
१६	विमोचन योजना रचनात्मक उपाययोजना	२८-२९
१७	प्राधिकरणाचे अधिकार कर्तव्य	३०-३०
१८	गाव आपत्ती व्यवस्थापन कामी करणेत आलेल्या उपाययोजना	३१-३१
१९	वाशिम जिल्हा हेवी रेन फॉल	३२-३५
२०	संदेश यंत्रणा	३६-३७
२१	नियंत्रण कक्ष व कार्यालय प्रमुख	३८-३८
२२	वाशिम जिल्हयातील मान्यवराचे संपर्क क्रमांक /स्वयंसेवी संस्थेची माहिती	३९-३९
२३	जिल्हयातील विविध विभागाकडे उपलब्ध असलेली साधने	४०-४६
२४	जिल्हा /उपविभागिय अधिकारी आणि तालुका अधिकारी तसेच विविध कार्यालयाचे पत्ते व फोन नंबर.	४७-५०
२५	प्रमाणित कार्यपध्दती (आपत्तीच्या काळी विविध खात्याकडुन पारपाडावयाच्या जबाबदा-या प्रमाणित कार्य पध्दती)	५१-६०
२६	हवाईदल/एन.डी.आर.एफ./हवामान/सैन्यदल मदतीबाबत	६१-६२
२७	नियंत्रण कक्षाची स्थापना करणे	६३-६३
२८	तहसिलदार/नायब तहसिलदार याची कर्तव्ये	६४-६४
२९	विविध विभागाची जबाबदारी	६५-७६

३०	स्थलांतरीत केलेल्या कुटुंबांना खालील प्रमाणे कार्यवाही करणे बाबत सुचना देण्यातयाव्यात	७७-७८
३१	तालुकानिहाय पुरप्रवण व संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती	७९-९६
३२	तालुका निहाय पोहणा-या व्यक्तींची यादी	९७-९८
३३	वृत्त पत्राचे प्रतिनिधी	९९-९९
३४	वृत्तवाहिन्याचे जिल्हयातील प्रतिनिधी/सर्पमित्र	१००-१००
३५	जिल्हयातील शासकीय /निमशासकीय ,सेवाभावी हॉस्पिटल	१०१-१०२
३६	वाशिम जिल्हयातील ॲब्युलन्स (रुग्णवाहिका) / जिल्हयातील ब्लड बँक	१०३-१०३
३७	जिल्हयातील सेवाभावी संस्था ,चेरीटेबल ट्रस्ट,साहसी संस्था	१०४-१०४
३८	जिल्हयातील टेलिफोन एक्सचेंज/बस स्टँड रेल्वे स्टेशन तसेच विश्राम गृह /विश्राम भवन	१०५-१०५
३९	अग्निशमन दल/पेट्रोलडेपो,पेट्रोल पंप/ जिल्हयात उपलब्ध बोटी /होडीची माहिती	१०६-१०६
४०	जिल्हयातील शाळा/महाविद्यालये	१०७-१०८
४१	स्वयंसेवी संस्थांच्या स्वयसेवकाची माहिती	१०९-११०
४२	जिल्हास्तरीय शोध व बचाव पथकाची रचना	१११-११२

प्रस्तावना

शासनाचा मुख्य उद्देश देशामध्ये शांतता व सुव्यवस्था राखणे हा असतो. आपत्कालीन काळात ही सुव्यवस्था ढासळते, जनजीवन विस्कळीत होऊन शांतता भंग होते. ही अव्यवस्था पुर्व पदावर आणण्यासाठी पुर्व नियोजन असल्यास होणारी हानी कमी करता येईल. याच उद्देशाने संपुर्ण राज्यात आपत्ती व्यवस्थापनाचा आराखडा तयार करण्यात येतो. राज्याच्या आपत्ती व्यवस्थापनचा भाग म्हणुन प्रत्येक जिल्हयाने स्वतःचा कृती आराखडा तयार केला आहे. हा कृती आराखडा बहुविध असल्याने भविष्यात होणा-या आपत्तीच्या काळात प्रशासनास चांगल्या प्रकारे व जलद काम करता येईल.

आपत्तीला सामोरे जाण्यासाठी प्रतिसाद , मदत, पुनर्वसन हे पारंपारीक धोरणे अवलंबित असत परंतु गेल्या काही वर्षात आपत्तीच्या प्रकारात , तिब्रतेत तसेच वारंवारतेत झालेल्या वाढीमुळे आपत्तींचे व्यवस्थापनपुर्व नियोजित व सुसज्जपणे करणे ही काळाची गरज ठरली आहे यासाठी जोखीम विश्लेषण व क्षमता विश्लेषण करुन प्रतिबंधक , सौम्यीकरण उपाययोजना करणे, पुर्वतयारी करणे तसेच निरंतर सज्जता ठेवणे आवश्यक आहे या व्यतिरिक्त अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा व साधनांचा उपयोग करुन पुर्वसूचना व दुरसंचार यंत्रणा वेळोवेळी सक्षम करणे आवश्यक आहे.

नैसर्गिक व मानव निर्मित आपत्तीमुळे तसेच त्रुटीयुक्त विकासाचे धोरणे व कृतीमुळे विकासाच्या लाभांची गंभीर हानी होते. यात काही कृतींवर अनावश्यक भर तर काही निकडीच्या कृतींकडे दुर्लक्ष होण्याची पुरेपुर शक्यता असते. विकास कार्यामुळे प्राप्त लाभांची हानी टाळण्यासाठी तसेच विकासाची गती निरंतर ठेवण्यासाठी आपत्तीचे व्यवस्थापन करणे व विकास कार्याच्या नियोजनाचे तसेच कृतीचे मुल्यांकन योग्य वेळी करणे नितांत गरजेचे आहे. आपत्ती व्यवस्थापनासाठी भारत सरकार व महाराष्ट्र शासनाने संस्थात्मक संरचना केली आहे यात केंद्र शासनाचा आपत्ती व्यवस्थापन कायदा -२००५ च्या तरतुदीन्वये महाराष्ट्र शासनाने राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण व प्रत्येक जिल्हयात जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापनाची स्थापना केली आहे. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाच्या अधिकारांच्या तरतुदीनुसार जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला आहे. त्याच प्रमाणे जिल्हयातील तालुक्यासाठी तालुका आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यात आला आहे.

आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा नसतांना आपत्तींना सुबध्दपणे प्रतिसाद दिला जाऊ शकत नाही यात काहि कृतींवर अनावश्यक भर तर काही निकडीच्या कृतींकडे दुर्लक्ष होण्याची पुरेपुर शक्यता असते ज्यामुळे जिवित वित्त व पर्यावरणाची जास्त हानी होऊ शकते.

उद्देश :

जिल्हास्तरीय कृती कार्यक्रमाचे उद्देश खालील प्रमाणे आहेत.

१. जिल्हास्तरीय आपत्ती व्यवस्थापनाच्या तयारीचा स्तर उंचावणे ,धोका व वाईट परिस्थितीचे योग्य विश्लेषण करून आपत्तीच्या काळातील जीवित व वित्त हानी कमीत कमी स्तरावर ठेवण्याचा प्रयत्न करणे.
२. उपलब्ध संसाधने व सुविधांची सध्याची स्थिती कशी आहे त्याच बरोबर आपत्ती व्यवस्थापनात सामील संस्था/संघटना यांच्यात समन्वय साधून जिल्हा प्रशासनास मजबुती प्राप्त करून देणे.एकंदर याचा फायदा जिल्हयातील जनसामान्यांत आपत्काळात विश्वास कायम ठेवण्यासाठी होतो.याचा सकारात्मक परिणाम जिल्हयाच्या दीर्घकालीन विकासात करून देणे.
३. अद्यायावत तंत्रज्ञानाचा वापर करून आपत्ती कृती कार्यक्रम अधुनिक बनवणे.त्याचा फायदा जलद मदत कार्यात होईल.यात रिमोट सेन्सींग,जी.आय.एस.इ.चा वापर करणे.
४. आपत्ती कमी करण्याच्या विविध पैलूंचा अभ्यास करून त्याचा उपयोग साधनांच्या विकासात करणे.
५. जिल्हयामधील भविष्यातील आपत्तीच्या निवारणार्थ योग्य दस्तऐवजांची (Proper documentation) चौकट विकसित करणे.
६. DDMP प्रभावी नियंत्रणाची यंत्रणा तयार करून शासनाच्या धोरणाची अंमलबजावणी करणे
कोणत्याही आपत्कालीन आराखडयाशिवाय जेव्हा आपत्तीना तोंड द्यावे लागते.त्यावेळी अनावश्यक कामावर भर पडतो व महत्वाच्या कामाकडे दुर्लक्ष होवु शकते.कोणत्याही आपत्ती व्यवस्थापनाचा मुख्य उद्देश हा आपत्ती ओळखून किंवा पुर्व अंदाज बांधुन संभाव्य हानी जास्तीत जास्त कमी करणे हा असतो.म्हणुनच आपत्ती व्यवस्थापनाचा योग्य आराखडा असावा. या मध्ये खालील गोष्टीचा अंतर्भाव असतो.

- १.प्रतिसादात्मक कार्यवाहीच्या अनुक्रमाने पुर्व नियोजन
- २.सहभागी संस्थाना जबाबदारीचे वाटप करणे
- ३.आपत्कालीन कार्याच्या कार्यवाहीची प्रमाणित पध्दती विकसीत करणे
- ४.उपलब्ध साधनांचा व सुविधांचा साठा
- ५.संसाधनांच्या परीणामकारक व्यवस्थापनाची यंत्रणा
- ६.सरकारी यंत्रणा व सामाजिक संस्था(एन.जी.ओ.)यांच्यात योग्य तो समन्वय साधणे.
- ७.राज्य सरकारी यंत्रणेत समन्वय साधणे.
- ८.शोध व बचाव कार्याचे नियंत्रण व निरीक्षण करणे.

- जिल्हयात घडु शकणा-या संभाव्य आपत्तींची माहिती घेऊन व मुल्यमापन करुन जिल्हास्तरावरील पुर्व तयारीत सुधारणा करणे व याद्वारे आपत्ती कालावधीत मनुष्य व वित्त हानी टाळणे.
- आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमांत सहभागी संस्थाकडुन उपलब्ध सोयी सुविधांची माहिती मिळवणे व त्यांचा आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हा प्रशासनाची कार्यक्षमता वाढविण्यास उपयोग करुन घेणे हि माहिती जिल्हा प्रशासनास आपत्तीला कार्यक्षमतेने तोंड देण्यास तसेच समाजाच्या विविध स्तरांमध्ये विश्वास निर्माण करण्यास सहाय्यभुत ठरते.
- आपत्तकालीन कृती आराखडयाद्वारे तयार केलेल्या विविध माहितीचा उपयोग जिल्हयातील विविध विकासात्मक योजनांसाठी करुन घेणे
- भोगोलिक माहिती पध्दती (GIS) सुदुर संवेदन पध्दती (Remote Sensing) इत्यादीतील शास्त्रीय व तांत्रिक माहितीचा उपयोग हि योजना तयार करण्यासाठी व दिर्घकालीन विकासात्मक योजनासाठी करुन घेणे.
- जिल्हयात भविष्यात घडु शकणा-या आपत्तीविषयी माहिती योग्य प्रकारे ठेवण्यासाठी आराखडा तयार ठेवणे माहितीचे अद्यावतीकरण करणे,प्रतिसादाचे व्यवस्थित मुल्यमापन करुन नविन सुधारणा सुचविणे व याविषयीचे जाळे तयार करणे.
- जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उपयोग महाराष्ट्र शासनाच्या विविध धोरणांसाठी करुन घेणे कोणत्याही प्रकारची आपत्ती निवारणयोजना तयार केलेली नसेल तर आपत्ती निवारण कार्य भरकटण्याची शक्यता असते.काही बाबीवर अनावश्यक जोर दिला जातो तर काही बाबीकडे दुर्लक्ष होण्याची शक्यता असते हि बाब जटिल ठरण्याची शक्यता असते.आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उद्देश हा आपत्ती ग्रस्त भागांवर लक्ष केद्रित करणे आणि आपत्तीग्रस्त असलेल्या भागांचे व्यवस्थापन करुन कमीत कमी जिवित,पर्यावरणीय, आणि वित्त हानी होऊ न देणे हा आहे.या साठी आपत्ती व्यवस्थापनाचा आराखडा आवश्यक आहे.

जिल्हा सर्वसाधारण माहिती वाशिम जिल्हयाचा इतिहास

वाशिम हे ऐतिहासिक व प्राचिन म्हणून प्रसिद्ध आहे. इतिहासातील या गावाला वत्सगुल्म म्हणत होते. सुमारे २००० वर्षांपूर्वी येथे राजे वाकाटकानी राज्य केले. वाशिम ही त्यांची त्यावेळी राजधानी होती. १९०२ पर्यंत येथे इंग्रजांनी राज्य करतांना वाशिम हे १०३ वर्षांपूर्वी जिल्हयाचे मुख्यालय होते. १८६८ मध्ये इस्ट इंडिया कंपनी (इंग्लंड) ने हा जिल्हा निर्माण केला होता. प्राचीन नगरात चार दिशेला चार वेस होत्या. महाराष्ट्रातील विदर्भ व विदर्भातील अकोला जिल्हयात १९९८ पर्यंत वाशिम तालुका म्हणून स्थान होते. १९९८ मध्ये वाशिमला जिल्हयाचे स्थान मिळाले.

भौगोलिक माहिती:- पृथ्वीची मध्यरेषा ही वाशिम नगरीतून गेलेली आहे. याच मध्यरेषेवर मध्यमेश्वर म्हणून महादेवाचे मंदीर आहे. शास्त्रज्ञांनी या मध्यरेषेची खून म्हणून तेथे लिंगाची मांडणी केली होती. वाशिम शहर समुद्रसपाटीपासुन ४५० मिटर उंचीवर आहे. त्यामुळे थंड हवेचे ठिकाण म्हणून पुर्वीपासुन प्रसिद्ध आहे. वाशिम परिसराच्या दक्षिणेस गोदावरीचे खोरे व उत्तरेस तापीचे खोरे सुरु होतात.

वाशिम जिल्हयाची ठळक वौशिष्ट्ये

वाशिम शहराला वाहतुकीसाठी रेल्वे व मोटार वाहन ही साधणे आहेत. इंग्रजांचे राजवटीत वाशिम-पुसद-अकोला अशी नॅरोगेज रेल्वे वाहतुक होती. आज रेल्वे लाईन ब्राडगेज झालेली आहे. नंतर १९६० पासुन अजमेर, जयपुर ते सिकंदराबाद -हैद्राबाद ही मिटरगेज रेल्वे सुरु झाली. आज वाशिम-पुर्णा, अकोला, गंगानगर, नांदेड, कोल्हापुर, नागपुर, अमरावती, काचीकुडा, इंदौर, यशवंतपुर, सुरत जम्मुतवी, परळी या ठिकाणी रेल्वे सुरु आहेत.

वाशिम जिल्हयात गहु, तुर, उडीद, मुग, कापुस, सोयाबीन, ज्वारी या मुख्य पिकांसह तीळ, तांदुळ, भुईमुग, हरभरा, करडई, जवस यासह संत्रा, मोसंबी, केळी, पपई, पेरु ई. बागायती पिके घेतली जातात.

वाशिम जिल्हयात वाशिम-बालाजी मंदिर, कारंजा-नृसिंह सरस्वती यांचे गुरुमंदिर रिसोड-अमरदासबाबांचे मंदिर मंगरुळपीर-बिरबलनाथ मंदिर, पीरदर्गा लोणी-सखाराम महाराज मंदिर पोहरादेवी-बंजारा समाज काशी डव्हा-नाथ नंगे महाराज व ब्रम्हदेवाचे मंदिर शिरपुर-श्री अंतरिक्ष पार्श्वनाथ जैन मंदिर चिखली-श्री संत झोलेबाबा मंदिर ही महत्वाची ठिकाणे प्रसिद्ध आहेत.

वाशिम जिल्हयातील धरणे व प्रकल्प:-

वाशिम-एकबुर्जी धरण
मालेगाव-सोनल व अडोळ
मानोरा-गिरोली
मंगरुळपीर-मोतसावंगा
कारंजा-अडाण

जिल्हयातील उद्योग:-

- १.वाशिम:- तेल घाणी, दोन सोया प्रकल्प,हातमाग,
तेलगिरणी,सुतगिरणी (अपुर्ण स्थिती)
- २.रिसोड :- जिनिंग व प्रेसिंग,तेलघाणी
- ३.मसलापेन :- साखर कारखाना
- ४.मालेगाव :- जिनिंग व प्रेसिंग,तेलघाणी
- ५.कारंजा :- भांडी,कुकर कारखाना,
तेलगिरणी,सुतगिरणी,हातमाग,जिनिंग व प्रेसिंग.
- ६.धनज :- स्वयंपाकाचा गॅस भरणे.
- ७.मंगरूळपिर :- खादि (कापड विणने)
- ८.मानोरा :- जिनिंग व प्रेसिंग

वाशिम जिल्हयातील साहित्यिक:-

- १.प्राचार्य विष्णू प्रभाकर मोहगावकर:-भाषाशास्त्र-साहित्य-साधना ग्रंथ प्रकाशित.
उपनिषद-उपनिषदप्रभा ग्रंथ
- २.कवीमयूर:- महाकवी राजशेखरवर भरपुर अभ्यास.संस्कृत पंडित
- ३.द.चि.सोमण:- गुढलेखक.भावना,झिमझिम पडे,गुंजा काव्यसंग्रह
- ४.बाबाराव मुसळे:- ग्रामीण साहित्यिक. पखाल-कै.वि.स. खांडेकर राज्य
पुरस्कार.संपदा,स्मशानभागु,हाल्या हाल्या दुध दे,
पखाल,वारूळ,पाटिलकी,वेश कादंब-या प्रसिद्ध.
- ५.दिवाकर नेमाडे:- रहस्य कथाकार.पातांजलीगहनी बाबा,पातांजलीचे
गुरु,भिरुडचे भारुड पुस्तके प्रकाशित
- ६.नामदेव कांबळे:- राघववेळ-१९९४ चा साहित्य अकादमी
पुरस्कार.१९९८ राज्य पुरस्कार.उनसावली -
कादंबरी.तानुबाई बिजरे पुरस्कार

दृष्टिक्षेपात जिल्हा

➤ एकुण भौगोलिक क्षेत्रफळ	:	५,१५० चौ.कि.मी.
➤ एकुण शेतीयोग्य क्षेत्र	:	४.०१ लाख
➤ लोकसंख्या २०११ नुसार	:	११,९६,७१४
➤ दशवार्षिक लोकसंख्या वाढीचा दर	:	१८.०१
➤ सरासरी पर्जन्यमान	:	७९८.७०
➤ एकुण तालुके	:	०६
➤ एकुण गावे	:	७९३
➤ वस्ती नसलेले गावे	:	९४
➤ एकुण शहरे	:	०४
➤ एकुण ग्रामपंचायती	:	४९३
➤ महानगर पालिका	:	००
➤ एकुण नगर पालिका	:	०६

दृष्टिक्षेपात जिल्हा

➤ महसुल उपविभाग --	०३
➤ तहसिल कार्यालये ---	०६
➤ महसुली गावे ---	७९३
➤ विदयुतीकरण झालेले गावे ---	७८९
➤ औदयागीक विज वापर ---	१६.४४
➤ राष्ट्रिय महामार्ग ---	nil
➤ प्रमुख जिल्हा मार्ग---	४४५कि.मी.
➤ इतर जिल्हा मार्ग---	७९८कि.मी.
➤ ग्रामिण रस्ते --	९४९कि.मी.
➤ रेल्वे मार्ग ---	५१कि.मी.

➤ स्त्री -पुरुष प्रमाण(२००१)---	९३९/१०००
➤ पुरुष लोकसंख्या(२००१)----	५,२५,८०६
➤ ०-६ वयोगटातील लोकसंख्या(२०११)---	९१८/१०००
➤ स्त्री लोकसंख्या(२०११)---	४,९३,९१९
➤ ०-६ वयोगटातील लोकसंख्या(२०११)---	८५९/१०००
➤ स्त्री -पुरुष प्रमाण(२०११)---	९२६/१०००
➤ साक्षर दर(२०११)---	८१.७०
➤ पुरुष ---	९०.५४
➤ स्त्र/महिला-----	७२.२६
➤ दरवार्षिक वृद्धीदर(%)-----	१७.२३(२००१-२०११)प्रति चौ.घनता-२४४

भौगोलिक क्षेत्र

➤ भारत-	३२८७ हजार चौ.कि.मी.
➤ महाराष्ट्र राज्य-	३०८ हजार चौ.कि.मी.(९.३७ %)
➤ (भारतात क्षेत्रफळाच्या दृष्टिने महाराष्ट्राचा राजस्थान नंतर दुसरा क्रमांक लागतो)	
➤ वाशिम जिल्हा-	५१५० चौ.कि.मी.(१.६५ %)

भुरचना विषयक सामान्य माहिती पुढीलप्रमाणे आहे.

या जिल्हयाचे क्षेत्र मुख्यतः दःखन बस्तर लाव्हा या प्रकारच्या खडक प्रकारात येतो.पुर्णपणे बेसॉल्टने आच्छादित हा प्रदेश काही ठिकाणी अविघटीत तर काही ठिकाणी हेसिक्व्युअर ड्वायोलिटीक प्रस्तराची ड्वाय होऊन भेगा पडुन झालेल्या सछिद्रतेमुळे भुजल साठा व होण्यास मदत होत असल्यामुळे अशा जमिनीला सुपिक जमीन असे समजतात. वाशिम जिल्हयाच्या भुगर्भामध्ये विशेष उल्लेख करण्यासारखी खनिजे किंवा त्यासारखी पदार्थ आढळून येत नाहीत

हवामान आणि पर्जन्यमान

जिल्हयाचे हवामान उष्ण आणि कोरडे आहे.जिल्हयात जुलै,ऑगस्ट,सप्टेंबर या तीन महिन्यात अधिक पर्जन्यवृष्टि होते.जुलै व ऑगस्ट महिन्यात सतत पर्जन्यवृष्टि होते.

ऐतिहासिक व धार्मिक स्थळे

वाशिम जिल्हयात वाशिम पोहरादेवी ,डव्हा,लोणी,मंगरुळपीर,चिखली कारंजा धार्मिक स्थळ असुन यात्रेचे आयोजन होत असतेत्यासाठी आध्र,कर्नाटक, राज्यातील यांचे तिर्थस्थान असल्याने अनेक पर्यटक वाशिम जिल्हयात भेटी देतांना आढळतात.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा (DDMP)

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाचा मुख्य उद्देश जिल्हया मधील आपत्ती काळात तत्पर राहून,समन्वयाने सक्रीय राहणे हाआहे. भुकंप , पुर , विजपडणे , वादळ , आग या आपत्ती येणे आपल्या हातात नसले तरी त्याची तिव्रता कमी करता येणे आपल्या हातात नसले तरी योग्य नियोजन केल्यास त्यांच्यापासुन होणारे नुकसानकमी करता येणे शक्य आहे.युध्द पातळीवर काम करतांना देखील उपलब्ध साधनांचा सुयोग्य वापर व्हावा,गोंधळ कमी व्हावा, व सर्व स्तरावर-सर्व घटकांमध्ये समन्वय असावा हा उद्देश आहे. DDMP मध्ये सर्व आपत्तींचा विचार केला जातो.उदा. भुकंप,पुर,वादळ,संसर्गजन्य रोग,कारखान्याती अपघात,रस्ते अपघात,आग ईत्यादी पुर व भुकंप यासारख्या आपत्तीत जीवीत व वित्त हानी मोठयाप्रमाणात होते तर संसर्गजन्य रोगात जीवितास मोठयाप्रमाणात धोका असतो.कोणत्याही स्थितीत या आपत्तीच्या व्यवस्थापनात मोठया प्रमाणात समन्वयाची व मनुष्य बळाची आवश्यकता असते.त्या शिवाय आपत्ती निवारणार्थ प्रभावी कार्य करता येणार नाही.

सध्याचा आराखडा हा बहुविध प्रतिसाद आराखडा असुन हा आराखडाआपत्ती काळात संस्थात्मक चौकटीची बाह्यरुप रेषा असुन त्याकाळात कशा स्वरुपात मदत कार्य चालेल याची माहिती देतो.हा आराखडा आपत्ती काळात सहभागी संस्थानी कोणत्या प्रकारे व कशाच्या साहाय्याने काम करावयाचे या बदल मार्गदर्शन करतो .प्रत्यक्षकार्य करतांना किंवा प्रत्यक्ष काम करणा-या संस्थांना आपत्तीच्या स्वरुपानुसार काम करावे लागते.मात्र उच्चस्तरीय संस्थाना किंवा नियंत्रण स्तरावर म्हणजे जिल्हा स्तरावर आपत्ती व्यवस्थापनाचे स्वरुप साधारणतः सारखेच असते.

अ.क्र.	उपविभाग	समाविष्ट केलेले तालुके
१	वाशिम	वाशिम ,मालेगाव ,रिसोड
२	मंगरुळपिर	मंगरुळपिर
३.	कारंजा	कारंजा,मानोरा

वाशिम जिल्हातील प्रमुख रस्ते व लोहमार्ग:-

जिल्हयातील एकुण ६९९ गावांचे गाव आपत्ती व्यवस्थापनाचे आराखडे तयार करणेत आलेले आहे.यात संभाव्य धोके व आपत्तींचा इतिहास उपलब्ध साधन सामुग्री प्रतिसादाची कृती या गोष्टींचा समावेश आहे.तसेच गावाची लोकसंख्या, शाळा, हायस्कूल, कॉलेजेस, आंगणवाडी, समाजमंदीर, मंगल कार्यालये , रिकामे गोडावुन,तात्पुरत्या निवासासाठी सुरक्षित निवास, रुग्णालय,सार्वजनिक आरोग्य केंद्र,प्राथमिक आरोग्य केंद्र,जनावरांचे दवाखाने,वैद्यकीय अधिकारी,वैद्यकीय कर्मचारी,पशुवैद्यकीय अधिकारी,खाजगी वैद्यकीय दवाखाने,सेवाभावी संस्था,पोहणा-या व्यक्तींची नावे,गावातील उपलब्ध असलेले दुरध्वनी क्रमांक,मेडीकल दुकाने,स्वस्तधान्य दुकाने,विद्युत जनित्र, फोकस लाईट, टॉर्च, रेडीओ, टेलिव्हिजन,मेगा फोन,सायरन,बस,जिप,ट्रक्टर,ट्रक,जेसीबी मशीन,बोट,दुचाकी वाहने याची माहिती संकलित करण्यात आली आहे.हि माहिती या आराखडयात जोडलेल्या विविध परिशिष्टात नमुद केलेली आहे.ब्लॅकेट पुरवठादार,लाकुड पुरवठादार,बांबु पुरवठादार,घाऊक अन्नधान्य विक्रेते ,तंबु पुरवठादार खाजगी पत्र व A.C..सिट पुरवठादार,खाजगी वाहतुक संस्था,पाणी पुरवठादार,रक्तपेढया,चटई पुरवठादार,लोखंडी पाईप पुरवठादार,दोर पुरवठादार,तांत्रिक वर्कशॉप,प्लास्टिक सिट पुरवठादार,पशुखादय पुरवठादार यांची माहिती घेणेत आलेली आहे.सदर बाबतची माहिती सोबतचे परिशिष्टात जोडलेली आहे.

वाशिम जिल्हयाकरीता मान्सुन कालावधीत उपाययोजना म्हणुन ते साहित्य उपलब्ध आहे ते खालील तक्त्यात तहसिल निहाय दर्शविण्यात आले आहे.

अक्र	साहित्याचे नाव	एकुण संख्या	तहसिल वाशिम	तहसिल मालेगाव	तहसिल रिसोड	तहसिल मंगरूळपिर	तहसिल कारंजा	तहसिल मानोरा	जिल्हाधिकारी कार्यालय वाशिम	पोलीस मुख्यालय
१	लाईफ जॅकेट	१००	२२	१५	२३	१३	१३	१४	---	---
२	लाईफ बॉईज	९९	१८	१६	१८	१५	१६	१६	---	---
३	इन्फ्लेटेबल जॅकेट	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	---	---
४	रिफ्लेक्टीव्ह जॅकेट	१२	०२	०२	०२	०२	०२	०२	---	---
५	मॅनिला रोप	१०० मी.	१५ मी.	१५ मी.	१५ मी.	१५ मी.	१५ मी.	१५ मी.	---	---
६	हेड लाईट	३०	०५	०५	०५	०५	०५	०५	००	---
७	रेस्क्यु फस्ट एड किट	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	००	---
८	स्ट्रेचर फलोटींग	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	००	---
९	नोज मास्क	३०	०५	०५	०५	०५	०५	०५	००	---
१०	सेफटी नेट	२४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	---	---
११	हॅमर १५ kg	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	---	---
१२	हॅमर १० kg	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	---	---
१३	मेघा फोन	२७	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०३	---
१४	नायलॉन रोप	१२०० मी.	२०० मी.	२०० मी.	२०० मी.	२००मी.	२००मी.	२०० मी.	--	---
१५	गमबुट	३६	०५	०५	०५	०५	०५	०५	०६	---

१६	फायर एक्स्टिंग्विशर	४०	०६	०६	०६	०६	०६	०६	०४	---
१७	स्ट्रेचर फोल्डींग	२४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	---	---
१८	फुलफेस मास्क	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	---	---
१९	ऑक्सीजन सेट	०७	०१	०१	०१	०१	०१	०१	०१	---
२०	सर्चलाईट वायरसह	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	--	---
२१	साधे टेन्ट	०६	०१	०१	०१	०१	०१	०१	---	---
२२	हेल्मेट टॉर्चसह	२४	०४	०४	०४	०४	०४	०४	---	---
२३	रोप & रेस्क्यु किट	०३	०१	--	--	०१	--	--	०१	---
२४	टुल किट बैग	१८	०३	०२	०२	०३	०२	०३	०३	---
२५	स्मोक व्हॅन्टीलेटर	०१	--	--	--	--	--	--	०१	---
२६	रेनकोट	३०	०४	०४	०४	०४	०४	०४	०६	---
२७	हेल्मेट	३०	०५	०५	०५	०५	०५	०५	---	---
२८	फस्ट एड किट	१८	०३	०३	०३	०३	०३	०३	---	---
२९	स्वर बोट	०३	०१	---	---	०१	---	---	-	०१ नादुरुस्त
३०	स्वप्नी/दोरी	३२	०६	०५	०६	०५	०५	०५	००	--
	एकुण	७२२	१२५	११२	१२३	११२	१११	१११	२५	०१

वाशिम जिल्हयात सर्व शासकीय कार्यालयाकडून त्यांचे विभागाचा आराखडा तयार करणेत आलेला आहे. प्रत्येक कार्यालयात एक नोडल ऑफीसरची नियुक्त करून कार्यालयाचे दुर्ध्वनी क्रमांक घेण्यात आलेले आहे.त्याबाबतची माहिती प्रस्तुतचे पुस्तकात दाखविलेली आहे.

वाशिम जिल्हयात ६९९ गावांमध्ये गाव आपत्ती व्यवस्थापन समित्या स्थापन केलेल्या आहेत.तसेच गाव आपत्ती व्यवस्थापन प्रतिसाद दल निश्चीत करणेत आलेले आहे.जिल्हयात २१६ व्यक्तीना शोध व बचाव बाबत पुरपरिस्थीसाठी प्रशिक्षित दलांचे गठण करण्यात आलेले आहे.जिल्हयात २१६ स्वयंसेवकांना पुरपरिस्थीती शोध बचाव कार्यासाठी विशेषतः प्रशिक्षित करणेत आलेले आहे. जिल्हाधिकारी कार्यालयात २४ तास नियंत्रण कक्ष सुरु करणेत आले असून तेथिल दुर्ध्वनी क्रमांक १०७७,२३४२३८ या व्यतिरिक्तही पाटबंधारे खाते,आरोग्य खाते,होमगार्ड कार्यालय विद्युत वितरण कंपनी व लघुसिंचन विभाग (जि.प.) या विभागानीही नियंत्रण कक्ष २४तास कार्यान्वित केलेली आहे.तसेच तालुका स्तरावर तहसिलदार कार्यालयात तालुका नियंत्रण कक्ष २४ तास कार्यान्वित करण्यात आले आहे.

बहुउद्देशीय आपत्ती प्रतिसाद योजना

भुकंप,पुर,वादळ,साथीचे रोग औद्योगिक अपघात आणि आग इ.आपत्तींचा समावेश जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन आराखडा योजनेत केलेला आहे.पुर आणि भुकंप यासारख्या काही आपत्ती मोठ्या भुभागावर घडून येतात. त्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर जिवित,वित्त आणि पर्यावरण हानी होते साथीच्या रोगांसारख्या आपत्ती मोठ्या प्रमाणावर फक्त जिवित हानी करतात यापैकी कोणत्याही आपत्तीवर नियंत्रण करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर सुविधा व मनुष्यबळाची आवश्यकता असते.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा बनविण्याचे मुख्य धोरणे म्हणजे जिवित,वित्त व पर्यावरणाचे रक्षण करणे.तसेच आपत्तीची तीव्रता कमी करणे,आपत्तीला प्रतिसाद देण्यासाठी पुर्वतयारी करणे,विविध आपत्तीविषयी जनजागृती करणे,आपद्ग्रस्तांचा शोध घेवुन सुटका करणे,त्यांना तात्काळ मदत देणे व पुनर्वसन करणे हे आहेत.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखड्याचे उद्देश

- १) जिल्हयात घडु शकणा-या संभाव्य आपत्तींची माहिती घेऊन व मुल्यमापन करुन. जिल्हास्तरा वरील पुर्व तयारीत सुधारणा करणे व या व्दारे आपत्ती कालावधीत मनुष्य व वित्त हानी टाळणे.
  - २) आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमांत सहभागी संस्थाकडुन उपलब्ध सोयी सुविधांची माहिती मिळविणे व त्यांचा आपत्ती व्यवस्थापनात जिल्हा प्रशासनाची कार्यक्षमता वाढविण्यास उपयोग करुन घेणे हि माहिती जिल्हा प्रशासनास आपत्तीला कार्यक्षमतेने तोंड देण्यास तसेच समाजाच्या विविध स्तरांमध्ये विश्वास निर्माण करण्यास सहाय्यभु ठरेल.
  - ३) आपत्कालीन कृती आराखडयाव्दारे तयार केलेल्या विविध माहितीचा उपयोग जिल्हयातील विविध विकासात्मक योजनांसाठी करुन घेणे.
  - ४) भौगोलिक माहिती पध्दती (GIS) सुदुर संवेदन पध्दती (Remote Sensing) इत्यादीतील शास्त्रीय व तांत्रिक माहितीचा उपयोग हि योजना तयार करण्यासाठी व दिर्घकालीन विकासात्मक योजनांसाठी करुन घेणे.
  - ५) जिल्हयात भविष्यात घडु शकणा-या आपत्तीविषयी माहिती योग्य प्रकारे ठेवण्यासाठी आराखडा तयार ठेवणे माहितीचे अद्यावतीकरण करणे,प्रतिसादांचे व्यवस्थित मुल्यमापन करुन नविन सुधारणा सुचविणे व या विषयीचे जाळे तयार करणे.
- जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उपयोग महाराष्ट्र शासनाच्या विविध धोरणांसाठी करुन घेणे .कोणत्याही प्रकारची आपत्ती निवारण योजना तयार केलेली नसेल तर आपत्ती निवारण कार्य भरकटण्याची शक्यता असते.काही बाबींवर अनावश्यक जोर दिला जातो तर काही बाबीकडे दुर्लक्ष होण्याची शक्यता असते ही बाब जटिल ठरण्याची शक्यता असते,आपत्ती व्यवस्थापन कृती योजनेचा उद्देश हा आपत्ती ग्रास्त भागांवर लक्ष केंद्रित करणे आणि आपत्तीग्रस्त असलेल्या भागांचे व्यवस्थापन करुन कमीत कमी जिवित,पर्यावरणीय,आणि वित्त हानी होऊ न देणे हा आहे.या साठी आपत्ती व्यवस्थापनाचा औपचारिक आराखडा आवश्यक आहे.

भुकंप

भुकंपाच्या दृष्टिने वाशिम जिल्हा भुकंप प्रवण क्षेत्र क्र ३ (मध्यम स्वरूपाचा धोका) मध्यम मोडतो. तरी ही भुकंप विरोधक घरांची बांधकामे झाली पहिजे मागिल ३ वर्षा पासुन वाशिम, जिल्हयामध्ये भुकंपा बाबत काय करावे काय करु नये या बाबतचे प्रशिक्षण जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्रधिकरणा तर्फे तलाठी, ग्रामसेवक, शिक्षक, विद्यार्थी, सरपंच, पंचायतसमिती सदस्य, सरकारी कर्मचारी व अधिकारी तसेच सेवा भावी संस्थेना देण्यात आलेले आहे.

वादळ

वादळाच्या दृष्टिने जिल्हा वादळ प्रवण भाग ३ (मध्यम स्वरूपाचा धोका) मध्ये मोडतो वादळाच्या दृष्टिने जिल्हयाची प्रवनता कमी असल्या कारणाने जिल्हयात आता पर्यंत मोठया प्रमाणावर वादळ उदभवलेले नाही.

साथरोग

जिल्हयातील काहि भाग उदा. पैनगंगा, अडाण, काटेपुर्णा या नदयाचे पात्र पुरप्रवण क्षेत्र आहे. हे क्षेत्र कॅनल व धरणाच्या पाणलोट क्षेत्रानी व्यापलेले आहे. त्यामुळे पावसाळया दरम्यान मोठया प्रमाणावर साथीचे रोग उदभवण्याची शक्यता असते. गावामध्ये नळ पाणी पुरवठा योजना अत्यल्प प्रमाणात असल्यामुळे बहुतांश लोक विहीरीच्या पाण्याचा पीण्यासाठी उपयोग करतात त्या ठीकाणी पाणी निर्जंतुकी करणाची व्यवस्था मर्यादित असल्या कारणाने साथीचे रोग उदभवण्याची शक्यता असते. तसेच राहाण्याच्या योग्य सुविधांचा अभाव असलेल्या ठिकाणी साथीचे रोग मोठया प्रमाणात उदभवतात. नदी काठाच्या गांवामध्ये विशेषकरुन या बाबत उपाययोजना म्हणुन जनजागृती करण्यात येत आहे .

रस्ते अपघात

जिल्हयात रस्त्याचे विस्तृत जाळे पसरलेले आहे. जिल्हयातुन वाशिम, अमरावती, पुसद, मेहकर, अकोला हिंगोली हे राज्यमहामार्ग आहेत. रस्त्याच्या कडेला अनेक छोटी मोठी गावे असल्याकारणाने तसेच इतर कारणामुळे मोठया प्रमाणावर अपघात होवुन जिवित हानिचा धोका संभवतो तसेच या मार्गावरुन अवजड वाहने वाहतुक करणारे अनेक टॅक्सी, ट्रक, यांची ये-जा असते. त्यामुळे ही अपघात होवुन जिवीत व वित्त हानी उदभवु शकते. या मार्गावर अपघात जन्य स्थळी अपघात घडल्यास २० ते २५ कि.मि. क्षेत्रामध्ये रुग्णवाहिका व दवाखाने तसेच स्वयंसेवी संस्थेचे कार्यकर्ते मदतीसाठी उपलब्ध आहेत गंभीर स्वरूपास जखमी झाल्यास आधुनिक उपचारासाठी सिव्हिल हॉस्पिटल व इतर खाजगी रुग्णालयामध्ये रुग्णास भरती करता येते.

आपत्तीची शक्यता

आपत्तीची शक्यता व त्यांची अंदाजे तीव्रता आपत्तीच्या पुर्वेतिहासावरून खालील प्रमाणे

नुकसान	भुकंप	पुर	चक्री वादळ	रोगराई/ साथरोग	चेंगरा चेंगरी	औद्योगिकर ासायनिक अपघात	आग	विज	रस्ते अपघात
जिवितहानी	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
जखमी	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
संपत्तीचे नुकसान	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
गुरे व पशुधनहानी	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
पिक नुकसान	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
जीवनमान विस्कळीत होणे	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
सामाजिक जीवन विस्कळीत होणे	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
जीवीत साधनांचे नुकसान	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
सेवा विस्कळीत होणे	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
पायाभुत सुविधांची हानी व शासकीय व्यवस्थेचे नुकसान	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
सामाजिक मानसिक परिणाम	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न

आपत्ती घटनांनी व्यवस्था व सेवा बाधित होण्याची शक्यता

बाधित होण्याची शक्यता	आपत्तीला प्रवण								
	भुकंप	पुर	चक्री वादळ	रोगराई/ साथरोग	चेंगरा चेंगरी	औद्योगिक, रासायनिक अपघात	आग	विज	रस्ते अपघात
वाहतुक व्यवस्था (रस्तेजाळे)	निम्न	उच्च	निम्न	निम्न	निम्न	मध्यम	निम्न	निम्न	मध्यम
वाहतुक व्यवस्था (रेल्वेजाळे)	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न
वीजपुरवठा	निम्न	उच्च	मध्यम	निम्न	निम्न	निम्न	मध्यम	मध्यम	निम्न
पाणीपुरवठा	निम्न	उच्च	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	मध्यम	निम्न
सांडपाणी	निम्न	उच्च	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न
इस्पितळे	निम्न	उच्च	निम्न	उच्च	निम्न	मध्यम	मध्यम	मध्यम	मध्यम
संपर्क व्यवस्था दुरसंचार	निम्न	उच्च	मध्यम	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	मध्यम	निम्न
अन्नसाठा व पुरवठा	निम्न	उच्च	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न	निम्न

क्षमतेचे मुल्यांकन

१) संसाधने आणि पुरवठ्याचे मुल्यांकन :-उपलब्ध संसाधने आणि पुरवठ्याचे मुल्यमापन होणे क्षमतेच्या मुल्यांकनासाठी आवश्यक असते विशेषतःजिल्हा ज्या आपत्तीसाठी जास्त संवेदनशील आहे.त्या बाबतच्या संसाधनासाठी ते जास्त आवश्यक असते आपत्ती दरम्यान शासकीय व अशासकीय संसाधनाची हालचाल नियोजित असावी.

२) संपर्क आणि माध्यमे

आपत्तींच्या निरीक्षण व पुर्वसुचनेसाठी खालील विभाग व तंत्रज्ञान उपलब्ध आहे:

आपत्ती	नियंत्रण	उपकरण	पुर्वसुचना व्यवस्था	विभाग
भुकंप	मेरी	सेस्मोग्रॉफ	उपविभागीय अभियंता वाशिम हे वायरलेसद्वारा अधिक्षक अभियंता वाशिम ,पाटबंधारे विभाग यांना माहिती देतील	अधिक्षक अभियंता पाटबंधारे मंडळ व कार्यकारी अभियंता ,पाटबंधारे मंडळ
पुर	पाटबंधारे विभाग यांचे द्वारा संबधित जिल्हा नियंत्रण कक्ष यांना माहिती	धरणातुन सोडलेली विसर्ग	रेडीओद्वारा,मेगाफोन तसेच गावामध्ये दंवडी देऊन जागृत करण्यात येते.	महसुल व पाटबंधारे विभाग
चक्रीवादळ	वेधशाळा नागपुर	--	४८ तास पुर्व व २४ तास पुर्वी नागपुर वेध शाळे मार्फत पुर्व सुचना	महसुल
रोगराई/ साथरोग	प्राथमिक आरोग्य केंद्र व उपकेंद्र	प्रतिवेदीत प्रकरणे	मेगाफोन,दवंडी	जिल्हा आरोग्य अधिकारी व जिल्हा शल्य चिकित्सक
औद्योगिक व रासायनिक अपघात	औद्योगिक निरीक्षक व पोलिस	--	सायरन	उपसंचालक औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य,पोलीस
आग	अग्नीशमन दल	--	--	महसुल व नगरपालिका
रस्ते अपघात	पोलिस निरीक्षक राज्य महामार्ग,पोलिस , आर.टी.ओ.	--	--	आरटीओ,पोलीस, एन.जी.ओ.
चेंगराचेंगरी	महसुल,पोलीस	--	मेगाफोन	एन.जी.ओ. महसुल,पोलीस
विज	महसुल,पोलीस	--	--	महसुल,पोलीस

समुह माध्यमे

१. आकाशवाणी-आकाशवाणी केंद्र
२. दुरदर्शन केंद्र - दुरदर्शन केंद्र
३. जिल्हयातील विविध वृत्तपत्रे

प्रशासकीय सतर्कता

१. जिल्हा नियंत्रण कक्ष - जिल्हाधिकारी कार्यालय येथे निवासी उपजिल्हाधिकारी यांचे नियंत्रणाखाली तसेच तालुका पातळीवर नियंत्रण कक्ष स्थापन करण्यात आलेले आहे.
२. पुर्व तयारी व प्रशिक्षण कार्यक्रम - जिल्हा तालुका व गाव पातळीवर आपत्ती व्यवस्थापन समितीची स्थापना जिल्हा तालुका व गाव आपत्ती व्यवस्थापन आराखड्याची निर्मिती, जिल्हा व तालुका स्तरावरील अधिका-यांसाठी प्रशिक्षण कार्यशाळेचे आयोजन तसेच तलाठी ग्रामसेवक पोलीस पाटील व संरपंच यांचेसाठी प्रशिक्षण व कार्यशाळेचे आयोजन करण्यात येते.

आपत्तीनिहाय क्षमतेचे मुल्यांकन

जिल्हयामध्ये पैनगंगा, काटेपुर्णा, अडाण पुर परिस्थिती निर्माण होऊ शकते पेनटाकळी धरणातून सोडलेल्या विर्सगाची माहिती घेऊन त्या द्वारे नदीकाठावरील गावांमध्ये पुर्वसुचना देण्यात येते. दरवर्षी मे महिन्यामध्ये जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली पुरनियंत्रणाच्या दृष्टिने जिल्हयातील सर्वयंत्रणांची आढावा बैठक घेण्यात येते सदर बैठकीमध्ये संभाव्य पुरपरिस्थितीचा सामना करण्यासाठी प्रत्येक विभागाने करावयाच्या विविध उपाययोजना व पुर्वतयारी या बाबत माहिती घेतली जाते व प्रत्यक्ष पुरपरिस्थिती उदभवल्यास करावयाच्या कार्याबाबत व विविध शासकीय विभाग व स्वयंसेवी संस्था यांचे द्वारे केल्या जाणा-या मदत कार्यात समन्वय साधणे बाबत नियोजन केले जाते .वर्षभर जिल्हा नियंत्रण कक्ष व तालुका नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करण्यात येतात व त्या ठिकाणी २४ तास कर्मचा-यांच्या नेमणुका करण्यात येतात जिल्हा नियंत्रण कक्षास मिळालेली पुर्वसुचना तालुका नियंत्रण कक्ष व तेथुन गांव पातळीपर्यंत देण्यात येते. रेडिओद्वारे तसेच दवंडी देऊन गांव पातळीवर पुर्वसुचना दिली जाते. तसेच गांवपातळीवर पुर परिस्थितीत स्थलांतर करण्यासाठी जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळा उपलब्ध करून दिल्या जातात.

वाशिम जिल्हयातील नद्या व प्रवाह दर्शक नकाशा

बाधित गावे व पुर नियंत्रण माहिती

वाशिम जिल्हयात एकूण ०६ तालुके असून त्याची लोकसंख्या २०११ च्या जनगणनेनुसार ११,९६,७१४ इतकी आहे. जिल्हयात मोठे ०० व मध्यम ०२, लघु-१२२ असे एकूण १२४ प्रकल्प आहेत पर्जन्यमान धरणामध्ये पाण्याचा साठा जास्त झाल्यास पाणी सोडल्यास रिसोड, वाशिम या तालुक्यात पुरपरिस्थिती निर्माण होण्याची शक्यता असते मागील २००८ या वर्षामध्ये पैनगंगा नदीस पुरपरिस्थिती निर्माण झालेली आहे. पुरपरिस्थिती प्रतिबंध करणेसाठी आवश्यक ती साधन सामुग्री व मनुष्य यंत्रणा वेळीच उपलब्धतेसाठी सन २००९-२०१० पासून पुरप्रतिबंधक आराखडा तयार करण्यात आलेला आहे. वार्षिक पर्जन्यमान सरासरी कमाल ७९८.७० मि.मि. व किमान १०६३.०८ मि.मि. आहे.

पावसाळ्यात पुराचे नियोजन आणि स्वनियंत्रण करणेसाठी व्दारांची उघड झाप केली जाते. पुराच्या वेळेस नद्यावरील मोठया मध्यम व लघु प्रकल्पाच्या धरणातून सांडव्यारून वेळोवेळी व तातडीची परिस्थिती उद्भवल्यास धरणाच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टिने नदी पात्रात काही प्रमाणात पाणी सोडण्याची पाळी येते. त्यावेळेस धरणातून सोडलेल्या विसर्गामुळे तसेच अतिवृष्टि मध्येनदी खो-यातील गावांना पुराचा धोका निर्माण होतो. विशेषता पैनगंगा, काटेपुर्णा नदीवरील गावांना हा धोका जास्त असतो यासाठी जिल्हयातील पुराचा धोका असलेली गावे निश्चित करण्यात आलेली आहे.

जिल्हयामध्ये २००५-०६ च्या पुरपरिस्थितीवरून पुरप्रवण ०९ गावेच आहेत. परंतु अतिवृष्टी झाल्यास जिल्हयातील जवळपास १५२ गावाना नुकसान होऊ शकते.विविध स्थानिक छोटया नद्या, नाले,ओढे हे भरून वाहिल्याने वित्त व जिवित हानी होऊ शकते.

जिल्हयातील पूरग्रस्त गावांचे पुनर्वसन याबाबत माहिती

अ क्र	गावाचे नाव	तालूका	गावाची एकुण लोकसंख्या	नदीचे नाव	निळया पटटयात येणाऱ्या घरांची संख्या	निळया पटटयात येणारी सार्वजनिक मालमत्ता	बाधीत होणारी लोकसंख्या	लाल पटटयात येणाऱ्या घरांची संख्या	बाधीत होणारी लोकसंख्या	गावातील एकुण घरांची लोकसंख्या
१	लाडेगाव	कारंजा	१२६५	बेंबळा	९	सरकारी दवाखाना जि.प.प्रा. शाळा क्र.२	४५	६	२५	४०६
२	हिंगणवाडी	कारंजा	१७००	बेंबळा	१९	-	३८	३९	१८९	३२६
३	शिरसोली	कारंजा	९६२	बेंबळा	२	-	१०	३७	२०२	२३६
४	रहाटी	कारंजा	७१९	बेंबळा	९	शाळा,गुरांचा दवाखाना, ग्रा.पं. हनुमान मंदिर, एस.टी. निवारा, समाज मंदिर.	०	९७	०	२०२
५	शेमलाई	कारंजा	-	बेंबळा	३	अंगणवाडी ,समाज मंदिर .जि. प.शाळा हनुमान मंदिर.	०	१०५	०	१५१
६	बेलखेड	कारंजा	१११८	बेंबळा	१८	-	५३	४८	१९२	३५३
७	पिंपळगाव	कारंजा	८८६	बेंबळा	०	-	०	५२	०	११९
८	अंबोडा	कारंजा	०	बेंबळा	०	-	०	११	०	११८
९	कामटा	कारंजा	८०६	बेंबळा	४०	-	१७८	१३	०	१९८
१०	रामटेक	कारंजा	०	बेंबळा	१४	-	६६	२०	०	१३१
११	पेनबोरी	रिसोड	०	पैनगंगा	२	-	०	६६	०	४४५
१२	चिचांबा पेन	रिसोड	०	पैनगंगा	०	-	०	४४५	०	४४५
१३	बाळखेड	रिसोड	०	पैनगंगा	०	-	०	३५८	०	३५८
१४	बोरव्हा खर्द	मंगरूळपिर	१५४	अडाण	०	-	०	१४	०	४३
				एकुण	११९	-	३९०	१३११	६०८	३५३१

एकुण १४ गावापैकी ९ गावातील निळया पटटयात येणारी घरे ११९ व बाधीत लोकसंख्या ३९०

जिल्हयातील प्रमुख नद्या व पुरामुळे बाधीत होणारे गावे व रस्ते

वाशिम जिल्हयात पैनगंगा,काच,पुस,अरुणावती,अडाण,बेबळा,निर्गुणा,तानी,बेंडकी व काटेपुर्णा या नद्या आहेत.पावसाळयात पुरामुळे या नद्याच्या काठावर असलेली रिसोड,वाशिम,मानोरा,मंगरूळपिर,कारंजा,व मालेगाव या तालुक्यातील खालील गावे बाधीत होऊ शकतात.

गोहगांव , महागाव , धोडप बु , भापुर , तांदुळवाडी , सरपखेड , मोठेगांव , देगाव , लिंगा कोतवाल, किनखेडा मसलापेन ,हिवरापेन , पेडगाव ,देऊळगाव बंडा , बेलखेडा ,आसेगावपेन ,वरुडतोफा ,रिठद ,खडकी ,बोरखेडी पाचांबा , गणेशपुर , बाळखेड ,वटफळ , पैनबेरी , चिंचाबापेन, अडोळी , मांगुळझनक , नेतन्सा ,आंचळ , गोवर्धन , मेंद्रा ,रुई ,गोस्ता , इंगलवाडी , कळंबा महाली, साखरडोह ,जवळा बु , हिवरा बु , कोडोली, धामणी , कारखेडा , वरोली, मानोरा , रामतिर्थ , मंगरूळपिर , आमगव्हाण , गिरोली , शेमलाई, अंबोडा , लाडेगाव, पिंपळगाव बु ,उकडा , दिधी ,वाकी ,वाघोला ,खेडा ,काजलेश्वर ,भोरद ,भिलदुर्ग , वाघी बु ,दुबळवेल , वाडीरामराव, पिंपरी बु , मोझरी , धोत्रा व पिंपळखुटा.

कालवा/ नदी/अतिवृष्टी/इतर आपत्तीमुळे धोका पोहचु शकणारी गांवे

अ क्रं.	धरणाचे नांव	नदीचे नांव	क्षमता	तालुका	धोका पोहोचु शकणारी गावे/वार्ड
१.	एकबुर्जी	--	११.९७ द.ल.घ.फु.	वाशिम शहर	१) बालाजी मंदीर
२.	सोनल	--	१६.९२ द.ल.घ.फु.		२) शिवाजी चौक-टिळक गार्डन
३.	अडाण	--	६७.२५द.ल.घ.फु.		३) भीमनगर (रविवार बाजार)
		पैनगंगा			४) रमाबाई नगर
		काटेपुरा		वाशिम	५) राजगांव
		अडाण			६) सुकळी
					७) देवठाणा (बु)
					८) बोराखेडी
					९) गणेशपुर
					१०) उकळी पेन
					११) केकतउमरा
					१२) धुमका
					१३) हिस्सेबोराळा
					१४) टनका
					१५) सोनगव्हाण
					१६) जयपुर
					१७) निंबाळवाडी
					१८) दिल्ली
					१९) जुमडा
					२०) टो
					२१) अटकळी
					२२) अडोळी
					२३) वाघोली (बु)
					२४) वाघोली (खु)
					२५) तोंडगाव
					२६) वारला
					२७) झोडगा
					२८) वाई
					२९) शिरपुटी

					३०) सावरगांव जिरे
					३१) कळंबा महाली
					३२) खंडाळा (खु)
					३३) जांभरुण परांडे
					३४) जांभरुण भित्ते
				मानोरा	१) कोंडाली
					२) धामणी (मा)
					३) गुंडी
					४) अभईखेडा
					५) जवळा (खु)
					६) साखरडोह
					७) सिंगडोह
					८) सिंगणापुर
					९) हिवरा (खु)
					१०) आसोला (बु)
					११) जवळा (बु)
					१२) आमकिन्ही
					१३) ज्योतिबा नगर
					१४) शेदोना
					१५) वटफळ
					१६) मेंद्रा
					१७) रुई
					१८) गोस्ता
					१९) इंगलवाडी
					२०) रोहणा
					२१) वरोली
					२२) कारखेडा
					२३) गव्हा
					२४) विठोली
					२५) आमगव्हाण
					२६) गिरोली
				मालेगाव	१) सोनाळा

					२) दुबळवेल
					३) वाडीरामराव
					४) वाघी (बु)
					५) भौरद
					६) भिलदुर्ग
					७) सुकांडा
					८) कुरळा
					९) पांगराबंदी
				रिसोड	१) बाळखेड
					२) पेनबोरी
					३) चिंचाबापेन
					४) गोहगांव
					५) महागाव
					६) धोडप (बु)
					७) भापुर
					८) तांदुळवाडी
					९) सरपखेड
					१०) मोठेगाव
					११) देगांव
					१२) लिंगाकोतवाल
					१३) किनखेडा
					१४) मसलापेन
					१५) हिवरापेन
					१६) पेडगाव
					१७) देऊळगाव
					१८) बेलखेडा
					१९) आसेगावपेन
					२०) वरुडतोफा
					२१) रिठद
					२२) खडकी (ध)
					२३) बोरखेडी
					२४) पाचंबा
					२५) गणेशपुर

					२६) मांगुलझानक
					२७) नेतन्सा
					२८) अंचळ
					२९) गोवर्धन
					३०) दापुरी (खु)
					३१) वडजी
				मंगरुळपिर	१) शिवणी रोड
					२) गणेशपुर
					३) पिंप्री (बु)
					४) मोझरी
					५) धोत्रा
					६) पिंपळखुटा
					७) एकांबा
					८) खडी
					९) आमगव्हाण
					१०) पारवा
					११) स्वाशीन
					१२) बोरव्हा (बु)
					१३) चिखलागड
					१४) जोगलदारी
					१५) खापरदरी
					१६) कळंबा
					१७) सावरगांव
					१८) कोलंबी
					१९) दाभा
					२०) खेर्डा (बु)
					२१) खेर्डा (खु)
					२२) गोगरी
					२३) हिरंगी
					२४) मोनाली
					२५) अरक
					२६) निंबी
					२७) हिसई

					२८) लाठी
					२९) शेलु (खु)
					३०) इचा
					३१) पोघान
					३२) बोरव्हा (बु)
				कारंजा	१) शेमलाई
					२) अबोडा
					३) लाडेगाव
					४) पिंपळगाव(बु)
					५) सिरसोली
					६) राहाटी
					७) हिंगणवाडी
					८) रामटेक
					९) कामठा
					१०) बेलखेडा
					११) चांदई
					१२) बेलमंडळ
					१३) खेर्डा (खु)
					१४) पारवा कोहर
					१५) महागाव
					१६) लोहगाव
					१७) उकर्डा
					१८) ब्राम्हणवाडा
					१९) काजळेश्वर
					२०) दिघी
					२१) वाकी
					२२) वाघोला
					२३) खेर्डा (बु)
					२४) शिवण (बु)
				एकुण	१५६ गावे

धरणातुन सोडणा-या पाण्यावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे. धरणातुन सोडणा-या पाण्यावर लक्ष ठेवुन पुर परिस्थितीवर नियंत्रण ठेवणे शक्य आहे.तसेच आवश्यक साहित्य व मनुष्यबळ मदतीसाठी योग्य ठिकाणी पाठविण्याबाबत निर्णय घेता येणे शक्य आहे.

वाशिम जिल्हयातील प्रकल्प, मध्यम प्रकल्प

अ.क्र.	प्रकल्पाचे नांव	संकल्पीत उपयुक्त पाणी साठा (द.ल.घ.फु.)
१.	एकबुर्जी	११.९७
२.	सोनल	१६.९२

भुकंप

जिल्हयात भुकंप सदृश्य धक्के बसल्यास तेथिल उपविभागिय अभियंता हे अधिक्षक अभियंता पाटबंधारे मंडळ व कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग यांना माहिती देतात. जिल्हा प्रशासनास धक्याची माहिती मिळाल्यानंतर त्या बाबत संबंधित तहसिलदार यांचे कडुन माहिती प्राप्त करुन घेण्यात येते. कमी क्षमतेच्या भुकंपाने नुकसान झाले नसल्यास पुढील कालावधीमध्ये मोठया क्षमतेचा भुकंप होऊन नुकसान होण्याची शक्यता असल्यास कारणाने योग्य ती दक्षता घेण्याच्या सुचना रेडिओ तसेच गांव पातळीवर दवंडी देऊन देण्यात येतात.

चक्री वादळ

वादळाच्या दृष्टिने ग्रामिण भागामध्ये दगड मातीची व पत्र्याचे छत असलेली घरे मोठयाप्रमाणावर आढळतात. चक्रीवादळादरम्यान कमकुवत घरांची पत्रे उडवुन त्या व्दारे जखमी होण्याची वा मृत्यु ओढवण्याची शक्यता असते. वेध शाळेकडुन वादळाबाबत पुर्वसुचना मिळाल्यास सर्व तहसिलदार यांना सुचना देऊन गांव पातळीवर सुचना देण्याची व्यवस्था करण्यात येते तसेच गांव पातळीवरील कमकुवत व पत्र्याच्या घरातील व्यक्तींना सुरक्षित स्थळी स्थालांतर करण्याबाबत सुचना देण्यात येतात.

साथरोग

पावसाळयात काही ज्ञात-अज्ञात जलजन्य रोगांचा प्रभाव दिसुन येतो उदा. उन्हाळा सुरु होण्याच्या पुर्वीच्या काळात डासांमुळे काही आजार जिल्हयात पसरतात व त्यामुळे साथीच्या रोगांचे प्रमाण वाढलेले दिसुन येते यात गॅस्ट्रो, कॉलरा, अतिसार, मलेरिया, निमोनिया, काविळ इत्यादि रोगांचा समावेश आहे अलिकडेच चिकुन गुणिया व बर्ड फ्ल्यु हे संसर्गजन्य रोगांच्या साथी जिल्हयाने अनुभवल्या संबंधित शासकीय विभागाकडुन या साथीच्या रोगांवर नियंत्रण ठेवण्याचे काम केले जात असले तरी अजुनही या आपत्तींना तोंड देण्यासाठी करावयाच्या उपाययोजनांना पुष्कळ वाव आहे वाशिम जिल्हयात यावरही उपाययोजना आखणे व जनजागृती करण्यात येत आहे.

जिल्हयात कुपोषण ही गंभिर बाब आहे. जिल्हयातील आदिवासी भागात कुपोषणाने ग्रासित बालकांची संख्या ब-यापैकी आहे. अंधश्रध्दा आणि धार्मिक विश्वास यामुळे काहि भागातील लोक उपलब्ध वैद्यकीय सेवासुविधांचा लाभ घेण्यास नाखुश असतात.

पाणी शुध्दीकरणाबाबत विविध कार्यशाळांचे आयोजन करुन प्रशिक्षण देण्यात येते जिल्हयामध्ये विविध पाण्यांच्या नमुन्यांची तपासणी करण्यात येते. तसेच जिल्हा आरोग्य अधिकारी

यांच्या नियंत्रणाखाली साथ रोग नियंत्रण कक्ष स्थापन करण्यात आलेला असुन साथीचे रोग उदभवल्यास त्यांचे व्दारा त्वरीत कार्यवाही करण्यात येते.

रस्ते अपघात

जिल्हयात रस्त्याचे विस्तृत जाळे पसरलेले आहेत. जिल्हयातुन रस्त्याच्या कडेला नागरी वस्ती असल्याने मोठया प्रमाणावर अपघात होऊन जिवीत हाणीचा धोका संभवतो तसेच महामार्गावरुन धोकादायक रसायनाची वाहतुक करणारे अनेक टॅकर्स ये जा करतात.त्यामुळे देखिल अपघात होऊन जिवीत व वित्तीय हानी उदभवु शकते.या माहमार्गावरील अपघात जन्यस्थळी अपघात घडुन आल्यास २५ ते ३०कि.मी.क्षत्रामध्ये रुग्णवाहीका व दवाखाने उपलब्ध आहेत.गंभीर स्वरुपात जखमीझाल्यास अधुनीक उपचारासाठी येथिल सिव्हील हॉस्पिटल व इतर खाजगी रुग्णालयामध्ये रुग्नास भरती करता येते.महामार्ग पोलिसांचे एक पोलिस ठाणे आहे. त्याची देखील रस्ते अपघात प्रसंगी मदत घेता येते.जिल्हयात एन.जी.ओ. मार्फत रुग्णवहिका कार्यन्वित आहे सदर सेवाभावी संस्था अपघातातील रुग्णांना जवळजवळच्या ग्रामिण रुग्णालय,प्राथमिक आरोग्य केंद्र व जिल्हा रुग्णालय वाशिम येथे उपचारार्थ दाखल करत असते.

जिल्हयातील जवळपास २२ गावे हि वारंवार अपघात होणारी ठीकाणे म्हणुन ओळखली जातात.यावरुन असे दिसुन येते की,जिल्हयातील अपघात प्रवण विभांगाची टक्केवारी ५% पेक्षा थोडी जास्तच आहे.हि बाब फारशी दिलासादायक नाही.रस्ते अपघात निष्काळजीपणे वाहन चालविणे,तरुणातील अति उत्साहीपणा,मद्यपान करुन वाहन चालविणे,वाहनांची योग्य देखभाल न करणे तसेच वाहनातुन मर्यादेपेक्षा जास्त माल वाहुन नेणे इ .अनेक कारणामुळे घडुन येतो.

जिल्हयातील रस्ता दर्शक नकाशा

महामार्ग पोलिस यांची वाहतुक मदत चौकी अमानी तालुका मालेगाव येथे कार्यान्वित आहे.रस्ते महामार्गलगत असलेल्या प्रा.आरोग्य केंद्र तसेच खाजगी दवाखान्यामध्ये अपघातामध्ये जखमी झालेल्या व्यक्तींना तातडीने उपचारासाठी हलविण्यात येते.तसेच सुरक्षित वाहतुकीच्या दृष्टिने वाहतुक विभागाव्दारा जगजागरण केले जाते.

औद्योगिक व रासायनिक अपघात

रासायनिक दृष्टया घातक असे जिल्हयात उदयोगधंदे नाहीत. जिल्हयात गॅस प्लांट धनज ता.कारंजा येथे एकच असुन सुरक्षेच्या दृष्टिने औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य उपसंचालक यांचे मार्फत वेळोवेळी तपासण्या करण्यात येतात व मॉकड्रिल (रंगीत तालीम) चे आयोजन करण्यात येते.

नगर परिषद यांचे कडील अग्नीशमक दलाची आगविझवण्यास मदत घेता येते तसेच घरगुती गॅस दुर्घटना घडु नये यासाठी गॅस कंपन्यामार्फत जनजागरण केले जाते वनवा पेटल्यास वनविभागामार्फत प्रशिक्षित मनुष्यबळ व औजारे यांचा वापर करुन आग विझवण्यात येते.

विमोचन योजना रचनात्मक उपाययोजना

- जिल्हयातील इतर धरणांच्या क्षेत्रात भुकंप सदृष्य हालचालीमुळे धरणांच्या बांधकामावर कुठल्याही प्रकारचा परिणाम दिसून येत नसल्याबाबत खात्री करून घेणे तसेच आवश्यकता असल्यास धरण सुरक्षिततेच्या दृष्टिने योग्य त्या उपाययोजना करणे.
- पैनगंगा,काटेपुर्णा,अडाण नदीकाठावरील पुरामुळे बाधित होणा-या गांवाची पुर रेषा निश्चीत करुण घेणे.
- नदी पत्रातील जुन्या पुलाच्या ठिकाणी नवीन पुलाची निर्मिती झाल्याने व सदर जुने पुल पाडण्यात न आल्यामुळे नदीच्या प्रवाहात आडथळा निर्माण करतात असे पुल पाडण्यात यावेत.
- नदी पत्रात झालेली अनाधिकृत बांधकामे पाडण्यात यावीत.
- नदीपत्रात असलेल्या अतिक्रमणे काढण्यात याव्यात जेणे करून नदीपत्रास आडथळा निर्माण होणार नाही.
- भुकंप मापन यंत्र सतत कार्यरत राहिल त्यादृष्टिने त्याची योग्य निगा राखण्यात यावी
- परिसराचा सर्व्हे करून जवळच्या घरांना तडे गेले असल्यास त्या बाबतची माहिती मिळवावी व भुकंप अवरोधक बांधकामाचे तंत्रज्ञान लोकांना अवगत करून देण्यात यावे.

इतर उपाययोजना

- नदीच्यापत्रात उगवलेल्या वेडया बाभळीची झाडे तोडणे आवश्यक आहे.
- नदीकाठावर वसलेले अतिक्रमण कारदयाचा वापर करून काढणे आवश्यक आहे.
- मुख्यमहामार्गावर सुरक्षेच्या दृष्टिने गस्त सुरु करण्यात यावी.
- ग्रामपंचायत कर्मचा-यासाठी पाणी शुध्दीकरणाच्या पध्दतीबाबत कार्यशाळेचे आयोजन करून प्रशिक्षण देण्यात यावे.
- पुरासारख्या आपत्ती दरम्यान अन्न वस्त्रे यासाठी स्वयमसेवी संस्थाची मदत घेण्यात यावी.

आपत्ती व्यवस्थापनाचे महत्व जाणुन संसदेने आपत्ती व्यवस्थापन कायदा २००५ पारीत केला या कायदानुसार राष्ट्रिय आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकारण, राज्य स्तरावर राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण तर जिल्हा स्तरावर जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची स्थापना करण्यात आली.राज्य आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे. त्या बाबत निधीची तरतुद करणे विविधविभागाचा विकास आराखडा हा आपत्ती व्यवस्थापनाशी अनुरुप बनविणे आदी राज्य आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची कार्ये आहेत.जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा बनविणे राष्ट्रिय व राज्य प्राधिकरणाने आपत्ती विमोचन,सतर्कता व प्रतिसाद उपयासाठी ठरवुन दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वाचे पालन करणे आदि जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणांची कार्ये आहेत.जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाचे जिल्हाधिकारी हे अध्यक्ष असतात.

जिल्हाधिका-यांची जबाबदारी

- १)जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाच्या सहाय्याने जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे
- २)जिल्हा नियंत्रण कक्ष स्थापन करणे.
- ३)विविध शासकीय व आशासकीय संस्थामध्ये समन्वय राखणे
- ४)जिल्हयातील सर्व तालुका नियंत्रण कक्ष व इतर स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या नियंत्रण कक्षामधुन आवश्यक ती माहिती गोळा करणे.
- ५)आपत्तीग्रस्त ठिकाणांना व्यक्तीशः भेटी देउन मार्गदर्शन करणे.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण

आपत्ती व्यवस्थापन कायदा,२००५ प्रकरण चार कलम २५ अन्वये शासन निर्णय क्र.डिएमयु २००६/प्र.क्र.१०/डिएम-१,दिनांक ०१ ,जुन २००६ नुसार जिल्हयात जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची स्थापना करणेत आलेली आहे व त्याचे रचना खालील प्रमाणे आहे.जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरणाची रचना खालीलप्रमाणे आहे.

जिल्हाधिकारी	पदसिध्द अध्यक्ष
जिल्हा परिषद अध्यक्ष	पदसिध्दसह-अध्यक्ष
मुख्य कार्यकारी अधिकारी ,जिल्हा परिषद	सदस्य
जिल्हा पोलिस अधिकारी	सदस्य
जिल्हा शल्यचिकीत्सक	सदस्य
कार्यकारी अभियंता सा.बा.विभाग	सदस्य
कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे	सदस्य
निवासी उपजिल्हाधिकारी	मुख्य कार्यकारी अधिकारी

प्राधिकरणाचे अधिकार व कर्तव्य

- १) आपत्तीस प्रतिबंध व आपत्तीची तिव्रता कमी करण्यासाठी आवश्यक त्या अन्य उपाययोजना करण्याबाबत जिल्हा पातळीवरील विविध प्राधिकरणे व स्थानिक संस्थांना सुचना देणे.
- २) आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा तयार करण्यासाठी जिल्हा पातळीवरील शासकीय विभाग व जिल्हयातील स्थानिक प्राधिकरणांना मार्गदर्शक तत्वे आखून देणे.
- ३) जिल्हा पातळीवरील शासकीय विभागांनी तयार केलेल्या आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाच्या अंमलबजावणीचे सनियंत्रण करणे.
- ४) जिल्हयातील वेगवेगळ्या स्तरावरील अधिकारी, कर्मचारी व बचाव कार्य करणारे स्वयंसेवक यांचे साठी खास प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन व सनियंत्रण करणे.
- ५) आपत्तीची पुर्व सुचना मिळण्यासाठी आवश्यक यंत्रणा उभारणे, तिची देखभाल करणे, तपासणी करणे, अद्यावत करणे व योग्य माहिती लोकापर्यंत पोहचेल असे पाहणे.
- ६) कोणत्याही भेडसावणा-या आपत्ती परिस्थितीत वा प्रत्यक्ष आपत्तीच्या वेळी प्रतिक्रिया स्वरुप निर्माण होणा-या परिस्थितीचे सनियंत्रण करणे.

जिल्हा नियंत्रण कक्ष

जिल्हा नियंत्रण कक्ष हा जिल्हाधिकारी यांच्या नियंत्रणाखाली असतो. त्याचे महत्वाचे काम म्हणजेच १) नियंत्रण ठेवणे २) समन्वय साधणे ३) आपत्ती व्यवस्थापनामध्ये कृती कार्यक्रम अंमलात आणणे.

जिल्हा नियंत्रण कक्षाची कार्ये

- १) जिल्हयातील सर्व संपर्क यंत्रणा व संसाधने सुस्थितीत आहेत याची खात्री करणे.
- २) जिल्हयातील विविध स्थानिक नियंत्रण कक्षाकडून नियमितपणे माहिती गोळा करणे
- ३) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयामध्ये वेळोवेळी आवश्यक ते बदल करणे.
- ४) वरील प्रमाणे केलेल्या बदलांची माहिती आपतकालीन कृती केंद्र आणि यशदा यांना कळविणे.
- ५) जिल्हयामध्ये विविध शासकीय तसेच अशासकीय विभागांचे प्रशिक्षण कार्यक्रम घेणे.
- ६) आपत्ती पश्चात केल्या गेलेल्या उपायांचे मुल्यमापन करणे
- ७) जिल्हा स्तरावरील आपत्ती घटनांची माहिती तयारकरणे आणि ती माहिती आपतकालीन कृती केंद्राकडे जमा करणे.

गाव आपत्ती व्यवस्थापन कामी करणेत आलेल्या उपाययोजना

वाशिम जिल्हयातील एकूण ६९९ गावांचे गाव आपत्ती व्यवस्थापन आराखडे तयार करणेत आलेले आहेत. यात संभाव्य धोके व आपत्तीचा इतिहास उपलब्ध साधन सामुग्री प्रतिसादाची कृती या गोष्टिचा समावेश आहे.तसेच गावाची लोकसंख्या , शाळा , हायस्कूल , कॉलेजेस , आंगणवाडी , समाजमंदिर , मंगलकार्यालये , रिकामेगोडावुन , तात्पुरत्या निवासासाठी सुरक्षित निवास, रुग्णालय , सार्वजनिक आरोग्य केंद्र , प्राथमिक आरोग्य केंद्र , जनावरांचे दवाखाने , वैद्यकीय अधिकारी , वैद्यकीय कर्मचारी , पशुवैद्यकीय अधिकारी , खाजगी वैद्यकीय दवाखाने , सेवाभावी संस्था , पोहणा-या व्यक्तींची नावे , गावातील उपलब्ध असलेले दुरध्वनी क्रमांक , मेडीकल दुकाने , स्वस्तधान्य दुकाने ,विद्युत जनित्र ,फोकस लाईट , टॉर्च , रेडिओ , टेलिव्हिजन , मेगाफोन , सायन ,बस ,जिप ,ट्रक्टर , ट्रक , जेसीबी मशीन बोट , दुचाकी वाहने , यांची माहिती संकलीत करण्यात आली आहे .हि माहिती या आराखडयास जोडलेल्या विविध परिशिष्टात नमुद केलेली आहे ब्लॅकेट पुरवठादार, लाकुड पुरवठादार, बांबु पुरवठादार ,घाऊक अन्नधान्य विक्रेते, तंबु पुरवठादार ,खाजगी पत्रे ,व A.C .सिट पुरवठादार, खाजगी वाहतुक संस्था, पाणी पुरवठादार, रक्तपेढया ,चटई पुरवठादार ,लोखंडी पाईप पुरवठादार, दोर पुरवठादार, तांत्रिक वर्कशॉप, प्लास्टीक सिट पुरवठादार ,पशुखादय पुरवठादार ,यांची माहिती घेणेत आलेली आहे.सदर बाबतची माहिती सोबतचे परिशिष्टात जोडलेली आहे.

वाशिम जिल्हयाकरीता लाईफ जॅकेट उपलब्ध असुन लाईफ रिंग उपलब्ध आहे .वाशिम जिल्हयात सर्व शासकीय कार्यालयाकडुन त्याचे विभागाचा आराखडा तयार करणेत आलेला आहे.प्रत्येक कार्यालयात एक नोडल ऑफीसरची नियुक्त करुनकार्यालयाचे दुरध्वनी क्रमांक घेणेत आलेले आहे त्याबाबतची माहिती प्रस्तुतचे पुस्तकात दाखविलेली आहे.

बहुउद्देशीय आपत्ती प्रतिसाद योजना

भुकंप,पुर,वादळ,साथीचे रोग औद्योगिक अपघात आणि आग इ.आपत्तींचा समावेश जिल्हा आपत्कालीन व्यवस्थापन आराखडा योजने केलेला आहे. पुर आणि भुकंप यासारख्या काहि आपत्ती मोठयाभुभागावर घडुन येतात .त्यामध्ये मोठया प्रमाणावर जिवित, वित्त आणि पर्यावरण हानि होते . साथिच्या रोगासारख्या आपत्ती मोठया प्रमाणावर फक्त जिवित हानि करतात यापैकी कोणत्याही आपत्तीवर नियंत्रण करण्यासाठी मोठया प्रमाणावर सुविधा व मनुष्यबळाची आवश्यकता असते.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडा बनविण्याचे मुख्य धोरणे म्हणजे जिवित ,वित्त व पर्यावरणाचे रक्षण करणे . तसेच आपत्तीची तिव्रता कमी करणे ,आपत्तीला प्रतिसाद देण्यासाठी पुर्वतयारी करणे, विविध आपत्तीविषयी जनजागृती करणे ,आपदग्रस्तांचा शोध घेऊन सुटका करणे त्यांना तात्काळ मदत देणे व पुनर्वसन करणे हे आहेत.

वाशिम जिल्हा हेवि रेनफॉल. सन २००६
वाशिम जिल्हयातील पुरबाधीत गावांची संक्षिप्त माहिती

अ.क्र	तालुक्याचे नांव	पुरप्रवण	संभाव्य पुरग्रस्त गावे	तात्पुरते निवारे	२००६ मधील सर्वाधिक पर्जन्यमान	शेरा
१	२	३	४	५	६	७
१	वाशिम	०	१८	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-१७०.०० मि.मि. ५/८/०६-८२.६० मि.मि. ६/८/०६-२४६.०० मि.मि. ७/८/०६-८२.६० मि.मि.	वाशिम शहरातील ४ पुरप्रवण वार्ड
२	रिसोड	३	२८	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-८१.०० मि.मि. ५/८/०६-५९.०० मि.मि. ६/८/०६-२६४.०० मि.मि. ७/८/०६-१०९.०० मि.मि.	-
३	मानोरा	०	२०	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-९०.६० मि.मि. ५/८/०६-९५.८० मि.मि. ६/८/०६-११८.४० मि.मि. ७/८/०६-१३०.६० मि.मि.	-
४	मालेगाव	०	९	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-१३५.०० मि.मि. ५/८/०६-८७.०० मि.मि. ६/८/०६-२०४.४० मि.मि. ७/८/०६-११८.८० मि.मि.	-
५	मंगरूळपिर	१	२७	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-११५.०० मि.मि. ५/८/०६-७०.०० मि.मि. ६/८/०६-२२७.०० मि.मि. ७/८/०६-७४.२० मि.मि.	-
६	कारंजा	१०	१५	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	४/७/०६-५१.४० मि.मि. ५/८/०६-७५.०० मि.मि. ६/८/०६-२५३.८० मि.मि. ७/८/०६-८८.८० मि.मि.	कारंजा शहरातील अंशतः पुरप्रवण २ वार्ड
		१४	११७			

जिल्हयातील अनेक भागात मध्यम स्वरूपाच्या आगी लागत असतात. दरवर्षी आगीच्या सुमारे ४० ते ५० घटना घडतात.बहुतेक घटना उन्हाळ्यात वारे वाहत असल्यामुळे घडतात.यात कापसाच्या गिरण्या,कापसाचे भंडारे /शेतक-यानी साठविलेला कापूस,चारा,कृषि उत्पादनावर प्रक्रिया करणारे कारखाने,झोपड्या इत्यादि ठिकाणी आगी होण्याच्या घटना वारंवार होतात.जिल्हयातील बहुतेक सिनेमा गृहातील आगीच्या अपघातांना तोड देण्याची उपाययोजना अपुर/कालबाहय आहे.जिल्हयातील चार नगरपालीकेत अग्निशमन यंत्रणा उपलब्ध आहे परंतु यासाठी प्रशिक्षित मनुष्यबळ नाही.

रस्ते अपघात

जिल्हयातील जवळपास २२ गावे हि वारंवार अपघात होणारी ठिकाणी म्हणून ओळखली जातात.यावरूनअसे दिसून येते की जिल्हयातील अपघात प्रवण विभागांची टक्केवारी ५% पेक्षा थोडी जास्तच आहे हि बाब फारशी दिलासादायक नाही रस्ते अपघात निष्काळजीपणे वाहन चालविणे,तरुणातील अति उत्साहीपणा,मद्यपान करून वाहन चालविणे,वाहनांची योग्य देखभाल न करणे,तसेच वाहनातून मर्यादेपेक्षा जास्त माल वाहून नेणे इ.अनेक कारणांमुळे घडून येतो.

दुष्काळ

जिल्हा सामान्यतः दुष्काळग्रस्त आहे जिल्हयातील बहुतांश भागात भुजलाची पातळी काही तालुक्यामध्ये खोलवर आहे.तर काही तालुक्यामध्ये सर्वसाधारण १०० फुटाच्या आत पाणी उपलब्ध होण्याची शक्यता जास्त आहे.तसेच शेती/वापराच्या तसेच पिण्याच्या पाण्याची कमतरता उन्हाळ्यात तीव्रतेने जिल्हयातील बहुतांश भागात असते.वाशिम शहरात पिण्याच्या पाण्याची कमतरता दरवर्षी प्रामुख्याने जाणवत आहे.यासाठी दुरगामी नियोजन व व्यवस्था करणे आवश्यक आहे.

पर्यावरणाचे असंतुलन

जिल्हयातील वृक्षतोड,उघडया गटारी,कच-याची विल्हेवाट लावण्यासाठी आवश्यक व प्रभावी व्यवस्थेचा अभाव यामुळे रोगराई पसरण्याची संभावणा जास्त असते वृक्ष तोडीमुळे जमिनीची धुप वाढणे,पुर परिस्थिती निर्माण होणे,अनियमित पाऊस,व पाण्याची कमी इत्यादी धोके निर्माण झालेले आहेत या व इतर कारणांमुळे जिल्हयास नियोजनात्मक पर्यावरण संतुलन राखण्यासाठी जनजागृतीची करण्यात येत आहे.जिल्हाभरात वाहनांत भेसळ इंधनाचा मोठया प्रमाणावर वापर होतो त्यामुळे वायु प्रदुषण वाढले आहे.याशिवाय ध्वनी प्रदुषणाची नोंद घेणे आवश्यक आहे.

बांधकाम ,रस्ते

जिल्हयातील ग्रामिण भागात/खेडयात बहुतांश घरे हे मातीचे आहेत ज्याचा अतिवृष्टीत तसेच भुकंपात हानी होण्याचा धोका अंशतः आहे .पैनगंगा नदीच्या काठी वसलेल्या बहुतेक गावांना संपर्क रस्ते आहेत व या सर्व बहुतांश रस्त्यावरील पुल हे कमी उंचीचे असल्यामुळे लहानश्या पुरात ही या गावातून बाहेर येण्याचा मार्गबंद होतात या पुलांची उंची जिवित हानी टाळण्यासाठी वाढविणे अत्यंत गरजेचे आहे.ग्रामिण भागातील रस्त्यांची स्थिती समाधानकारक नाही यासाठी नियमित रस्तदुरुस्ती करणे आवश्यक आहे.

भुकंप

जिल्हा भुकंप प्रवणतेत मोडत नाही. जिल्ह्यात काही गावांना वर्ष १९९३ साली झालेल्या किल्लारी जिल्हा लातुर येथील भुकंपाच्या वेळी सौम्य धक्के जाणवले होते. जिल्ह्यात अद्याप नुकसानदायक भुकंपाची नोंद नाही.

चक्रवादळे

जिल्ह्यात वेळोवेळी चक्रीवादळे होऊन घरांचे शेतींची, फळबागांचे पायाभुत सुविधांचे तसेच काही वेळेस जिवित व पशुधनाची हानी होते. चक्रीवादळे प्रामुख्याने उन्हाळ्यात होतात. परंतु चक्रीवादळे होण्यात नियमबद्ध दिसत नाही. अशी वादळे पावसाळा व उन्हाळ्यात हि झालेली आहेत.

आपत्ती व्यवस्थापनासाठी संस्थात्मक/पायाभुत संरचना

आपत्ती व्यवस्थापनात विविध स्तरावरील शासकीय/निमशासकीय विभाग संस्था व्यक्ति यांचा सहभाग असतो यात मुख्यत्वे राज्य जिल्हा व आपत्तीचे स्थळ हे स्तर असतात राज्य स्तरीय यंत्रणा निती/धोरण निधारण साधनसामुग्रीचे नियोजन व वाअप गतिविधीची प्राथमिकता ठरविणे. निधी उपलब्ध करणे व Emergency Operation Center द्वारे नियंत्रण, निर्देशन व मुल्यांकन करणे इत्यादी कार्ये करते जिल्हा स्तरीय यंत्रणा साधनसामुग्रीचे नियोजन व वाटप गतिविधीची प्राथमिकता ठरविणे व जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन केंद्राद्वारे नियंत्रण, निर्देशन व मुल्यांकन करणे इत्यादी कार्ये करते.

आपत्ती व्यवस्थापन कायदा २००५ या कार्यात आपत्तीचे कार्यक्षम व्यवस्थापन तसेच त्याच्या संबंधित बाबी व अशा बाबी ज्यामुळे आपत्ती होते किंवा होण्याची संभवता असते या विषयीच्या तरतुदी आहेत.

- १) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन प्राधिकरण ज्याचे अध्यक्ष मा.जिल्हाधिकारी आहेत व मुख्य कार्यकारी अधिकारी मा.निवासी उपजिल्हाधिकारी हे आहेत. विविध संबंधित विभागाचे अधिकारी सदस्य आहेत.
- २) विविध विभागांसाठी प्रमाणित कृती पध्दती कार्यान्वित करण्यात आली आहे.
- ३) आपत्ती व्यवस्थापनासाठी विविध विभागातर्फे एक वरिष्ठ अधिकारी त्या विभागाचे नोडल अधिकारी म्हणून नियुक्त करण्यात आले आहे. जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन केंद्रात विविध विभागांचा माहिती देवाण घेवाण महत्वाची आहे.
- ४) जिल्ह्यातील विविध विभागाच्या अखत्यारीत असलेली साधने व प्रशिक्षित मनुष्यबळाची माहिती IDRN या वेबसाईटवर संकलित करण्यात आली आहे.
- ५) जिल्ह्याभर ठिकठिकाणी आपात्कालात शोध व सुटका, पुर्व सुचना तात्पुरता निवारा व्यवस्थापन, प्रथमोपचार इत्यादीसाठी स्वयंसेवक तयार करून प्रशिक्षित करण्यात आले आहेत.

- ६) जिल्हयातील (४९३/६९९) ग्रामपंचायत/गावात गाव आपत्ती व्यवस्थापन समित्या व आपत्ती व्यवस्थापन कृती दलांची स्थापना करण्यात आली आहे त्यांच्या प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम प्रशिक्षित साधन व्यक्ती व स्वयंसेवकातर्फे राबविण्यात येत आहे.
- ७) जिल्हयातील विविध विभागांचे जिल्हा स्तरीय तालुका स्तरीय तसेच गाव पातळीवरील अधिकारी व कर्मचारी तसेच राष्ट्रिय सेवा योजनेचे विद्यार्थी यांना आपत्ती व्यवस्थापनाच्या विविध कार्यासाठी प्रशिक्षित करण्यात आले आहे.
- ८) आपत्ती व्यवस्थापनासाठी जिल्हा नियंत्रण कक्षात दुरसंचार यंत्रणा अद्यावत करण्यात आली आहे तसेच B.S.N.L तर्फे दुरध्वनी क्रमांक १०७७ नागरीकांसाठी विना शुल्क कार्यान्वित केला आहे.
- ९) जिल्हयातील जिल्हास्तर, तालुका स्तर, स्वयंसेवी संस्था, नगरपालिका यांचे शोध व बचाव पथके तयार करून त्यांना प्रशिक्षण देऊन शोध व बचाव कार्यासाठी आवश्यक असलेले साहित्य उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहेत
- १०) मागिल काही वर्षांमध्ये (२००६) मध्ये पुरबाधीत ०९ गावामध्ये पुराची पुर रेषा आखण्यात आल्या आहेत.
- ११) आपत्ती व्यवस्थापनासाठी विशेषतः आपत्तीस प्रतिसाद देण्यासाठी आवश्यक राज्य, विभाग, जिल्हा तालुका व गाव पातळीवरील आवश्यक साधनसामुग्री/सोयीचे पुरवठादार याच्या दुरध्वनी/भ्रमणध्वनी क्रमांकाची सुची तयार करण्यात आली आहे.
- १२) अग्निशमन या विषयावर नगरपालिका यांचे कर्मचारी प्रशिक्षित केले आहे.
- १३) जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन कक्षात खालील दर्शविलेला दुरसंचार व तांत्रिक सोयी कार्यान्वित आहेत.
- जिल्हा मुख्यालयाशी राष्ट्रिय सुचना केंद्राची (एन.आय.सी.) उपग्रह दळणवळण जोडणी.
  - पोलीसांच्या बिनतारी संदेश यंत्रणेचा उपयोग.
  - सर्व तालुका मुख्यालयाशी दुरध्वनी संपर्क.
  - सर्व तालुका मुख्यालयाशी व गावांशी बिनतारी संदेश यंत्रणेच्या सहाय्याने संपर्क.
  - विविध कार्यालयाशी फॅक्स व ई-मेल व भ्रमण दुरध्वनीद्वारे संपर्क.
  - आपत्ती काळात आकाशवाणी, वृत्तपत्र व केबल टि.व्ही.च्या माध्यमातून सुचनांचे प्रसारण.
  - VC/फोनद्वारे विभागीय महसुल कार्यालय व मंत्रालयाशी संपर्क.

संदेश यंत्रणा / आपत्तीची माहिती खालील विभागांना कळविली जाते

१. मुख्य सचिव
२. प्रधान सचिव, मदत व पुनर्वसन कार्ये.
३. विभागीय आयुक्त.
४. जिल्हयात असणारे सर्व शासकिय अधिकारी.
५. जिल्हयाचे पालकमंत्री, जिल्हा परिषद अध्यक्ष, आमदार, खासदार.
६. खाजगी सेवादार.

विभागिय आयुक्त

आपत्ती काळात विभागिय आयुक्त खालील प्रकारे महत्वाची भुमिका बजावतात

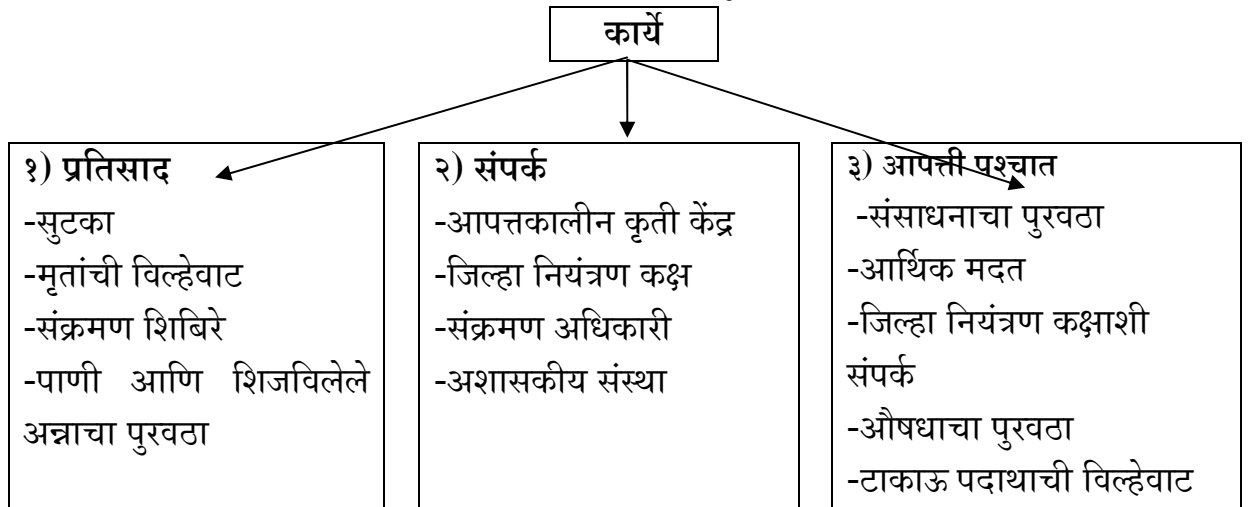
१. आपत्ती ग्रस्त जिल्हयात आवश्यक असणारी साधन सामुग्री विभागातील दुस-या नजीकच्या जिल्हयातून उपलब्ध करुन देतात.
२. आपत्ती काळात मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, मदत व पुनर्वसन विभाग व आपतकालीन कृती केंद्राशी सातत्याने संपर्कात राहुन मदत करण्यासाठी आवश्यक असणारी साधन सामुग्री पुरवतात.

आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र आणि संक्रमण छावणी

आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र:-

ज्या ठिकाणी आपत्ती उदभवलेली आहे त्या ठिकाणी मदत कार्य वेगाने व्हावे या दृष्टिने त्या ठिकाणी आपत्ती कृती केंद्र उभारले जाते. मोठया प्रमाणावर आपत्ती घडल्यास संक्रमण छावणी उभारल्या जातात आपत्तीची तिब्रता किती मोठी आहे त्या प्रमाणात आपत्ती ग्रस्त भागातील केंद्राची संख्या अवलंबुन असते. या केंद्राची जबाबदारी उपविभागिय अधिकारी दर्जाच्या अधिक-यावर जबाबदारी सोपविली जाते. मदत व पुनर्वसनाचे काम पुर्ण झाल्यावर ही केंद्रे व संक्रमण छावण्या बंद करण्यात येतात.

आपत्तीच्या ठिकाणचे कृती केंद्र.

संक्रमण छावण्या

आपत्तीला तोंड देण्यासाठी तसेच जिवीत व पशुहानी टाळण्यासाठी तातडीने संक्रमण शिबीरे उभारण्याची गरज निर्माण होते आपत्तीने बाधित झालेल्या लोकसंख्येनुसार संक्रमण शिबीरे निर्माण करण्यात येतात. या संक्रमण शिबीरावर देखरेख करण्यासाठी तहसिलदार दर्जाचा एक अधिकारी संक्रमण अधिकारी म्हणून नेमण्यात येतो.

पुनरुभारणी व पुनरबांधणी आराखडा (Recovery & Recpnstruction Plan)

आपत्ती कालावधीत अल्पकालीन पुनरुभारणीद्वारे बाधित लोकसंख्येचे जीवनमान किमान सामान्य रितीने सुरु होते. मात्र त्यांचे जिवन पुर्णतः सुरळित होण्याकरीता दीर्घकालीन पुनरुभारणी व पुनरबांधणी कार्यक्रम आवश्यक असतो यासाठीच्या पुनरुभारणी व पुनरबांधणी आराखडयामध्ये पुढील घटकांचा अंतर्भाव होतो.

१. पायाभुत सुविधांची पुनःस्थापना रस्ते, लोहमार्ग, जलवाहिन्या, वीजपुरवठा, दुरध्वनी आदी सुविधांची पुनःस्थापना करणे.
२. महत्वाच्या सार्वजनिक सेवा जसे-आरोग्य, शाळा आदींशी संबंधित इमारतीची दुरुस्ती व पुनरबांधणी.
३. विमा योजना:- गट विमा योजना, शेतकरी विमा योजना पिक विमा योजना अशा विविध योजनांचा प्रत्यक्ष आपतग्रस्तांना लाभ मिळवून देणे.
४. अल्पकालीन कर्ज :- आपत्कालात बाधित व्यक्तींचे जीवन पूर्ववत होण्याकरिता त्यांना तात्काळ व सुलभ कर्जपुरवठा होणे आवश्यक आहे. लघुवित्तसंस्था, खाजगी वित्तसंस्थांना आपतग्रस्तांना प्राधान्याने वित्त पुरवठा करणेबाबत प्रोत्साहित करणे.
५. सहाय्य व अनुदान:- शासनाकडून प्राप्त सहाय्य व अनुदानाचे संबंधित आपतग्रस्तांना नियमाप्रमाणे वाटप करणे.
६. वैद्यकिय पुनर्वसन:- विविध आपत्तीनुरूप विविध प्रकारची व विविध कालावधी करिता वैद्यकिय गरज असते. उदा.-आण्विक आपत्तीचे परिणाम दीर्घकालीन असुन त्याकरिता दीर्घकालीन वैद्यकिय मदतीची आवश्यकता असते.
७. मानसिक पुनर्वसन:- आपत्ती कालावधीत संबंधितांवर मोठया प्रमाणावर मानसिक आघात होतात. अशा वेळी त्यांना मानसिक आधार व मानसोपचाराची आवश्यकता असते. त्यांना मानसोपचार तज्ञांची सेवा उपलब्ध करून देणे, त्यांचे मन इतरत्र वळविणे, रोजगाराची साधणे उपलब्ध करून देणे, करमणुकीची साधणे पुरविणे इ. उपाय करता येतील.

परिशिष्ट-१
नियंत्रण कक्ष व कार्यालय प्रमुख

अ. क्रं.	कार्यालयाचे नाव	नियंत्रण कक्ष दुग्धवनी क्रं.	नियंत्रण अधिकारी		
			पद	संपर्क नंबर	
				कार्यालय	निवास
१	२	३	४	५	७
१	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७२५२-२३३६५३	निवासी उपजिल्हाधिकारी	०७२५२-२३३६५३ १०७७(टोल फ्री)	०७२५२-२३३६५७ ९८५०५२५३५३
२	जिल्हाधिकारी कार्यालय	०७२५२-२३४२३८	जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी	०७२५२-२३४२३८	९८२२२२६५८६
३	तहसिल-वाशिम	०७२५२-२३२००८	तहसिलदार	०७२५२-२३२००८	०७२५२-२३२१६२ मोबा--९४२२९१७०२९
४	तहसिल-मालेगाव	०७२५४-२३१३७३	तहसिलदार	०७२५४-२३१३७३	०७२५४-२३१५१५ मोबा -९४२२९१७०३०
५	तहसिल-रिसोड	०७२५१-२२२३१६	तहसिलदार	०७२५१-२२२३१६	०७२५१-२२२३१७ मोबा -९४२२९१७०३१
६	तहसिल-मंगरूळपीर	०७२५३-२३०२२८	तहसिलदार	०७२५३-२३०२२८	०७२५३-२३०३६२ मोबा-७०३८८७४१५१
७	तहसिल-कारंजा	०७२५६-२२२१७०	तहसिलदार	०७२५६-२२२१७०	०७२५६-२२२०९० मोबा -९४२२९१७०३३
८	तहसिल-मानोरा	०७२५३-२३३२४६	तहसिलदार	०७२५३-२३३२४६	०७२५३-२३३२४७ मोबा -९४२२९१७०३२
९	पोलीस अधिक्षक	०७२५२-२३२७५५	पोलीस उपनिरीक्षक वायरलेस	०७२५२-२३२७५५	०७२५२-२३२१५३ ७३८७९६६४१०
१०	कार्यकारी अभियंता लघु पाटबंधारे	०७२५२-२३३२०६	कार्यकारी अभियंता	०७२५२-२३३२०६, २३२०४०	मोबा -९८९०५९७३४३

वाशिम जिल्ह्यातील अति महत्वाच्या मान्यवरांचे संपर्क नंबर.

अ.क्र	नाव	कार्यालय	संपर्क नंबर
१	मा. खा. भावनाताई गवळी वाशिम / यवतमाळ	०७२५१-२२२९१६	९८६८१८०२२२
२	मा. खा. संजय धोत्रे वाशिम/ अकोला	०७२४-२४५२०००	९४२२९५९९९५
३	मा. आ. गोपिकिशन बाजोरीया वि. प. स	०७२४-२४३०७५७	९८२३२७८७८७
४	मा. आ. डॉ. रणजित पाटील वि. प. स	०७२४-२४९१४१०	९४२२१६०४६१
५	मा. आ. श्रीकांत देशपांडे वि. प. स	---	-
६	मा. आ. अमित झनक रिसोड मतदार संघ	०७२५२-२२४१३१	९७६७२७८००७
७	मा. आ. लखन मलिक वाशिम मतदार संघ	०७२५२-२३२२६४	९८२२७०८५३१
८	मा. आ. राजेंद्र पाटणी कारंजा मतदार संघ	०७२५६-२२५०१७	९४२३१२८२८६

परिशिष्ट- २
स्वयंसेवी संस्थेची यादी

अ.क्र	तालुका	नाव	पत्ता	संपर्क क्रमांक
१	वाशिम	जैन सोशल ग्रुप	श्री मनिष संचेती, नंदी पेठ वाशिम	९४२२१६०८८३
			श्री, शिखरचंद बागरेचा, वाशिम अर्बन बँकेजवळ वाशिम	९८५०६०९९११
२	वाशिम	लॉयन्स क्लब वाशिम	श्री दिपक गंगवाल- अध्यक्ष	९४२२८६००३०
३	वाशिम	ट्रेडर्स असोशिएशन वाशिम	श्री रमेशचंद्र बज, पाटणी चौक वाशिम	०७२५२-२३२०३९
४	वाशिम	छत्रपती बहु. तरुण मित्र मंडळ वाशिम	श्री दिलीप मेसरे राजणी, चौक वाशिम	९४२३६५१३०७
५	वाशिम	अकोला अर्बन को ऑप. बँक वाशिम	श्री ओमप्रकाश राठी, व्यवस्थापक अकोला	०७२४-४५३८५२
६	वाशिम	आर. ए. कॉलेज वाशिम (एन. एस. एस)	श्री के. एम. राठोड	०७२५२-२३५६६२
७	वाशिम	रेनॉल्ड मेमोरियल ट्रस्ट वाशिम	श्री डॉ. नोहा, पुसद रोड वाशिम	९८२२२२०१६२
८	वाशिम	इंडियन रेड क्रॉस सोसायटी वाशिम	श्री डॉ. ओबेरॉय वाशिम	९८२२५६५४२२
९	वाशिम	रोटरी क्लब वाशिम	श्री डॉ. नोहा, पुसद रोड वाशिम	९८२२२२०१६२
१०	वाशिम	इंडीयन मेडिकल असोशिएशन वाशिम	डॉ. कुमारे वाशिम	९४२३१२७८००
११	कारंजा	सर्वधर्म आपातकालिन पथक कारंजा	श्री श्याम सवाई	९३७१८७१५८४

परिशिष्ट-३
जिल्ह्यातील विविध विभागाकडे उपलब्ध असलेली संसाधने

अ.क्र.	विभाग/ अधिकारी	वाहनाचे प्रकार	विवरण	किती वाहने उपलब्ध आहेत
१	२	३	४	५
१	जिल्हाधिकारी	कार	स्वीप डिझायर	१
२	अपरजिल्हाधिकारी	कार	स्वीप डिझायर	१
३	जिल्हा पुरवठा अधिकारी	जीप	सुमो	१
४	निवासी उपजिल्हाधिकारी	--	--	--
५	तहसिलदार वाशिम	जीप	सुमो	१
६	तहसिलदार रिसोड	जीप	सुमो	१
७	तहसिलदार मंगरुळपिर	जीप	सुमो	१
८	तहसिलदार कारंजा	जीप	सुमो	१
९	तहसिलदार, मानोरा	जीप	सुमो	१
			एकुण वाहने	९

अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	पोलिस अधिक्षक वाशिम	व्हि.एच.एफ सेट्स स्टयाटिक	मोटरोला जि.एम. - ३३९	२४
२		व्हि.एच.एफ सेट्स मोबाईल	मोटरोला जि.एम - ३३९	२३
३		वॉकी टॉकी सेट्स	मोटरोला जि.एम - ३३९ हाय ब्यान्ड	३५
४		एच.एफ सेट्स स्टयाटीक	टि.के.-८०	२
५		व्हि- सेट्स	डि.ए.एम.ए आर.एफ.टी.संदेश वहन यंत्रणा	१
६		मोबाईल फोन जि.एस.एम.	मोटरोला	०२
७		मिनी बस	(एल/व्हॅन) १५ सिट्स	२
८		बस	(पी/सी) ३० सिट्स	४
९		वॉटर टँकर	५००० लिटर .	१

१	कार्यकारी अभियंता महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी	फायर फायटींग फोम	फोमबेस	५०
२		फस्ट एंड किट	---	२४
३		ट्रक	टाटा	५
४		हेवी ट्रक	टाटा	१
५		मोबाईल फोन जि.एस.एम.	---	२५
६		मोबाईल फोन सि.डी.एम.ए	---	१०
७		कॉमेरा डिजिटल	---	१५

१	जिल्हा नियंत्रक महाराष्ट्र राज्य एस.टी. महामंडळ वाशिम	ट्रक	टाटा	२
२		मिनी बस	टाटा	२
३		बस	टाटा	१९१
४		वॉटर टयॉकर	क्षमता ३००० लिटर	२
५		ड्रायव्हर		४०७ व्यक्ती

१	कार्यकारी अभियंता पाटबंधारे विभाग वाशिम	ट्रक	कन्हेन्शनल ट्रक	२
२		टिप्पर	हेविडयुटी लेल्यान्ड	६
३		जिप	महिन्द्रा	८
४		कार	अम्बेसिटर	१
५		वॉटर टयॉकर	मध्यम क्षमता.	३

अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	२	३	४	५
१	प्राचार्य शासकीय तंत्र निकेतन वाशिम	इलेक्ट्रीक ड्रील	१/२ पोरटेबल	१
२		चिपींग हयामर	छोटी साईज	२
३		स्लेज हयामर	१० एल.बी.एस	२
४		इलेक्ट्रिक जनरेटर	३ के.व्हि आणि २० के.व्हि.ए.	१
५		वॉटर फिल्टर	एक्वागार्ड	१
६		टारपोलिन	३मि. X ४मि.	१
७		व्हिडीओ कॅम्येरा बिटा	राष्ट्रीय बिटा	१
८		पि.एच.मिटर	आय.एस.आय	१
९		पि.एच.मिटर डीजीटल	डीजीटल	२
१०		ड्राय केमिकल पावडर	प्रति एस.एच.टी	१०

१	मुख्याधिकारी नगरपरिषद वाशिम	स्लेज हातोडा		१
२		हेवी करवत		१
३		सिंगल शेव स्नॅच ब्लॉक		१
४		स्कोम ब्लोअर आणि एक्झॉस्टर		१
५		Set of rope tackle (३ sheave -२ sheave)		१
६		Gloves- Rubber		१ जोडी
७		Breathing apparatus-self contained		१
८		Ports-fire fighting team		४ व्यक्ती
९		४ wheel drive vehicle		२
१०		Tractor		२
११		वॉटर टयॉकर	मेडीयम क्याप्यसिटी	१

अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	२	३	४	५
१	मुख्याधिकारी नगरपरिषद कारंजा	फायर एन्ट्री सुट	टाटा ७०९/९०७	२
२		पंप	High pressure, portable	१
३		Corrugated Galvanized Iron Sheet	CGIS	१५
४		ट्रक	टाटा -७०९	१
५		लाईट एम्बुलन्स व्हॅन Ambulance Van	टाटा -४०७	१
६		वॉटर टयॉकर	३००० लिटर	१
७		Tractor	महिंद्रा	१

१	मुख्याधिकारी नगरपरिषद मंगरुळपिर	वॉटर फिल्टर	Treatment Plant	
२		वॉटर टयॉक		
३		Reservoirs treatment tank	E.S.R.	१
४		Tractor	-	२

१	प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था वाशिम	Gas Cutters	With noggle ३/६४ Without Gas cylinder	१
२		Electric Drill	Portable ६mm capacity	२
३		Sledge Hammer	३ Kg Double faced	१
४		Adjustable wrenches	२५० मि.मि. २०० मि.मि	४ १
५		Slotted Screwdrivers		१०
६		Pumo High Pressure	१ hp, २९०० RPM Mono Block	१
७		Extension ladder	६-९ metre	१
८		Water Filter	७५ लिटर क्षमता	१

अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	२	३	४	५
१	प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मंगरुळपिर	Gas cutter		१
२		Electric Drill		२
३		Sledge Hammer	३ Kg Double faced	१
४		Two handled cross cut-saw		१
५		Electric Generator		१
६		First aid kits		६
७		Portable oxygen cylinders		१

१	प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था मानोरा	Electric Drill	Pillar type drilling machine २० mm, १३६ mm	३
२		Sledge Hammer		२
३		Electric Generator		१
४		Pump-High Pressure, Portable		१

१	प्राचार्य औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था कारंजा	Video camera digital		१
२		Gas cutter		१
३		Electric Drill		१
४		Circular saw with Diamond Blade (Electric)		१
५		Sledge Hammer		१

अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	२	३	४	५
१	जिल्हा शल्य चिकीत्सक सामान्य रुग्णालय वाशिम	Stretcher normal		२
२		Stretcher medical evacuation		२
३		Incubators for children		२
४		First aid kits		५
५		Portable oxygen cylinders		२
६		Portable Ventilators		१
७		Portable ECG		१
८		Portable suction unit		२
९		Mechanical ventilators		१
१०		Defibrillator		१
११		Mobile OT unit		१
१२		Mobile lab service		१
१३		Mobile medical van		२
१४		Bronchodilator s		१
१५		Vaccines		२
१६		Anti snake venom		१
१७	Chlorine tablets		१०० Boxes	

१	कार्यकारी अभियंता, एम. जि. प्रा. उपविभाग मंगरुळपीर	वॉटर टयॉकर	६ Mld २ Mld ६ Mld	१ २ १
२		वॉटर टयॉकर	१ लाख लिटर क्षमता.	३
अ.क्र.	कार्यालय/एन.जी.ओ.	वस्तुचे नाव	विवरण	एकुण उपलब्ध वस्तु.
१	२	३	४	५
१	वनपरिक्षेत्र अधिकारी, वाशिम	जिप	-	३

१	कार्यकारी अभियंता सा. बां. विभाग वाशिम	हेवी-ट्रक	टाटा	७
२		वॉटर टयॉकर	Large Cap.	२
३		कार		१
४		जिप		५
५				

१	वरिष्ठ भुवैज्ञानिक जि.एस.डी ए.	४ Wheel drive vehicle	जिप	१
---	-----------------------------------	--------------------------	-----	---

१	विषेय समाजकल्याण अधिकारी वाशिम.	४ Wheel drive vehicle	जिप (महिन्द्रा) एम.एच -३०/६४७१	१
---	------------------------------------	--------------------------	-----------------------------------	---

१	अधिष्ठाक, राज्य उत्पादन शुल्क वाशिम	४ Wheel drive vehicle	जिप (महिन्द्रा)	१
---	--	--------------------------	-----------------	---

परिशिष्ट -४

जिल्हा ,उपविभागिय अधिकारी ,आणि तालुका अधिकारी तसेच विविध कार्यालयाचे पत्ते व फोन नंबर

अ.क्र .	कार्यालय वकार्यालय प्रमुखाचे नांव	पत्ता	दुरध्वनी नंबर	भ्रमणध्वनी नंबर
(१)	(२)	(३)	(४)	(५)
१	जिल्हाधिकारी	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३३४०० फॅक्स.०७२५२-२३२८५८	८८०६२६८८११
२	अपर जिल्हाधिकारी	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३२६३८ (कार्यालय) ०७२५२-२३३६५४ (निवास)	७५८८७३४५२५
३	निवासी उपजिल्हाधिकारी	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३३६५३ (कार्यालय) ०७२५२-२३३६५७ (निवास)	९८५०५२५३५३ टोल फ्री क्र १०७७
४	जिल्हा पुरवठा अधिकारी	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३३६५२ (कार्यालय) ०७२५२-२३४३३७ (निवास)	९४२३१४५१८५
५	उपजिल्हाधिकारी निवडणुक अधिकारी	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३३६५६ (कार्यालय)	९९७५७००३९६
६	उपजिल्हाधिकारी महसुल	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३४२३८ (कार्यालय)	९८५०५२५३५३
७	विशेष भु-संपादन अधिकारी क्र - १	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३४३३६ (कार्यालय)	९९७५७००३९६
८	विशेष भु-संपादन अधिकारी क्र - २	प्रशासकिय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३४३३६ (कार्यालय)	९९७५७००३९६
९	उपविभागिय अधिकारी वाशिम	सिव्हिल लाईन वाशिम	०७२५२-२३२०८२ (कार्यालय)	९४२२९१७००९ ९४०३२१५६५५
१०	उपविभागिय अधिकारी मंगरुळपिर	तहसिल कार्यालय, मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२३६ (कार्यालय) ०७२५३-२३०३७२ (निवास)	९४२२१५७०७७
११	उपविभागिय अधिकारी कारंजा	तहसिल कार्यालय, कारंजा	०७२५६-२२२१७०	९७६३८१७६१४

१२	तहसिलदार वाशिम	सिव्हिल लार्डन वाशिम	०७२५२-२३२००८ (कार्यालय) ०७२५२-२३२१६२ (निवास)	९४२२९१७०२९
१३	तहसिलदार रिसोड	रिसोड	०७२५१-२२२३१६ (कार्यालय) ०७२५१-२२२३१७ (निवास)	९४२२९१७०३१
१४	तहसिलदार मालेगाव	मालेगाव	०७२५४-२३१३७३ (कार्यालय) ०७२५४-२३१५१५ (निवास)	९४२२९१७०३०
१५	तहसिलदार कारंजा	कारंजा	०७२५६-२२२१७० (कार्यालय) ०७२५६-२२२०९० (निवास)	९४२२९१७०३३
१६	तहसिलदार मंगरूळपिर	मंगरूळपिर	०७२५३-२३०२२८ (कार्यालय) ०७२५३-२३०३६२ (निवास)	७०३८८८७४१५१
१७	तहसिलदार मानोरा	मानोरा	०७२५३-२३३२४६ (कार्यालय) ०७२५३-२३३२४७ (निवास)	९४२२९१७०३२
१८	जिल्हा सुचना व विज्ञान अधिकारी	प्रशासकीय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३५८२९ (कार्यालय)	९८२२६६०२८४
१९	जिल्हा पोलिस अधिक्षक	प्रशासकीय बिल्डींग जवळ काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३२१३४ (कार्यालय) ०७२५२-२३२००३ (निवास)	७३८७९६६४१०

२०	मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प. वाशिम	वाशिम	०७२५२-२३२८६१ (कार्यालय) ०७२५२-२३२२९५ (निवास)	७५८८८१६०६०
२१	जिल्हा कृषी विकास अधिकारी जि.प.वाशिम.	वाशिम	०७२५२-२३२०२८ २३३३०९ (कार्यालय)	९१३०३०१२१२
२२	कार्यकारी अभियंता, पाटबधारे विभाग वाशिम	वाशिम	०७२५२-२३३२०६	९८९०५९७३४३
२३	कार्यकारी अभियंता सा.बां.विभाग वाशिम	सिव्हील लाइन वाशिम	०७२५२-२३२३३४ (कार्यालय) ०७२५२-२३२३३५ (निवास)	९८२३९९२३६५
२४	जिल्हा शल्य चिकीत्सक	जिल्हा सामान्य रुग्णालय वाशिम	०७२५२- २३५१४५, २३२००१ (कार्यालय) ०७२५२-२३५६८२	९१३०७४२३८२
२५	जिल्हा आरोग्य अधिकारी जि.प.वाशिम	वाशिम	०७२५२-२३३१३२ (कार्यालय) ०७२५२-२३२२७० (निवास)	९४२०६८३८७५
२६	जिल्हा मलेरिया अधिकारी	वाशिम	०७२५२-२३५५४९	९४२३१३८५६२
२७	कार्यकारी अभियंता लघु सिचन विभाग जि.प.वाशिम	जि.प.वाशिम	०७२५२-२३१२६६	९८२२२९९१०६
२८	वरीष्ठ भु-वैज्ञानिक (जि.एस.डी.ए)	प्रशासकीय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३५७२२ (कार्यालय)	९५२७९५९०७०
२९	जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	प्रशासकीय बिल्डींग काटा रोड वाशिम	०७२५२-२३५८१३ (कार्यालय) ०७२५२-२३५३०९ (निवास)	७५८८७९७४९१
३०	जिल्हा वनसंरक्षक अकोला	अकोला	०७२४-२४३६७१४	९४२३०४४७१६
३१	उपवनसंरक्षक वाशिम	वाशिम	०७२५२-२३२३०३	९४०५९४७५५२

३५	उपायुक्त पशुसंवर्धन विभाग वाशीम	वाशीम	०७२५२-२३४०३६ (कार्यालय)	९४२२३७२७६२
३६	उपप्रादेशीक परिवहन अधिकारी वाशीम	वाशीम	०७२५२-२३५२४४ (कार्यालय) ०७२५२-२३५७४४ (निवास)	७७३८९०००५७
३७	विभागीय नियंत्रक महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ अकोला	अकोला	०७२४-२४३३२६१	७८७५९४३६१७
३८	कार्यकारी अभियंता महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी	वाशीम	०७२५२-२३५७५७ (कार्यालय) ०७२५२-२३२१९४ (निवास)	७८७५७६३०१९
३९	अग्निशमन विभाग न.प. वाशीम	वाशीम	०७२५२-२३४८२०	९८२२३६३५९१
४०	अग्निशमन विभाग न.प. मंगरूळपिर	मंगरूळपिर	०७२५३-२३०२५१	९८५०५६९५५१
४१	अग्निशमन विभाग न.प. कारंजा	कारंजा	०७२५६-२२२११८	०७२५६-२२२११८ ९०४९०१००३३
४२	जिल्हा समादेशक होमगार्ड विभाग वाशीम	वाशीम	०७२५२२३१५९२	९५९४४७७७१४

प्रमाणित कार्यपद्धती (Standard Operating Procedure)
आपत्तीच्या काळी विविध खात्याकडून पारपाडावयाच्या जबाबदा-या प्रमाणित कार्य पद्धती
(Standard Operating Procedure)

महसूल विभाग

आपत्तीपूर्व करावयाची कार्यवाही :-

जिल्हा , तालुका , गांव पातळीवर आपत्ती व्यवस्थापन समित्या स्थापन करून तसेच विविध आपत्ती दरम्यान त्वरीत कार्य सुरु होण्यासाठी गांव पातळीवर विविध कृती गट , पूर्वसुचना गट , शोध व सुटका , प्रथमोपचार गट , निवारा गट इ. स्थापन करून त्यांना प्रशिक्षण देणे.

- पूर व्यवस्थापन आराखडा तयार करणे व त्यादृष्टीने सर्व विभागांना त्या दृष्टीने सतर्क करणे. फोन नंबर व संबंधीतांची अद्ययावत यादी तयार करणे.
- पावसाळी हंगामात २४ तास नियंत्रण कक्ष जिल्हा व तालुका पातळीवर कार्यान्वित करणे.
- आवश्यक तेथे सुरक्षित ठिकाणी निवारे बांधणे. याकरीता जागा पुर्वीच निश्चित करणे.
- स्वयंसेवी संस्था व इतर यंत्रणा यांच्याशी संपर्क साधून आपातकालीन नियोजनात सहभागी करून घेणे.
- जीवनावश्यक वस्तू व इतर वस्तू पुरविण्याचे नियोजन करणे व आराखड्यातील सर्व बाबींची तपासणी करणे.
- पुराची पूर्व सुचना मिळताच गावातील समित्या मार्फत तातडीने संदेश पोहचविणे व लोकांना सुरक्षित स्थळी हलविण्याचे नियोजन करणे. त्यांचेकरीता तातडीने पर्यायी व्यवस्थेबाबत निश्चित करणे.
- पंचनामा टिम तयार ठेवणे.
- पर्यायी संपर्क यंत्रणेबाबत समन्वय करणे.
- धरण व पावसाचे पाण्याबाबत लगतचे जिल्हयातील प्रशासन व यंत्रणांशी समन्वय ठेवणे.
- स्थायी आदेश संचयिका अद्ययावत ठेवणे.
- संपर्क तुटणाऱ्या गावांचा शोण घेउन योग्य त्या उपाय योजनांचे नियोजन करणे.

आपत्ती दरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- तात्काळ नुकसानीबाबत पुचनामे तयार नियोजनबद्ध काम करणे. पंचनामा टिम तयार करणे. समन्वय व नियंत्रण अधिकारी यांची नियुक्ती करणे.
- गांव तालुका पातळीवर विविध समित्यांमार्फत नैसर्गिक आपत्तीचा मुकाबला करणे.
- शासन निर्णयानुसार नियमाप्रमाणे मदतीचे वाटप करणे नियंत्रण करणे. याकरीता G.R. टेबलवर ठेवणे.
- पूरग्रस्तांना अन्न धान्य , रोख मदत , कपडे इ. वाटप करणे. आवश्यकतेनुसार पथके तयार ठेवणे.
- संकटग्रस्त लोकांना संरक्षितस्थळी व तात्पुरत्या शेटमध्ये हलविणे व त्यांच्या अन्न व पाण्याची सोय करणे.
- घडलेल्या घटनांचा संकलन करून त्याचा वृत्तांत वरिष्ठ कार्यालयास सादर करणे.
- स्वयंसेवी संस्थांना जीवनावश्यक वस्तू प्रथमोपचार साधणे , अन्न पाणी यांच्यासह आवश्यक त्या ठिकाणी मदतीसाठी पाठविणे.
- रुग्णांना दवाखान्यात हालविण्यासाठी गाड्या उपलब्ध करून देणे.
- विविध शासकीय कार्यालयांमध्ये समन्वय साधणे.
- सर्व वाहनांना / साधणांना डिझेल , पेट्रोल पुरविणे.
- मोठ्या आपत्तीच्या वेळी बाहेरील जिल्हयामधून मदत घेणे आवश्यकता भासल्यास लष्कराची मदत घेणे.
- नियंत्रण कक्ष आपत्तीच्या वेळी सुरळीतपणे चालू ठेवणे समन्वयाची भूमिका बजावणे.
- मदत कार्यात अपहार होणार नाही याची दक्षता घेणे.
- अतिमहत्वाच्या व्यक्तींच्या भेटीसाठी आवश्यक ते नियोजन व सहकार्य करणे.
- आपातकालीन निवारण समितीच्या नियमित बैठका घेऊन मदत कार्यात सुसुत्रता राहिल याची दक्षता घेणे.

आपत्तीनंतर करावयाची कार्यवाही :-

- सरकारचे धोरण व आपत्तीकालीन मदतकार्य या संबंधीचे आदेश / मार्गदर्शन सर्व विभागांना देणे.
- आणीबाणीच्या मदत कार्याची विभागणी करून मदत कार्याला सुरुवात करणे.
- सरकारी मदत निधी व वस्तूंचे वाहतूक आणि या संबंधीची जिल्हा पातळीवर अमलबजावणी करणे.

- आपत्तीमुळे झालेल्या नुकसानीचे सर्वेक्षण करण्यासाठी तज्ञ व्यक्तींना पाचारण करून नुकसानीचे मुल्यमापन करणे तसेच त्या विषयाची धोरणात्मक योजना बनवून कार्यवाही करणे.
- प्रसारमाध्यमे व जनता यांच्याशी माहितीची देवाणघेवाण करण्यासाठी माहिती कक्ष २४ तास कार्यान्वित ठेवणे.
- अति महत्त्वाच्या व्यक्तींच्या दौऱ्याचे नियोजन करणे.
- माहिती संकलन करणे व शासनास कळविणे.
- आपत्ती पश्चात निर्माण होणारी तणाव परिस्थिती निवाळण्यासाठी विशेष कार्यक्रम राबविणे.

पोलीस विभाग

आपत्तीपूर्व करावयाची कार्यवाही :-

- अतिवृष्टीमुळे पूरस्थिती उदभवल्यास अडकलेल्या लोकांना तातडीने हलविण्याचे दृष्टिने नियोजन करणे.
- नियंत्रण कक्ष २४ तास कार्यान्वित करणे.
- पूरामुळे वाहतूक बंद पडल्यास रस्ते व महामार्ग वाहतूकीसाठी तात्काळ मोकळे होतील या दृष्टिने पूर्व नियोजन करणे.
- आपादग्रस्तांना सानुग्रह अनुदान व इतर साहित्य वाटपाचे वेळी कायदा व सुव्यवस्था राखण्याचे नियोजन करणे. पुरग्रस्त होण्याची शक्यता असणाऱ्या ठिकाणी अगोदरच बिनतारी संदेश यंत्रणा कार्यान्वित करणे.

आपत्तीदरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- विस्कळीत वाहतूक व्यवस्था सुरळित करणे.
- तातडीचे मदत वाटपाचे वेळी कायदा व सुव्यवस्था राखणे.
- अफवांचे विविध प्रसार माध्यमांद्वारे निराकरण करणे.
- आपत्तीच्या ठिकाणची बघ्यांची गर्दी हटविणे.
- संकटग्रस्त लोकांची प्राथमिकेने होमगार्डच्या मदतीनेसुटका करणे व त्यांना सुरक्षित स्थळी हलविणे.
- प्रेतांचे जखमी व्यक्तींचे पंचनामे करणे.

- दुग्धवनी यंत्रणा बंद असतांना संपर्क तुटल्यास वायरलेस द्वारे महत्वाच्या माहितीची देवाण घेवाण करणे.
- एनसीसी/एनएसएस/होमगार्ड यांची पथके सुटका मोहिममध्ये कामास लावणे.
- संपर्क तुटलेल्या ठिकाणी बिनतारी संदेश यंत्रणा बसवून कार्यान्वित करणे.
- कायदा सुव्यवस्था राखणे.

आपत्तीनंतर करावयाची कार्यवाही :-

- आपत्तीग्रस्त भागातील चोऱ्या लुटमार यावर नियंत्रण ठेवून कायदा आणि सुव्यवस्था राखणे.
- शोध व सुटकेचे कार्य करणे , गर्दी नियंत्रण करणे.
- आपात कालीन शिबीराची आणि आपत्कालीन वस्तूच्या साठवणूकीच्या सुरक्षिततेची व्यवस्था करणे.
- आपत्कालीन मदत साहित्य वाटपाच्या वेळी कायदा आणि सुव्यवस्था राखणे.
- मृतांच्या विल्हेवटीसंदर्भात कायदेशिर बाबींची ताबडतोब पूर्तता होण्याची व्यवस्था करणे.

गृहसंरक्षण दल

- आपत्तीच्या ठिकाणी बघ्याच्या गर्दीस नियंत्रित करणे,गाड्यांची गर्दी नियंत्रित करणे,वाहतुकीची व्यवस्था लावण्यासाठी पोलीस प्रशासनास मदत करणे.
  - आपत्तीच्या काळात शोध व सोडवणुकीचे कार्य करणे.
  - जनजीवन सुरळीत होण्यासाठी जनतेस मदत करणे.

पाटबंधारे व जलसंपदा विभाग /लघुपाटबंधारे विभाग:-

आपत्ती पूर्व व्यवस्थापन :-

- २४ तास नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करणे.
- प्रत्येक तालुक्यांच्या ठिकाणी नोडल अधिकाऱ्यांची नियुक्ती आणि मुख्यालयाच्या ठिकाणी नियंत्रण कक्षाची स्थापना करणे.
- शक्यतो सर्व धरणांवर बिनतारी संदेश यंत्रणा बसविण्यात यावी.

- धरणात साठणारे व सोडण्यात येणाऱ्याश पाण्याचे नियोजनबद्ध हाताळणी करून संबंधीत विभागाशी सतर्क राहून समन्वय साधावा. पाणलोट क्षेत्रातील पर्जन्यमापन केंद्र व सरीता मापक केंद्र यांची माहिती घेऊन संपर्कात राहणे.
- धरण क्षेत्रात पडणारा पाऊस व धोक्याची पातळी ऑडण्यापूर्वी तसेच पाणी धरणांतून सोडण्यापूर्वी संबंधित तहसिलदार व पोलीस यंत्रणा यांना माहिती देऊन धरण क्षेत्रातील लोकांना याबाबत धोक्याची सुचना देण्याची व्यवस्था करणे. (जसे सायरन, केबल व रेडीओ). ज्या ठिकाणी आवश्यकता आहे, अशा ठिकाणी पाणी उपसण्यासाठी पंप , जनरेटर्स, बोट , एक्सकॅव्हेटर्स इ. ची व्यवस्था करणे.

आपत्ती दरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- सर्व धरणांवर बिनतारी संदेश यंत्रणा बसवून धरण क्षेत्रात पडणारा पाऊस व वाढत जाणारी पाण्याची पातळी याकडे बारकाईने लक्ष ठेवणे.
- धरणांतील पाणी सोडण्यापूर्वी संबंधित तहसिलदार व पोलीस यंत्रणा यांचेद्वारे लोकांना सावधान करणे.
- आवश्यक त्या ठिकाणी अडकलेल्या लोकांचा शोध व सुटका मोहिमेसाठी तसेच पाणी उपसण्यासाठी पंप , जनरेटर , बोट , एक्सकॅव्हेटर्स इ. ची सोय करणे.
- पाणी सोडतांना जनतेस घबराट निर्माण झाल्यास महसूल यंत्रणेशी संपर्क करून त्याबाबत आवश्यक ती माहिती देणे.

आपत्ती नंतर करावयाची कार्यवाही :-

- जलसाठ्यांच्या परिस्थितीचे सर्वेक्षण करणे , त्वरीत दुरुस्ती करणे.
- प्रशासनाला मदत कार्यात सर्वतोपरी मदत करणे.
- मदत शिबीरांना / तात्पुरत्या निवारा व्यवस्थेत पाणी पुरवठा करणे.
- जलसाठार दुषित होणार नाही याची काळजी घेणे.

नगरपालिका

आपत्तीपूर्व करावयाची कार्यवाही :-

- २४ तास नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करणे व नियंत्रण अधिकारी नेमणे.
- होडया , अग्निशमन दल , फायर , टयुब , टायर , दोरखंड , फावडी व इतर सामुग्री सज्ज ठेवणे.
- सर्व नाले/गटारे साफ सफाई करून पाण्याचा निचरा त्वरीत होईल यादृष्टिने उपाययोजना करावी.
साथीचे रोग आटोक्यात आणण्याच्या दृष्टिने प्रतिबंधात्मक औषधे , फवारणी या उपाययोजना करावी.

मोडकळीस आलेल्या इमारतीची पाहणी करून आवश्यक तेथे स्थलांतरांची व्यवस्था तात्काळ करावी.

- आपत्ती निवारणार्थ सर्व प्रायोगिक समित्या स्थापन करून त्यावर व्यक्तीशः लक्ष ठेवणे.
- आपत्कालीन सुरक्षित ठिकाणे स्थलांतरणासाठी सुसज्ज ठेवावीत.
- घनकचरा व्यवस्थानाचा परिणामकारक आराखडा कार्यान्वित करणे , जनजागरण करणे.

आपत्ती दरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- आपत्तीवेळा सायरन वाजवून लोकांना सावधानतेचा इशारा देणे.
- अग्निशमन दल , होडया व इतर साधन सामग्री सज्ज ठेवणे.
- पुराच्या पाण्याचा त्वरीत निचरा होण्याच्या दृष्टिने आवश्यक ती कार्यवाही तातडीने करणे.
- स्वच्छता मोहिम घेणे , औषध फवारणी करणे.
- आवश्यकता असल्यास स्थलांतरणाची व्यवस्था करणे मदत मदत शिबिरे चालवावीत.
- स्वच्छ व निर्जंतूक पाण्याचा पुरवठा करणे. अन्न पाकीटे , कोरडे धान्य पुरविण्याची व्यवस्था करणे , घन कचरा तात्काळ साफ करण्यात यावा , मृत जनावरांची विल्हेवाट लावणे.

आपत्ती नंतर करावयाची कार्यवाही :-

- प्रसारमाध्यमे व लोकांशी माहिती देवाण-घेवाणीसाठी नियंत्रण कक्ष २४ तास कार्यान्वित ठेवणे.
- आरोग्याची काळजी घेण्यासंदर्भात जनजागृती मोहिम राबविणे , सुरक्षित पाणी पुरवठा होण्यासाठी उपाययोजना करणे.
- सार्थीच्या रोगांचा प्रादुर्भाव होऊ नये यासाठी स्वच्छता मोहिम हाती घेऊन औषध फवारणी करणे.

आरोग्य विभाग :-

आपत्तीपूर्व करावयाची कार्यवाही :-

- २४ तास नियंत्रण कक्ष कार्यान्वित करणे.
- सर्व अधिकारी मुख्यालयी ठेवून पुरेसा औषध साठा व रुग्णवाहिका उपलब्ध ठेवणे.
- पूरपरिस्थितीत हॅन्डग्लोज , मास्क , प्रथमोपचाराची सर्व औषधे सर्पदंशाची औषधे , फिनेल , क्लोरीन , टीसीएल कमी पडणार नाही याची उपाययोजना करणे.
- आरोग्य पथके स्थापन करून विभागवार नियोजन करणे.
- स्वच्छता व आरोग्य याबाबत लोकांना शिक्षण देणे.

आपत्ती दरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- नैसर्गिक आपत्तीच्या वेळी सर्व रुग्णालय, प्राथमिक आरोग्य केंद्रे येथे व आपत्तीच्या ठिकाणी पुरेसे वैद्यकिय अधिकारी , औषधसाठा व अदयावत रुग्णवाहिका उपलब्ध ठेवणे.
- साथीच्या रोगाचा संसर्ग होऊ नये म्हणून प्रतिबंधक लसी औषधे व ॲन्टी ॲलर्जी डोस संबंधितांना द्यावी. साथीचे रोगाचा अधिक प्रसार होऊ नये म्हणून आवश्यक त्या सुचना नगरपालिका व ग्रामपंचायत मार्फत जनतेला देणे.
- जखमींवर तातडीने वैद्यकिय उपचार करणे , मृत व्यक्तींचे शवविच्छेदन करणे.

आपत्ती नंतर करावयाची कार्यवाही :-

- साथीचे रोग पसरू नये म्हणून योग्य त्या सुचना नगर पालिका व संबंधित ग्रामपंचायतीशी संपर्क साधून लोकांना देणे , साथ प्रतिबंधक लसी पुरविणे , औषधांचा साठा उपलब्ध करून देणे.
- आपत्तीग्रस्त भागांत मदत कार्य करणाऱ्या लोकांना संसर्ग होऊ नये म्हणून प्रतिबंधक औषधे व ॲन्टी ॲलर्जी डोस तात्काळ देणे.
- आरोग्य कर्मचाऱ्यांची फिरती पथके स्थापून आपत्तीग्रस्त भागातील लोकांना आरोग्य विषयक सेवा देण्यास कार्यान्वित करणे व नियंत्रण करणे.

जिल्हा परिषद आरोग्य विभाग

- १.जिल्हा आरोग्य अधिकारी
- २.अतिरिक्त जिल्हा आरोग्य अधिकारी
- ३.वैद्यकिय अधिकारी (प्रा.आ.कें.)

आपत्तीच्या काळात

- उपायात्मक औषधोपचार आणि साथीचे रोग पसरणार नाहीत यासाठी लोकांना माहिती देणे
- लोकांना दिल्या जाणा-या अन्न,पाणी यावर नियंत्रण ठेवणे तसेच घाण आणि स्वच्छता या बाबींची काळजी घेणे सदर कामी स्वयं सेवी संस्था आणि खाजगी व्यक्ती यांची मदत घ्यावी.
- कर्मचारी ,औषधे इत्यादीच्या अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत आरोग्य अधिकारी जिल्हा नियंत्रण कक्षाशी संपर्क साधावा.
- जखमींवर आणि अतिसंवेदनशील व्यक्तींवर इस्पीतळात औषधोपचार करणे
- आपत्तीग्रस्त भागात प्रथमोपचार आणि औषधांचा पुरवठा करणे
- हॉस्पिटलमध्ये माहिती केंद्राची निर्माती करणे
- जिल्हाधिकारी नियंत्रण कक्षाशी संपर्क ठेवणे

सार्वजनिक बांधकाम खाते

- १)अधिक्षक अभियंता
- २)उप अभियंता
- ३)कनिष्ठ अभियंता

आपत्तीच्या काळात

- सार्वजनिक बांधकाम खाते हे महसुल खात्यास पुढील उपक्रमात खालील प्रकारे समन्वय करेल
- आपत्तीमुळे निर्माण होणारे रहदारीतले अडथळे दुर करणे आणि रस्ता वाहतुकीस पुन्हा खुला करून देणे
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माहिती देईल

दुरसंचार निगम (टेलिफोन सेवा)

आपत्तीच्या काळात

- दुरसंचार सेवा पुर्ववत करणे
- दुरसंचार सेवा पुर्ववत करण्यासाठी विविध गट तयार ठेवणे
- अधिक मदतीसाठी तहसिलदारांमार्फत जिल्हा नियंत्रण कक्षासी संपर्क साधावा
- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनेविषयी अद्यावत माहिती देईल.

रेल्वे विभाग

- रेल्वे स्टेशन वरील गर्दीचे नियंत्रण रेल्वे पोलिसांमार्फत करणे
- लोकांना रेल्वे वेळापत्रक,रेल्वे अपघाताविषयी अद्यावत माहिती देणे
- लोकांना/जखमींना प्राधान्याने दवाखान्यात/डुस्पीतळात हलविणे
- आपत्तीच्या काळात दर दोन तासांनी अद्यावत माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास देणे.

कृषी विभाग

- शेतीच्या नुकसानीचे मोजमाप करण्यासाठी तहसिलदारांच्या साहाय्याने पथक तयार करणे
- शेतीच्या नुकसानीचे मोजमाप करणे
- शेतीच्या नुकसानीचे भरपाई वाटप करण्यास जिल्हा प्रशासनाची मदत करणे

जिल्हा माहिती कार्यालय

- जिल्ह्यातील विविध खात्यांची माहिती प्रसार माध्यमास देणे
- प्रसार माध्यमांशी समन्वय साधणे

एस.टी.विभाग

- लोकांना स्थालांतरीत एस.टी. बसेस उपलब्ध जिल्हा प्रशासनास करुन देणे

स्वयंसेवी संस्था आणि मित्र मंडळे

- आपत्तीच्या काळात स्वयंसेवी संस्था आणि मित्र मंडळेही महत्वपूर्ण भुमिका पार पाडतात

- त्यांच्या मदतीने आपणास मदत आणि सोडवणुक,प्रथमोपचार,माहितीचे विवरण,मृत व्यक्ती आणि जनावराची विल्हेवाट लावणे,मदतीचे विवरण इ कार्य करता येतात.

- आपत्तीच्या काळात जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या नियंत्रण कक्षास दर दोन तासांनी घटनाविषयी अद्यावत माहिती देणे

लोकप्रतिनिधी

- आपत्तीच्या वेळी लोकप्रतिनिधींनी शासकीय यंत्रणा व लोकांशी सकारात्मक समन्वय साधावा

- लोकांना धीर द्यावा

- स्थानिक संसाधनाचा वापर करुन आपत्तीची तीव्रता कमी करावी.

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाचा प्रचार

जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन आराखडयाची प्रभावीपणे अंमल बजावणी करता यावी या दृष्टिने सदर आराखडयाचा प्रसार होणे आवश्यक आहे आराखडयाचा खालील दोन स्तरावर प्रचार करता येईल

१)विविध शासकीय विभाग व शासकीय अधिकारी स्वयंसेवी संस्था आणि जिल्हा स्तरावर कार्यरत असलेल्या इतर खाजगी संस्था

२)सर्व सामान्य लोक

जिल्हा तालुका व ग्राम पातळीवर विविध शासकीय अधिकारी ,कर्मचारी तसेच स्वयंसेवी संस्थांचे प्रतिनिधी यांचेसाठी प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन करून जन जागरण केले जाते. विविध आपत्तीशी लोंकामध्ये जन जागृती निर्माण व्हावी या दृष्टिने स्थानिक वृत्तपत्रे,टि व्ही ,रेडीओ,तसेच भिती पत्रके,पोस्टर,यांचेद्वारा जनजागृती करण्यात येत

● महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी

आपत्तीपूर्व करावयाची कार्यवाही :-

- नियंत्रण कक्ष स्थापन करणे.
- विद्युत पुरवठा सुरळित ठेवण्यासाठी दुरुस्ती पथकांची नेमणूक करणे.
- दुरुस्ती उपकरणे जसे ट्रान्सफॉर्मर , पोल , वायर्स यांचा पुरेसा साठा करून योग्य ठिकाणी ठेवावा.
- खोलगट भागातील ट्रान्सफॉर्मर पावसापूर्वी शक्य असल्यास उंच ठिकाणी हलविणे.

आपत्ती दरम्यान करावयाची कार्यवाही :-

- खंडीत वीज पुरवठा तात्काळ सुरळित करणे.
- नियंत्रण कक्ष सुरळित सुरु ठेवणे.
- जळालेले ट्रान्सफॉर्मर तातडीने नव्याने बसविणे.
- वीज खंडीत झाल्यावर कामाबाबत व तो कधी पूर्वर्त होणार ही माहिती देणे.
- नागरिकांच्या तक्रार निवारणार्थ माहिती कक्ष स्थापन करणे.
- आपत्ती दरम्यान विजेमुळे अपघात घडणार नाहीत यासाठी विज प्रवाह योग्य रितीने नियंत्रण करणे.
- विद्युत वाहिन्यावर पडलेली झाडे हटविणे, पडलेले पोल तात्काळ पुन्हा लावणे.

हवाई दल

अ.क्र.	अधिका-यांचे नाव व हुद्दा	दुरध्वनी क्रमांक	
		कार्यालय	निवास

आर्मी एव्हिएशन

अ.क्र.	अधिका-यांचे नाव व हुद्दा	दुरध्वनी क्रमांक	
		कार्यालय/भ्रमणध्वनी	निवास
	आर्मी नियंत्रण कक्ष, औरंगाबाद	०२४०-२३७३५१३	
	श्री पिऊस बिस्ट , कर्नल कमांड अधिकारी ३४० मेडिअम रेजिमेंट.	७७४३८७१६६७ २३७३३४०	
	श्री मेजर ध्यानचंद आर.के.बेटरी कमांडंट	८५८५९२२३९७ ०२४०-२३७००९७	

राष्ट्रीय आपत्ती प्रतिसाद दल,पुणे.

अ.क्र.	अधिका-यांचे नाव व हुद्दा	दुरध्वनी क्रमांक	
		कार्यालय	निवास
१	श्री अवस्ती कमांडंट	९४२३५०६७६५/ २११४२४७०००	--
२	श्री इथापे सहा. कमांडंट	९८९०६७४७२४/ ९४२२०१०४४८	--

हवामान विभाग

अ.क्र.	अधिका-यांचे नाव व हुद्दा	दुरध्वनी क्रमांक	
		कार्यालय	निवास
१.		०७१२- २२८७५४२/५४३	

आपत्तीकालिन परिस्थितीत सैन्यदल मदतीबाबत

आपतकालिन परिस्थितीत सैन्यदल,हवाईदल यांना पाचारण करण्यासाठी खालिल दुरध्वनी संपर्क करणे व दिलेल्या विहित नमुना फॉर्म भरून त्याप्रमाणे कार्यवाही करणे

आपत्तीची पुर्वसुचना

मान्सुन हंगाम राज्यातील पावसा बाबतचा अंदाज हवामान खात्याकडुन नियमित पणे आकाशवाणी तसेच दुरदर्शन वरुन प्रसारित करण्यात येतो त्याशिवाय विशेष हवामान अंदाजाविषयी सुचना असल्यास त्याबाबत हवामान खात्याकडुन इकडे देखील त्या विषयी कळविण्यात येते .

आपतकालिन काळात पाणी सोडल्याची माहिती,पावसाची माहिती व पुर्वसुचना देणे या साठी खालिल बाबींचा उपयोग केला जाणार आहे.

१ .आकाशवाणी

२.मोबाईलवरुन संदेश पाठविणे.

३.वायरलेस यंत्रणा

जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत आपतकाळात दर १५ मिनीटात पाणी सोडल्याची माहिती,पावसाची माहिती व लोकांना घरे सोडुन सुरक्षित ठिकाणी जाणेबाबत पुर्वसुचना देणे ही माहिती प्रसारीत केली जाईल.

नियंत्रण कक्षाची स्थापना करणे

संपर्क नंबर

०७२५२-२३४२३८(टोल फ्री क्रंमाक १०७७)

१. जिल्हाधिकारी कार्यालयात आपतकालिन कक्ष (नियंत्रण कक्ष) २४ तास सुरु व कार्यन्वित असावे.
२. जिल्हा नियंत्रण कक्षात २४ तास नियुक्ती केलेल्या अधिकारी व कर्मचारी यांनी उपस्थित राहावे.
३. आपतकालिन परिस्थितीत दर आठ (८) तासाकरीता नियुक्त केलेली टीम (चार उपजिल्हाधिकारी) सदस्यांनी निवासी उपजिल्हाधिकारी यांच्याकडून सुचना मिळताच नियंत्रण कक्षात उपस्थित राहावे.

उपजिल्हाधिकारी - १ :- पाऊस, धरणातून सोडलेल्या पाण्याची माहिती याची देवाण घेवाण ग्रामपातळी पर्यंत करतील व परिस्थितीची माहिती इतरांशी शेअर करतील.

उपजिल्हाधिकारी - २ :- विविध विभागांशी संदेश देणे घेणे, गाव परिस्थितीची माहिती व त्याची नोंद घेणे व मा. जिल्हाधिकारी साहेब यांना कळविणे.

उपजिल्हाधिकारी - ३ :- रीसोर्सेस (वाहणे व साधनसामुग्री) हालविणे, व्यवस्था करणे व मदतीची देवाणघेवाण व त्यांची नोंद घेणे.

उपजिल्हाधिकारी - ४ :- वरीष्ठांकडे माहिती पोहचविणे, नुकसान माहिती, मदत (रिलीफ मटेरीयल) व त्याची नोंद घेणे व आकाशवाणीला माहिती देण्यासाठी नोट तयार करणे.

जिल्हाधिकारी / निवासी उपजिल्हाधिकारी

१. पाटबंधारे यंत्रणेकडून माहिती मिळताच नियंत्रण कक्षाकडे येतील.
२. दरम्यान निवासी उपजिल्हाधिकारी हे तात्काळ संबंधित परिसर रिक्त करून घेण्याचे आदेश संबंधित विभाग प्रमुख्रास देतील.
३. घटनेतील बाधित व्यक्तींना सुरक्षित स्थळी हालविण्याच्या सुचना शोध व बचाव दल न.पा.अग्निशमनदल (फोन.न.१०१) देऊन आवश्यक असणा-या पाण्याचे टँकर, केन, रुग्णवाहिका गाड्या, अधिग्रहित करण्याबाबत गृहशाखेला आदेश देतील.
४. धोकेदायक परिसरातून सुरक्षित स्थलांतरीत केलेल्या लोकांची तात्पुरत्या निवा-याची सोय आधीच निश्चीत केलेल्या ठिकाणी तहसीलदार करतील.
५. सुरक्षित स्थळावरील लोकांच्या अन्न / पाण्याची व्यवस्था जिल्हा पुरवठा अधिकारी यांना करण्याचे आदेश देतील व स्वयंसेवी संस्थांची मदत घेण्यास सांगतील.
६. जिल्हाधिकारी यांना वेळोवेळी केलेल्या कार्याची माहिती देत राहतील.
७. मा. जिल्हाधिकारी आकाशवानी (फोन २३२६३६) वरून दर तासास आपत्कालिन स्थितीची व मदत व पुनर्वसन बाबतची माहिती देतील.

खालील जबाबदारी पार पाडण्याची जबाबदारी पूर्णपणे तहसिलदार /नायब तहसिलदार यांची आहे

१. घरांची पडझड झाल्यास त्यामध्ये आडकलेल्या लोकांना पोलीस,स्वयंसेवी संस्था व अग्निशमन दलाच्या मदतीने सुरक्षितरित्या बाहेर काढणे.
२. जखमी व्यक्तींना तात्काळ रुग्णालयामध्ये पोहोचवण्याची व्यवस्था करणे.
३. मृतदेह रुग्णालयामधील शवागारामध्ये पोहोचवण्याची व्यवस्था करणे.
४. पुर परिस्थिती आटोक्यात आणण्याच प्रयत्न करणे
५. दरड कोसळल्यास उद्भवणा-या परिस्थितीवर नियंत्रण करणे
६. रस्त्यावर पडलेल्या झाडांच विल्हेवाट लावून , वाहतुक सुरळीत करणे
७. खराब रस्त्यांची दुरुस्ती तसेच पाईपलाईन व गटारांची दुरुस्ती करणे
८. प्रत्येक गावातील दोन फोन नं. त्यांचेकडे आपात्कालात संपर्कासाठी ठेवतील.
९. आपत्कालिन परिस्थितीचा सामना करण्यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन संघ तयार करून ठेवतील.
- १०.संदेश मिळताच तात्काळ घटनास्थळी पोहोचतील व परिस्थितीची पाहणी करतील
११. परिस्थितीची माहिती जिल्हाधिकारी / जिल्हानियंत्रण कक्षाला फोनवर देतील
- १२.पोलीस /होमगार्ड/नागरी स्वयंसेवक यांना लोकांना तात्काळ सुरक्षित स्थळी हालविण्याचे सुचना देतील.
१३. फोनवरून तात्काळ सुरक्षित स्थळे अन्न व पाणी हालविण्यास गाड्यांची उपलब्धता करतील व लोकांना सुरक्षित स्थळी हालवे पर्यंत त्या परिसरात उपस्थित राहतील.
- १४.सुरळीत हालविलेल्या स्थळी जाऊन शिबिरांची व्यवस्था कशी आहे व त्याचा रिपोर्ट जिल्हाधिकारी / जिल्हा नियंत्रण कक्ष फोनवरून संपर्क साधतील.
- १५.झालेल्या नुकसानीचा अहवाल २ तासाच्या आत जिल्हाधिकारी यांना फॅक्सद्वारे कळवतील

तहसिलदार यांनी खालील गोष्टिचा पुखटा व समन्वय करण्याची व्यवस्था करावी

१. बाधीत व्यक्तीचे, एस.टी.ट्रक्स अथवा खाजगी वाहनामधून स्थानांतर करणे
२. तात्पुरत्या निवा-याच अन्न व पाण्यासह व्यवस्था करणे
३. मदत कार्यामध्ये सहभागी असणारी वाहने ओळखता येण्यासाठी त्यांना पासेस अथवा स्टिकर्स देण्याची व्यवस्था करणे
४. मदत कार्यामध्ये सहभागी असणा-या व्यक्ति सहज ओळखता येण्यासाठी त्यांना पासेस अथवा ओळखपत्र देण्याची व्यवस्था करणे.
५. घटनास्थळी इत्यभुत माहिती देण्यासाठी माहिती केंद्राची उभारणी कर

विविध विभागांच्या जबाबदा-या
पाटबंधारे विभाग

१. धरण परिसरात व धरणाचा वरील भागात ६५ से.मि. पेक्षा जास्त पाऊस पडल्यास तात्काळ कार्यकारी अभियंता/उपविभागिय अभियंता/शाखा अभियंता त्याची माहिती फोन/प्रतिनिधी /इमेल इ.मार्गाने जिल्हाधिकारी/जिल्हा कार्यालय नियंत्रण कक्षास प्रत्यक्ष देतील.
२. धरणातुन पाणी सुटत असल्यास पुररेषेत येणा-या सर्व गावांना माहिती गाव पातळीवर फोन / प्रतिनिधी पाठवुन देतील व त्यांना संदेश मिळाल्याची खात्री करतील.
३. धरण क्षेत्रात व वरील भागात पडणा-या पावसाची दर तासास पाऊस जोरात असल्यास दर १५ मिनीटास माहिती घेऊन धरणात येणारा विसर्ग अंदाज/प्रत्यक्ष काढुन पुढे निर्माण होणा-या परीस्थितीची माहिती जिल्हाधिकारी (२३३४००), नियंत्रण कक्ष (१०७७) ,२३३६५३/२३४२३८ गावातील सरपंच इ फोन/प्रतिनिधी मार्फत देतील.
४. दर तासास सोडलेल्या प्रवाहाची व पाऊसाची माहिती कार्यकारी अभियंता हे जिल्हाधिकारी ,नियंत्रण कक्ष व गावपातळीवर देतील.
५. आपातकालिन स्थितीत धरण परिसरात दर तासात येणा-या पाण्याचे स्वतः परिक्षण करुन धरण सुरक्षीततेचा अहवाल मा.जिल्हाधिकारी यांना पाठवतील.
६. (नदयांचे नावे टाकणे बाकी) यांच्या विसर्गाचा समतोल राखण्याची व धरण पाणीसाठा नियंत्रण माहिती कार्यकारी अभियंता हे घेतील व त्याच्या कार्यवाहीची माहिती मा.जिल्हाधिकारी यांना फोन वर देतील.
७. आपत्तीची सुचना मिळताच उपअभियंता पाटबंधारे विभाग यांनी सातत्याने धरणाच्या पाणी पातळीवर लक्ष ठेवणे आवश्यक आहे.
८. धरणामध्ये येणा-या पाण्याची व धरणातुन सोडण्यात येणा-या पाण्याची माहिती तालुका नियंत्रण कक्षास प्रत्येक तासाला कळविणे आवश्यक आहे.
९. धरणातुन जास्त पाणी सोडणे आवश्यक असल्यास,नदी काठच्या गावांना व तालुका नियंत्रण कक्षास तसे कळविणे आवश्यक आहे.
- १०.बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-याविषयी संबंधीत नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरिक्त मदतीबाबत कळविणे.

सार्वजनिक बांधकाम विभाग

१. बंधारा/नाल्यावरील पुल किंवा बंधारा फुटला असेल तर तिकडे जाणारा रस्त्यावरील वाहतुक बॅरीकेडस लावुन बंद करतील तसा व रस्ता चालु होण्याबाबतचा सुचना फलक त्या ठिकाणी लावतील.दरम्यान त्याबाबतची माहिती हे जिल्हाधिकारी,नियंत्रण कक्ष व पोलीसविभागास देतील.
  - a. रस्त्यावर झाडे पडलेली असल्यास तात्काळ रस्त्यावरील वाहतुक बॅरीकेडस लावुन बंद करतील.

२. त्या बाबत व रस्ता चालु होण्या बाबतच्या सुचना फलक त्या ठिकाणी लावतील.
३. पुरबाधीत होणा-या गावातील रस्ते, धरणे इ. याची माहिती व पुर परिस्थिती धोकादायक पुल,
 a. रस्ते इ. तात्काळ दुरुस्त करण्यासाठी संबंधीत ठिकाणी पोहोचतील व लगेच दुरुस्तीचे काम सुरु करून त्याची माहिती हे मा. जिल्हाधिकारी, नियंत्रण कक्ष यांना फोनवर देतील
 b. धोकादायक कठडे, जागा, खड्डे इ बुजविण्याचे काम तात्काळ सुरु करतील व तसा संदेश हे मा. .जिल्हाधिकारी, नियंत्रण कक्ष यांना देतील
४. आपत्कालीन परिस्थितीत पर्यायी मार्गाबाबत हे जिल्हाधिकारी, नियंत्रण कक्ष व पोलीस यांना फोनवर सुचित करतील व तसे आकाशवाणीवरून (फोन २३२६३६) तात्काळ प्रसारीत करावे
५. बाधीत होणा-या भागात पुढील परिस्थितीचा अंदाज घेऊन तात्काळ उपलब्ध साधने बुलडोझर अर्थमुल्हर, क्रेन इ. सुरक्षित ठिकाणी हलवतील.

जिल्हा परिषद / महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण

१. पुरग्रस्तभागात स्वच्छ पाणी पुरविण्याची जबाबदारी दोन्ही विभागांची असेल
२. आपतकालीन परीस्थितीची माहिती मिळताच कार्यकारी अभियंता तात्काळ पुरबाधीत भागात माहिती असलेल्या सुरक्षित स्थळांची यादी काढतील व आपल्याकडे स्वच्छ पाणी पुरवठ्यासाठी तयार असलेल्या टँकर बाबत निवासी उपजिल्हाधिकारी यांचेशी संपर्क करतील आवश्यक तेथे स्वच्छ पाणी उपलब्ध करून देतील.
३. पुरात बाधीत होणारी पाईपलाईन, पंप, पिण्याच्या पाण्याची साधने यांची माहिती घेऊन पर्यायी स्वच्छ पाणी पुरवठा टँकर, उंच भागातील विहीर इ शोध घेतील व पाणी पुरवठा १ तासात पुर्ववत करतील.
४. वरील स्रोतांची माहिती व पाणी पुरवठा यंत्रणा बाबत तात्काळ माहिती यांना देतील.
५. जिल्हयातील सर्व छोटे / मोठे बंधारे यांची पाहणी, सुरक्षीतता यांची जबाबदारी ही आपल्या विभागाची आहे त्यानुसार पावसाळ्या पुर्वी जिल्हयातील सर्व छोटे / मोठे बंधारे यांची पहाणी करून त्यांच्या जोखमे बाबतचा अहवाल मा. जिल्हाधिकारी साहेब यांना लेखी स्वरुपात देतील.
६. जिल्हयातील सर्व छोटे / मोठे बंधारे यांची पावसाळ्यात सारखी पाहणी करून आवश्यकते प्रमाणे तात्काळ उपाययोजना कराव्यातत्या बाबत जिल्हा नियंत्रण कक्ष व मा. जिल्हाधिकारी साहेब यांना अवगत करावे.

पोलीस विभाग

१. पुरपरिस्थितीची माहिती मिळताच पोलीस उपायुक्त/अतिरीक्त पोलीस अधिक्षक गाव पातळीवर तयार असलेल्या अधिका-यांना उद्भवणा-या परिस्थितीची माहिती देतील.
२. पुरपरिस्थितीची माहिती गाव पातळीवरून जिल्हास्तरावर दर १ तासात घेतील व मा.जिल्हाधिकारी साहेब/जिल्हानियंत्रक कक्षास कळवतील.
३. पुर येणा-या भागात बॅरीकेडस् लावतील जेणेकरून वाहतुक बंद राहिल व त्याची माहिती रेडीओ/केबल/पेपर यात प्रसिध्द करतील
४. पुर भागातील वाहतुक /दळणवळण सुरक्षित चालण्यासाठी पर्यायी रस्ते व व्यवस्था उपलब्ध करतील व त्याबाबत मा.जिल्हाधिकारी साहेब यांना अवगत करतील.
५. ठिकठिकाणी पुर पाहणा-यांना प्रतिबंध करतील व मदत करणा-या एजन्सींना मार्ग मोकळा करून देतील.
६. आपदग्रस्त भागात आवश्यकतेनुसार अधिक मनुष्यबळ तात्काळ पाठवतील
७. आर्मीच्या हेलीकॉप्टर सोबत माहितगारव्यक्त फुडपॅकेट वाटपासाठी उपलब्ध करून देतील
८. आर्मीच्या टिम सोबत मदत वाटप करण्यासाठी माहितगार व्यक्ती सोबत देतील.
९. चो-या लुटमार संबंधीत बाबी घडणार नाही यासाठी गट (केलेले)कृती करतील.

पोलीस निरीक्षक (पोलीस विभाग)यांच्या जबाबदा-या

आपत्तीची सुचना मिळताच पोलीस निरीक्षक यांनी पुर्वतयारी म्हणुन खालील गोष्टीची तयारी करणे आवश्यक आहे

१. जखमी लोकांना प्राधान्याने रुग्णालयात हालवणे तसेच रुग्णालयाच्या ठिकाणी जमावाला नियंत्रण ठेवण्यासाठी पोलीस बंदोबस्त ठेवणे
२. बाधीत झालेल्या भागामध्ये बघेलोक,वाहणे इत्यादीवर नियंत्रण ठेवणे
३. बाधीत झालेल्या भागातील स्थावर मालमत्ता तसेच मौल्यवान गोष्टिवर देखरेख करणे
४. बाधीत व्यक्ति व त्यांची वाहतुक करणारी वाहने याची रहदारी सुरळीत करून देणे
५. पोलीस विभागाच्या पध्दती प्रमाणे पंचनामे करणे
६. बस स्टॅन्ड, शाळा इत्यादी ठिकाणी जमाव नियंत्रण करणे ,तसेच या ठिकाणी पोलीस बंदोबस्त ठेवणे
७. बाधीत भागामध्ये नियमितपणे गस्त घालणे
८. वाहतुकीची व्यवस्था करण,तसेच बाधीत लोकांना पोलीस वाहन,तसेच खाजगी वाहनांच्या मदतीने सुरक्षीत ठिकाणी हालविणे
९. कायदा व सुव्यवस्था राखणे
१०. जनतेस माहिती होण्याच्या दृष्टिने यंत्रणा उभी करणे, त्यासाठी चिन्हाकीत तक्तयांचा वापर करून बाधीत क्षेत्राची माहिती देण्यात यावी.

११. शांतता व सुव्यवस्था राखण्यासाठी तसेच अफवा पसरू नयेत, यासाठी आपत्ती व्यवस्थापन गटाची मदत घेण्यात यावी
१२. प्रसार माध्यमांना आणि नागरीकांना माहिती देण्यासाठी माहिती केंद्राचे आयोजन करण्यात यावे
१३. बाधित क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना, तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-या विषयी पोलीस नियंत्रण कक्षास माहिती देण्यात यावी व अतिरीक्त मदती बाबत कळविण्यात यावे

पोलीस निरीक्षक (वाहतुक) यांच्या जबाबदा-या

आपत्तीची सुचना मिळताच पोलीस निरीक्षक (वाहतुक) यांनी पुर्वतयारी म्हणून खालील गोष्टीची तयारी करणे आवश्यक आहे

१. वाहतुकीचे नियंत्रण व निरीक्षण करणे.
२. बस स्थानक व शाळा इत्यादी प्रमुख ठिकाणी गस्त घालणे.
३. आवश्यकता भासेल तेथे पर्यायी मार्गाने वाहतुक व्यवस्था करणे.
४. अरुंद रस्ते, जास्त रहदारीचे रस्ते या ठिकाणी वाहतुकीची स्थिती दर्शविणारी माहिती ठिकठिकाणी देणे.
५. आवश्यकतेनुसार जादा बसेसची व्यवस्था एस.टी. च्या मदतीने करणे.
६. रस्त्यावर अडथळा ठरणारी वाहने, बंद पडलेली वाहने इ.क्रेनच्या मदतीने रस्त्यावरून बाजूला घेणे व वाहतुक सुरळीत करणे.
७. वाहतुक सुरळीत ठेवण्यासाठी एन.सी.सी. एन.एस.एस आर.एस.पी.स्वयंसेवी संघटना इत्यादीची मदत घेणे
८. बाधित लोकांना पोलीस वाहन, तसेच खाजगी वाहनांच्या मदतीने स्थालांतरीत करण्याची व्यवस्था करणे
९. बाधित क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना, तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-या विषयी पोलीस नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरीक्त मदती बाबत कळविणे
१०. तहसिलदार /पोलीस मुख्यालय/जलसंपदा विभागाकडून पाणी सोडल्याची माहिती मिळताच नदी किना-यावर सर्व सहाय्यकांसह पोहोचतील.
११. नदी काठावरील बाधित होणा-या लोकांना तात्काळ गाडीत बसवतील व सुरक्षीत स्थळी रवाना करतील व त्याची नोंद ठेवतील.
१२. नदी काठापासून कमीतकमी ५०० मिटर अंतरावर बॅरीकेट्स व सहाय्यक ठेवून पुर पाहणा-यांना प्रतीबंध करतील व दर तासास संवेदनशील भागास भेट देतील.
१३. नदी काठावरील भागात चो-या लुटमार थांबवण्यासाठी सहाय्यक नमुन तेथे प्रत्येक तासास भेट देतील.

१४. सुरक्षित स्थळावर शिबीरात सुरक्षा व्यवस्था कडक ठेवावी जेणेकरून मदत वाटपाच्या वेळेस अनर्थ घडणार नाही.

आरोग्य विभाग

१. पुरामुळे साथीचे रोग पसरणार नाहीत याची खात्री करणे
२. टिसीएलची उपलब्धता वेळो वेळी पाहणे
३. बाधित होणा-या गावांना औषध, प्रथमोपचार केंद्र, तज्ञ डॉक्टर उपलब्ध असल्याची खात्री फोनवरून करतील व त्याची माहिती जिल्हाधिकारी/जिल्हा नियंत्रण कक्ष ला देतील.
४. पुर परिस्थितीत गाव शिबीरात जखमींना हालविणे त्यांचे उपचार इ साठी आवश्यक औषधी इ बाबत वरीष्ठांना कळवतील व त्यांची नोंद वेळोवेळी घेतील.
५. गावात पाणी घुसल्यानंतर गावातील पिण्याचे पाण्याचे नमुने दर तीन तासास घेतील व आवश्यकतेनुसार औषधांची फवारणी करतील
६. पाणी ओसरल्यावर पाण्याचे नमुने दर २दिवसात घेतील व त्याचा परीक्षण अहवाल जिल्हाधिकारी/जिल्हा आरोग्य अधिकारी पाठवतील
७. साथ पसरणार नाही याबाबत आगोदरच उपाययोजना करतील. त्याबाबत आवश्यक खबरदारी तात्काळ घेतील
८. मदत वाटपासाठी आवश्यक पोस्टमार्टम रीपोर्ट तात्काळ तयार करून पाठविणे
९. मनुष्य शरीर डिस्पोजल बाबत योग्य ती कार्यवाही करणे
१०. रोगप्रतिकारण औषधाचा पुरवठा करणे व साथीच्या रोगांवर नियंत्रण ठेवणे
११. साथीच्या रोगा विषयीची काळजी घेण्याबाबतची आवश्यक ती माहिती पुरवणे
१२. अन्न, पाणी पुरवठा, स्वच्छता व टाकाऊ पदार्थाची विल्हेवाट लावण्यावर देखरेख ठेवणे
१३. ठरवून दिलेल्या नमुन्याप्रमाणे पडझडी बाबतचे मुल्यांकन करणे
१४. आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये मदत करणा-या स्वयंसेवी व खाजगी संस्था यांची यादी तयार करणे
१५. आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-याची व साधनसामुग्रीची माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षास कळविणे तसेच आवश्यक असणा-या इतर गोष्टिंची मागणी करणे
१६. गंभिररित्या जखमी असलेल्या व्यक्तीची रुग्णालयामध्ये तात्काळ उपचार करण्याची व्यवस्था करणे.
१७. घटना स्थळी जखमी व्यक्तीवर उपचार करण्याची व त्यांना रुग्णालयामध्ये स्थालांतरीत करण्याची व्यवस्था करणे
१८. प्रथमोपचार व औषधे यांचा तात्काळ पुरवठा करणे

- १९.शवविच्छेदनाची व मृतदेहांची विल्हेवाट लावण्याची व्यवस्था करणे
- २०.रक्तपेढीशी समन्वय साधून तात्काळ रक्त उपलब्ध करून घेणे
- २१.बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना,तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांविषयी जिल्हा नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरीक्त मदती बाबत कळविणे

अग्निशमन दल अधिकारी यांच्या जबाबदा-या

१. आपत्तीची सुचना मिळताच अग्निशमन दल अधिकारी यांनी पुर्व तयारी म्हणुन खालील गोष्टिची तयारी करणे आवश्यक आहे.बाधीत क्षेत्रामध्ये फसलेल्या लोकांची सुटका करणे
२. जखमी व्यक्तीना रुग्णालयामध्ये स्थालांतरीत करण्यास प्राधान्य देणे
३. बाधीत क्षेत्रा मधुनसर्व व्यक्तीचे सुरक्षीत स्थळी स्थालांतर करणे
४. बाधीत क्षेत्रामधील लोकांची विदयुत उपकरणे आणि विदयुत पुरवठा यापासुन सुरक्षा करणे
५. रस्त्यावर पडलेल्या झाडांमुळे निर्माण झालेला अडथळा दुर करुन वाहतुक सुरळीत करणे
६. तालुका प्रशासनाशी समन्वय साधुन,पडझड झालेल्या घरांमधुन लोकांची सुटका करणे
७. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना,तसेचनेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-या विषयी अग्निशमन नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरीक्त मदतीबाबत कळविणे.

महाराष्ट्र राज्य विद्युत महामंडळ

१. आपत्कालीन परिस्थितीत सर्वात प्रथम धरणांचा विदयुत पुरवठा खंडीत होणार नाही याची दक्षता घेतील, जर झालाच तर तात्काळ पर्ववत होईल यांची जबाबदारी त्यांची राहिल.
२. बाधीत भागातील पॉवर स्टेशन , सब स्टेशन , फिडर्स , ट्रान्सफार्मर इ .चा विद्युत प्रवाह तात्काळ खंडीत करणार असतील व ते केव्हा चालु करणार याबाबतची माहिती मा.जिल्हाधिकारी , जिल्हानियंत्रण कक्ष व लोकांना कळविणे.
३. महत्वाच्या ठिकाणचा उदा.जिल्हाधिकारी कार्यालय,दवाखाने,बसस्थानके,शिबीरे यांचा विद्युत प्रवाह अबाधित ठेवणे
४. आपतग्रस्त भागातील धोकादायक ट्रान्सफार्मर पॉवर स्टेशन इत्यादींना धोक्याचे आगाऊ सुचना देणे व विद्युत प्रवाह तात्काळ खंडीत करणे आपदग्रस्त भागांचा विद्युत पुरवठा सुरक्षिततेच्या खात्रीनंतर तात्काळ सुरळीत करणे
५. मदत केंद्रांच्या ठिकाणी विज पुरवठा खंडीत करणे
६. आवश्यकतेनुसार विदयुत पुरवठा खंडीत करणे

७. विद्युत पुरवठा सुरळीत करणे
८. विद्युत पुरवठ्याची पर्यायी व्यवस्था करणे
९. तातडीच्या दुरुस्तीसाठी सुसज्ज पथक तयार ठेवणे
१०. विघाड झालेल्या मुलभूत झाल्याबाबत पुरवठ्याबाबतची दुरुस्ती करणे
११. विद्युत पुरवठा खंडीत झाल्याबाबतचा तक्रारीचे निवारण करणे
१२. आगामी परिस्थिती संदर्भात अग्निशमन दलाशी समन्वय ठेवणे
१३. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना, तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कमचा-याविषयी संबंधीत नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरिक्त मदतीबाबत कळविणे

भारत संचार निगम लिमिटेड

१. महत्वाचे दुरध्वनी (आपतकालिन विभागांचे) सुरळीत चालु असण्याची खात्री आपतकाळात सतत करणे.
२. आपदग्रस्त होणा-या भागात दुरध्वनी सुरळीत चालु राहण्यासाठी निर्माण होणारे अडथळे दूर करणे
३. आपदग्रस्त भागातील आरोग्य शिबीर, मदत वाटप शिबीर व इतर शिबीर यामध्ये दुरध्वनीची संपर्काची व्यवस्था तात्काळ करणे
४. आपत्कालिन विभागांचा संपर्क अबाधित राहिल याची दक्षता घेणे
५. आपदग्रस्त भागात मोबाईल टॉवर सतत चालु राहिल याची खात्री करणे व त्यासाठी आवश्यक डिझेल / रॉकेल याची आधीच व्यवस्था करणे.
६. दुरध्वनी संचाच्या दुरुस्तीसाठी आवश्यक पथक तयार ठेवणे
७. दुरध्वनी संपर्क यंत्रणा दुरुस्त करून व्यवस्थित ठेवणे
८. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना तसेच नेमणुक करणेत आलेल्या कमचा-याविषयी संबंधीत नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरिक्त मदतीबाबत कळविणे.

कृषी विभाग

१. शासकीय निर्णयानुसार महसूल विभागासोबत पिक पंचनामे करावेत व त्यासाठी आपल्याकडील उपलब्ध निधीतून व्हिडीओ शुटींग करणे
२. बाधीत होणा-या गावातील जलसिंचनाच्या स्रोतांची व खोल पृष्ठ भागांची जेथे पाणी साचू शकते त्याची माहिती उपलब्ध करून देणे
३. आपदग्रस्त भागातील उपलब्ध मनुष्यबळास सहकार्य करण्यास मदत करणे
४. पिकाच्या हाणीचा व झिज झालेल्या जमिन क्षेत्राचा प्राथमिक अहवाल तात्काळ तयार करणे व नियंत्रण कक्षास पाठविणे.

पशु संवर्धन विभाग

१. आपत्कालीन भागातील पशु धनास सुरक्षित क्षेत्राकडे स्थलांतरीत करतील
२. पशुधन केंद्र व उपचार केंद्र यांची स्थापना करणे व उपचार सुरु करतील
३. पशुसाठी आवश्यक ती औषधे साठवणे व असल्यास वरील स्तरावरून मागवून घेतील
४. पशुसाठी चारा, पाणी इ.ची व्यवस्था करतील
५. पुरामुळे साथीचे रोग पसरणार नाहीत याची खात्री करतील
६. औषधांची उपलब्धता वेळी वेळी पाहतील
७. मदतवाटपासाठी आवश्यक पोस्टमार्टम रीपोर्ट तात्काळ तयार करून पाठवितील
८. प्राण्यांचे शरीर डिस्पोजल बाबत तात्काळ ती कार्यवाही करतील
९. साथ पसरणार नाही याबाबत आगोदरच उपाययोजना करतील त्याबाबत आवश्यक खबरदारी तात्काळ घेतील.

महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळ

१. निवासी उपजिल्हाधिकारी यांच्या सुचनेनुसार आपतग्रस्त गावांच्या जवळ आवश्यकतेनुसार बसेस उपलब्ध करून देतील.
२. बसेसच्या योग्य स्थितीत असल्याची खात्री करतील
३. २४ तास चालकांच्या ड्युट्या लावतील
४. पर्यायी रस्त्यांची चालकांना माहिती देतील. वाहतुकीसाठी राखीव बसेस तयार ठेवणे
५. रेल्वे व्यवस्थापन व पोलीस निरीक्षक वाहतुक यांच्याशी वाहतुक व प्रवाशी या बाबत समन्वय ठेवणे
६. प्रवाशी वाहतुक सुरळीत होण्याच्या दृष्टिने अतिरीक्त बस उपलब्ध ठेवणे
७. आवश्यकतेनुसार वाहतुकीचे मार्ग बदलणे
८. प्रवाशांना रद्द झालेल्या गाड्या, उशीरा सुटणा-या गाड्या व तात्पुरत्या निवा-याबाबत माहिती देणे
९. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना, तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांविषयी जिल्हा नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरीक्त मदतीबाबत कळविणे

वन विभाग

१. वन विभागाखालील पुल, रोड, जोडरस्ते, इ. त्वरीत दुरुस्त करतील
२. झाडे पडलेली असल्यास ट्री कटर, रोप इ. वापरून वाहतुक तात्काळ सुरळीत करतील
३. निवासी उपजिल्हाधिकारी यांच्या सुचनेनुसार आपतकालिन परीस्थितीत आपल्याकडील मनुष्यबळ उपलब्ध करून देतील

नगर पालिका विभाग

१. शहरातील सर्व ड्रेनेज मोकळे करून घेणे
२. सर्व विभागांना सर्व साधनासह तयार ठेवणे त्यात वैद्यकीय विभाग(औषधे,दवाखाने सुविधा इ)बांधकाम (जेसीबी इ साधने,संघ,इ)अतिक्रमन काढणे.
३. अग्निशमन विभागास दक्ष करणे व आपतकालिन ठिकाणी उपस्थित राहण्याच्या सुचना देणे
४. पुर नियंत्रणासाठी अग्निशमन विभागास सर्व साधनासह वेगवेगळ्या भागात वेगळा संघ करून बचाव कार्यासाठी पाठविणे
५. तटावर पोहणारे व कर्मचारी तयार ठेवणे
६. पुररेषेतील लोकांना हलविण्यासाठी व त्यांना जवळच्या सुरक्षित स्थळी पोहचवण्यासाठी विभागिय अधिकारी यांना सुचना देणे
७. स्थालांतरीत केलेल्या लोकांच्या निवा-याची,नास्त्याची व भोजनाची व्यवस्था करणे
८. शहरातील रस्ते,स्वच्छ पिण्याचे पाणी,साथप्रतीबंधक उपाययोजना चोख ठेवणे
९. आपत्तीग्रस्त विभागामध्ये अग्नीशमन दलाची नेमणुक करणे
- १०.आपत्तीग्रस्त भागातील लोकांना मदत व त्यांची सुटका करणे
- ११.आपत्तीग्रस्त भागातील जखमी व्यक्तींना प्राधान्याने रुग्नालयामध्ये स्तलांतरीत करणेची व्यवस्था करणे.
- १२.आपत्तीमुळे निर्माण झालेल्या कच-याची विल्हेवाट लावणे.
- १३.मृत व्यक्ती व मृत जनावरांची विल्हेवाट लावणे.
- १४.पाण्याचे स्रोत अशुद्धझाले असल्यास टँकरद्वारे पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा करणे.
- १५.पुरक लावधीमध्ये शुद्ध पिण्याचे पाणी पुरविण्याच्या दृष्टीने उपाययोजना करणे.
- १६.नगरपालीका क्षेत्रामध्ये झाडे पडली असल्यास तात्काळ उपाययोजना करून रस्ता वाहतुकीसाठी खुला करणे.
- १७.बाधित क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना, तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांची जिल्हा नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरिक्त मदतीबाबत कळविणे.

पुरवठा अधिकारी

- १.पुररेषेतील गावातील स्वस्त धान्य दुकानात उपलब्ध केलेल्या धान्याची माहिती तात्काळ मा.जिल्हाधिकारी यांना देतील.
- २.आपल्या अधिपत्याखाली बाधित आढावा घेऊन मदत वाटपासाठी वेगवेगळे पाच ते दहा व्यक्तींचा संघ/गट करून प्रत्येकाची जबाबदारी वाटून देतील.
- ३.सर्व शिबीरात स्थलांतरीत केलेल्या लोकांची माहिती उपविभागीय अधिकारी यांचेकडून घेऊन तात्काळ धान्य व पाच ते दहा व्यक्तींचा संघ/गट घेऊन जाण्यासाठी वाहन व्यवस्था करतील.

४. तसेच त्यांच्या कडील उपलब्ध असलेल्या स्वयंसेवी संस्थांची माहिती काढून तात्काळ फुड पॅकेट,भांडी,चादर,रग इत्यादींची मदत करण्याचे आवाहन त्यांना करतील.
५. मदत वाटपाबाबत प्रत्येक संघाच्या नायका बरोबर भ्रमण दुरध्वनी वरून दर तासांस संपर्क करून मा. .जिल्हाधिकारी यांना देतील.
६. केलेल्या कार्यवाहीच्या माहितीची नोंद नोंदवहीत वेळोवेळी करतील.

तालुका स्तर
उपविभागिय अधिकारी

१. धरणातून पाणी सोडल्याची माहिती जिल्हा नियंत्रण कक्षाकडून मिळाल्यावर तात्काळ त्याचे स्तरावरील नियंत्रण कक्षात जातील व तेथील तहसिलदार/पोलीस यांच्याशी संपर्क करतील.
२. तहसिलदार यांना तात्काळ घटनास्थळी येऊन भेटण्यास सांगतील व स्वतः घटनास्थळी पोहोचतील.
३. तेथे घटनास्थळी प्रत्येक विभागास (तहसिलदार,पोलीस,होमगार्ड,नागरी संरक्षण दल)यांच्या जबाबदा-या सोपवून संघ तयार करून जागा नेमुन देतील व त्याची माहिती जिल्हाधिकारी/जिल्हा नियंत्रण कक्षाला देतील.

गटविकास अधिकारी यांच्या जबाबदा-या

- आपत्तीची सूचना मिळताच गटविकास अधिकारी यांनी पुर्व तयारी म्हणून खालील गोष्टींची तयारी करणे आवश्यक आहे.
१. आपत्तीच्यावेळी निर्माण करण्यात येणा-या बाधीत व्यक्तींच्या छावण्यांसाठी आवश्यक असणा-या वस्तुची व गरजांची पूर्तता करणे.
  २. तात्पुरते निवारे उभारणे व वाहनांचे अधिग्रहण करण्याच्या कामामध्यं तहसिलदार यांना मदत करणे.
  ३. तात्पुरते निवारे व छावण्या उभारणे.
  ४. अन्न वाटपाची व्यवस्था करणे.
  ५. धान्य व धान्य शिजवण्यासाठी आवश्यक असणा-या वस्तुच्या पुरवठ्यांची व्यवस्था करणे.
  ६. कपड्यांची व्यवस्था करणे.
  ७. स्वयंसेवी संस्था व खाजगी क्षेत्रातील व्यक्तींची निरनिराळ्या वस्तु व मनुष्यबळासाठी मदत घ्यावी.
  ८. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना,तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-यांविषयी जिल्हा नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरिक्त मदती बाबत कळविणे.

रेल्वे स्टेशन व्यवस्थापक यांच्या जबाबदा-या

आपत्तीची सुचना मिळताच रेल्वे स्टेशन व्यवस्थापक यांनी पुर्व तयारी म्हणुन खालील गोष्टींची तयारी करणे आवश्यक आहे.

१. रेल्वे पोलीसामार्फत गर्दीवर नियंत्रण मिळविणे.
२. अद्यावत माहिती सातत्याने प्रवाशांना देण्याची व्यवस्था करणे.अ)रेल्वे वेळा पत्रक ब)करत असलेल्या उपाय योजना
- ३.जिल्हा प्रशासनाने रेल्वे प्रवाशांसाठी उभारलेल्या तात्पुरत्या निवा-या बाबत माहिती देणे
- ४.रेल्वे स्थानकांवर रेल्वे प्रवाशासाठी तात्काळ अन्न व पाण्याची व्यवस्था करणे
- ५.रेल्वे रुळांवर साठलेल्या पाण्याच्या पातळीवर लक्ष ठेवणे
- ६.पुर प्रवण क्षेत्रातील रेल्वे रुळांवर नेमलेल्या अभियंत्रिकी शाखेतील अभियंत्याशी समन्वय ठेवणे.

७.प्रवाशांची माहिती व पर्यायी वाहतुक याबाबत तहसिलदार यांच्याशी समन्वय ठेवणे.

रेल्वे रुळावर पडलेल्या आपघाता बाबत खालील प्रमाणे कार्यवाही करणे.

१. सुटका व स्थलांतर
२. जखमी प्रवाशांना रुग्णालयामध्ये स्थलांतरीत करणे
३. रेल्वे रुग्णालय,जिल्हा रुग्णालय व खाजगी रुग्णालय यांच्याशी समन्वय ठेवणे
४. परगावच्या प्रवाशासाठी केलेल्या पर्यायी वाहतुक व्यवस्थेची माहिती देणे
५. बाधीत क्षेत्रामध्ये घडणा-या घटना,तसेच नेमणुक करण्यात आलेल्या कर्मचा-याविषयी रेल्वे नियंत्रण कक्षास माहिती देणे व अतिरीक्त मदतीबाबत कळविणे.

अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्था

अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्था या आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये महत्वाची भूमिका बजावू शकतात.तसेच प्रशिक्षित स्वयंसेवकांचा संच पुरवू शकतात

आपत्कालीन परिस्थितीमध्ये करण्यात येणा-या कार्यवाहीच्या वेळी,कार्यवाहीमध्ये एकवाक्यता व एकमेकांचे सहकार्य राहण्यासाठी ठरवुन देण्यात आलेल्या सुचनांचे व्यवस्थित पालन करणे माहितीची देवाण घेवाण करणे व तहसिलदारांना संपुर्ण आपत्तीची कल्पना येण्यासाठी,तसेच वापरणेत येत असलेल्या साधन सामुग्रीची माहिती होण्यासाठी त्यांना या संघटनांनी वेळोवेळी अहवाल पाठविणे आवश्यक आहे.

आपत्तीची सुचना मिळताच अशासकीय संघटना व स्वयंसेवी संस्था यांनी खालील जबाबदा-या पार पाडणे आवश्यक आहे.

१. शोध व सुटका करण्याची कार्यवाही करणे,
२. माहिती मिळविणे.
३. प्रथमोपचार करणे.

४. मृत देहाची विल्हेवाट लावणे.
५. झालेल्या नुकसानीचे मुल्यमापन करणे माहिती सुविधा तात्पुरत्या निवा-याच्या ठिकाणी पुरविणे
६. झालेल्या नुकसानीचे मुल्यमापन करणे माहिती सुविधा तात्पुरत्या निवा-याच्या ठिकाणी पुरविणे.
७. जमा होणा-या वस्तुचे व पैशाचे वाटप व विनीयोग करणे.
८. बाधीत लोकांना सुरक्षित स्थळी हलविणे,जमामावर नियंत्रण ठेवणे,अफवा पसरूनयेत यासाठी प्रयत्न करणे व वाहतुक व्यवस्था सुरळीत चालु ठेवणे.
९. मानसशास्त्रीय व मनोरुग्ण सेवा सहकार्य पुरविणे.
- १०.तात्पुरत्या निवा-याचे व्यवस्था पहाणे.

मदत व पुनर्वसन कार्याशी खालील संस्था संबंधीत आहेत.

नागरीकांचा सहभाग करून घेणेसाठी आवश्यक बाबी.

१. कृषी उत्पन्न बाजार समिती.
२. इंडियन रेड क्रॉस सोसायटी.
३. एन.एस.एस.
४. रोटरी क्लब.
५. लायन्स क्लब.
६. मार्केट कमेटी.
७. या व्यतिरीक्त स्थानिक स्तरावर आपत्तीच्या वेळी उदा.घर पडणे,आग,पुर येणे,अशा वेळी मोहल्ला कमेटी,दक्षता कमेटी यांची मदत होते .अशा कमेटीची माहिती अदयावत करून ठेवणे.
८. आपत्तीच्या तिव्रतेनुसार खालील संस्था आवश्यक असणा-या वस्तु ,उपलब्ध असणा-या वस्तुबाबत नियंत्रण कक्षाच्या माध्यमातुन चांगल्या प्रकारे मदत करू शकतात.
९. अशासकीय संघटना तालुका स्तरावर,नागरीकांना आपत्तीला सामोरे जाणेसाठी व त्या बाबत जागृकता निर्माण करण्यासाठी मदत करू शकतात.
- १०.आपत्तीच्या वेळी बाधीत होणा-या क्षेत्रासाठी ग्रामपातळीवर आपत्तीव्यवस्थापन आराखडा तयार करणे आवश्यक आहे.

स्थलांतरण करतांना

१. बाधीत व्यक्तीचे स्थलांतर करतांना सुरक्षीतता आणि कायदा व सुव्यवस्था राखणेसाठी समाजातील.
२. प्रतिष्ठीत व्यक्तींचा ,सामाजिक संस्थाचा उपयोग करणेत यावा.
३. संपुर्ण कुटुंबाचा एकत्रित रित्या स्थलांतर करण्यात यावे.

४. कमी वेळेमध्ये गोंधळ निर्माण न होता व्यवस्थित रित्या स्थलांतर त्वरीत होणेकरीता खालील प्रमाणे कार्यवाही करावी.
५. आजारी व गंभीर रित्या जखमी व्यक्तीचे स्थलांतरण.
६. लहान मुले,स्त्रिया व अपंग व्यक्तीचे स्थलांतरण.
७. वयोवृद्ध व्यक्तीचे स्थलांतरण.   ८) इतर व्यक्तीचे स्थलांतरण.
- ९.पाळीव प्राण्याचे स्थलांतरण.

स्थलांतरीत केलेल्या कुटुंबांना खालील प्रमाणे कार्यवाही करणे बाबत सुचना देण्यात याव्यात

१. घरातीलसर्व वस्तु सुरक्षीत ठेवा,खिडक्या दारे लावुन कुलुप लावा.
२. पाण्याचे नळ व विदयुत पुरवठा बंद करावे.
३. बिकट परिस्थितीत सापडणे पुर्वी तात्काळ सुरक्षित ठिकाणी जावे.
४. ठरवुन दिलेल्या मार्गाप्रमाणे स्थलांतर करावे,अन्य मार्गाचा वापर करणे धोकादायक ठरू शकेल.
५. पुराच्या पाण्यात उतरुनये.
६. विदयुत वाहक तारा पासुन दुर राहावे.

आपत्तीच्या वेळी

- समाजातील प्रमुखांनी नागरीकांचे खालील प्रमाणे आचरण राहिल याची जबाबदारी घेणे
१. जमाव शांत राहिल हे पाहणे.
  २. पळापळी व गडबड गोंधळ,गर्दी होणार नाही यावर नियंत्रण ठेवणे.
  ३. लोकांना सुरक्षीत स्थळी थांबण्यास व दुखापती पासुन स्वतःचा बचाव करण्यास प्रोत्साहीत करणे.
  ४. पडझड झालेल्या इमारतीमध्ये लोकांना प्रवेश करू न देणे.
  ५. लोकांना विदयुत खांब अथवा विदयुत वाहकांना स्पर्श करू न देणे.
  ६. जिवितास धोका निर्माण झालेल्या परिस्थिती व्यतिरीक्त लोकांना दुरध्वनीचा वापर करू न देणे.
  ७. गंभीर रित्या जखमी व्यक्तींना त्यांच्या जिवास धोका निर्माण झाल्याशिवाय किंवा आणखी दुखापत होण्याची शक्यता असल्याशिवाय सुरक्षीत ठिकाणाहुन अन्यत्र हलविण्याचा प्रयत्न करू नये.
  ८. प्रथमोपचार हाती घेणे.
  ९. पाण्याची पाईपलाईन खराब झाल्यास पाण्याचा मुख्य पुरवठा बंद करणे.
  - १०.लोकांना बाधीत भागापासुन दुर ठेवणे.
  ११. कायदा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी पुरामधुन बाहेर काढलेल्या साहित्यावर लक्ष ठेवण्यासाठी पोलीसांना विनंती केल्यास त्यांना मदत करणे.

मदत व पुनर्वसनाच्या वेळी

आपत्तीनंतर नागरीक खचलेले व कांहीही करण्याच्या मनस्थितीत नसतात.परंतु ज्या वेळी आपले सर्वस्व हरविले नाही याची जाणी झाल्यावर थोड्याच कालावधीत ते या परिस्थितीतून सावरतात.

मदत करणा-या यंत्रनेने त्या ठिकाणी खालील प्रमाणे वर्तन करावे.

१. बाधीत व्यक्तींच्या दैनंदिन व्यवहाराचे स्वतःहुन मदत करुन त्यांना प्रोत्साहन दयावे.
२. मृत व्यक्तींची ओळख पटविणे,त्यांची विल्हेवाट लावणे,व खराब झालेल्या अन्नाची विल्हेवाट लावण्यास मदत करणे.
३. साहित्य उचलणे,सुरक्षीत ठिकाणी लावणे,वाटप करणे,तात्पुरते निवारे उभारणे,अन्नाचे वाटप करणे अशा कामामध्ये सहभाग घेणे.
४. पडझडीमध्ये झालेल्या नुकसानीची अदयावत नोंद ठेवण्यास सहकार्य करणे.
५. कायदा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी मदत करणे.
६. घरातील स्वच्छता राखण्यास सहाय्य करणे.
७. मानसिक संतुलन राखण्यासाठी सांस्कृतीक कार्यक्रमासारख्या गोष्टिंना प्रोत्साहन देणे.

तालुकानिहाय पुरप्रवण व संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती
वाशिम तालुक्यातील पुर प्रवण गावांची माहिती

अ क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी /नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
१	वाशिम	एकबुर्जी धरण	केकतउमरा	५०००	६०३	जि.प.शाळा	आर.जी.गरपाल मंडळ अधिकारी (अतिरीक्त) ९८५०६११०९३ कु.आर.ए.संत्रे तलाठी ७७७६८४९१९८
२		एकबुर्जी धरण	तोंडगाव	४४९४	८९०	एस.व्हि.शाळा	डी.ए.गाभणे मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ एस.एम.साबळे तलाठी ९४२२९६०२२०
३		एकबुर्जी धरण	देवठाणा	८७२	१९०	रेल्वे स्टेशन परिसर	डी.ए.गाभणे मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ आर.एम.जोशी तलाठी ९८५०६४७४५०
४		हिस्से बोराळा तलाव	हिस्से बोराळा	९५०	१३०	जि.प.शाळा	डी.ए.गाभणे मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ यु.पी.राठोड तलाठी ९८५०६४७४५०
५		पैनगंगा	उकळीपेन	४१४२	६४९	जि.प.शाळा	डी.ए.गाभणे मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ कु.मोनिका सोनोने तलाठी ७३५०२६८३२५
६		वारला तलाव	वारला	१८७२	४०३	जि.प.शाळा	एस.आर.आगरकर मंडळ अधिकारी ९७६७४५२९१५ डी.आर.चोपडे तलाठी. ७७७५८१०७०७
७		नाला	झोडगा	३५०	४३	जि.प.शाळा	एस.आर.आगरकर मंडळ अधिकारी ९७६७४५२९१५ श्री.गांजरे तलाठी.
८		नाला	जयपुर	१६००	३६०	जि.प.शाळा	एस.आर.आगरकर मंडळ अधिकारी ९७६७४५२९१५ श्री.गांजरे तलाठी.
९		नाला	वाई	१३६२	३२४	जि.प.शाळा	एस.आर.आगरकर मंडळ अधिकारी ९७६७४५२९१५ व्हि.एस.बनसोड तलाठी. ९८५०६१३९७५
१०		शिरपुटी तलाव	शिरपुटी	११८३	३८४	जि.प.शाळा	एस.आर.आगरकर मंडळ अधिकारी ९७६७४५२९१५ आर.एस.रोडगेतलाठी. ९५४५९३४६१२ ९८५०६१३९७४

११		सावसगाव तलाव	सावसगाव जिरे	३०१४	५२७	जि.प.शाळा	एस.जे.उर्डके मंडळ अधिकारी ९८५०५९०९७७ आर.जे.बोरकर तलाठी. ९०११३८६१८८
१२		पुस नदी	कळंबा महाली	२४५३	३५१	जि.प.शाळा	डी.ए.गाभणे मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ आर.जे.ठाकुर तलाठी. ९६०४५७२७३२
१३		खंडाळा तलाव	खंडाळा (खु)	९१०	१७५	जि.प.शाळा	आर.जी.गरपाल मंडळ अधिकारी (अतिरीक्त) ९८५०६११०९३ कु.एस.पी.राजुरकर तलाठी ९६५७४३९२९३
१४		पैनगंगा	अडोळी	३४५६	६६३	जि.प.शाळा	आर.जी.गरपाल मंडळ अधिकारी (अतिरीक्त) ९८५०६११०९३ कु.एस.पी.राजुरकर तलाठी ९६५७४३९२९३
१५		सुकळी तलाव	सुकळी	१०१४	१३२	झोन नं. २०९	डी.ए.गाभणे-मंडळ अधिकारी ९४२२९३०९६२ कु.एस.पी.दुरतकर तलाठी ९१५८२२२१२
१६	वाशिम	नाला	बालाजी मंदीर, गोंदेश्वर, शिवाजी चौक ते टिळक गार्डन, भिमनगर- रविवार बाजार रमाबाई नगर	३८९०	७५६	शिवाजी विद्यामंदिर बाकलीवाल विद्यालय जिजामाता विद्यामंदिर	श्री गणेश शेटे मुख्याधिकारी कार्यालय ०७२५२-२३२१३१ मोबाईल क्रमांक. ९८५०५७३७३९ आर.जी.गरपाल मंडळ अधिकारी ९८५०६११०९३ गजानन झंगोले तलाठी. ९८२२७२५१७५ ९४२३८४७६१० पी.आर.वैद्य. तलाठी ९४२१८३३३५१
१७		नाला	जांभरुण परांडे	१०५६	२२०	जि.प.शाळा	एस.जे.उर्डके मंडळ अधिकारी ९८५०५९०९७७ ए.एम.मोरे तलाठी ९८२२८९७४०८
१८		नाला	जांभरुण भिते	४०३	७२	जि.प.शाळा	आर.जी.गरपाल मंडळ अधिकारी ९८५०६११०९३ गजानन झंगोले तलाठी. ९८२२७२५१७५ ९४२३८४७६१०

मालेगाव तालुक्यातील सभाव्य पुर प्रवण गावांची माहिती

अक्र .	तालुका	प्रकल्प/नदी /नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	२	३	४	५	६	७	८
१	मालेगाव	सोनाळा प्रकल्प	सोनाळा	१२१०	४००	जि.प.शाळा	पी.एस.पांडे मंडळ अधिकारी ९४२१७५४६४७ एस.ओ.पांडे.तलाठी ७९८२२९५५० सरपंच. वानखडे-९९२२५१९३७९ जि.आर.वानखडे ९०४९१०१४१६
२		निगुर्णा नदी	भौरद	११६८	३००	जि.प.शाळा	एस.जी.मोहळे मंडळ अधिकारी ९०११३७६८५ जी.एस.शेनफड तलाठी ९४०५५१८३१० सरपंच सिंधु.तायडे ९०११७८९१४६ नप्ते पोलीस पाटील. ९९२११६२१६०
३		निगुर्णा नदी	भिलदुर्ग	४६९	१२५	जि.प.शाळा	एस.जी.मोहळे मंडळ अधिकारी ९०११३७६८५ जी.एस.शेनफड तलाठी ९४०५५१८३१० सरपंच सिंधु तायडे ९०११७८९१४६
४		निगुर्णा नदी	वाघी बु.	१०८१	१९५	जि.प.शाळा	एम.डब्लु.खुळे मंडळ अधिकारी ९७६७५७४०३२ विष्णु वाघ सरपंच ९८६०६९०५६६ आर.व्हि.देशमुख तलाठी ९४२२१९३२४२ धोंडु.एच.खिल्लारे पोलीस.पाटील ९७६७९६१५२१
५		तानी नदी	पांगराबंदी	१९९७	५०२	जि.प.शाळा	एस.जी.मोहळे मंडळ अधिकारी ९०११३७६८५ पी.जे.घुगे तलाठी ८२७५५२५८४० सरपंच घुगे ९४२३८३४१५१
६		बेडकी नदी	कुराळा	११७०	२९०	जि.प.शाळा	एस.आर.लोखंडे मंडळ अधिकारी ९८२३९७८२०० जे.एन.साठे(अतिरीक्त) तलाठी ९४२३३७४८५३ देवधरे पोलीस.पाटील ९९२३९७३१२८

७		बेडकी नदी	सुकांडा	११४५	३४५	जि.प.शाळा	एस.आर.लोखंडे मंडळ अधिकारी ९८२३९७८२०० सी.पी.तायडे तलाठी ९४२३३७४८५३ यु.जे.गणले.पोलीस पाटील ९२०९०५९००३
८		काटेपुर्णा	दुबळवेल	१८६०	२३०	जि.प.शाळा	पी.एस.पांडे मंडळ अधिकारी ९४१७५४६४७ आर.के.डाखोरे तलाठी ९०११८७४८४९ गजानन.देवळे पोलीस पाटील ९७६४६५३४१७
९		काटेपुर्णा	वाडीरामराव	६४०	१०७	जि.प.शाळा	एस.जी.जावळे मंडळ अधिकारी ९८५०१६८७२४ सी.एच.झ्याटे.तलाठी ९६७३१५९४९८ लक्ष्मण ताले सरपंच ९६५७३१९१०४ रंगराव इरेवार पोलीस पाटील- ९८८१४०२२११

रिसोड तालुक्यातील पुरप्रवण गावाची माहिती

अ. क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	रिसोड	पैनगंगा	बाळखेड	१९४२	४०५	जि.प.शाळा	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ एस.एस.देवडे तलाठी ८००७६३६२८८
२		पैनगंगा	पेनबोरी	१८५०	३५७	जि.प.शाळा	ए.व्ही.लहाने मंडळ.अधिकारी९४२१७५३५४८ रोही तलाठी ९४२१८३६५४७
३		पैनगंगा	चिंचाबापेन	१८४८	३७७	जि.प.शाळा	ए.व्ही.लहाने मंडळ.अधिकारी ९४२१७५३५४८ व्ही.डी.विटकरे तलाठी ९८२२७२५१७०

रिसोड तालुक्यातील संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती

अ. क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	रिसोड	पैनगंगा	गोहगाव	१३६५	२९०	जि.प.शाळा, झनक हायस्कूल महागाव	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ एस.बी.जाधव तलाठी ९४२३७२९०४७
२		पैनगंगा	महागाव	२०९३	३९२	जि.प.शाळा, झनक हायस्कूल महागाव	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ एस.एस.देवडे तलाठी ८००७६३६२८८
३		पैनगंगा	धोडप (बु)	९९६	१८८	जि.प.शाळा, शिवाजी हायस्कूल	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ डी.टी.गिरी तलाठी ९७६३९७२४३२
४		पैनगंगा	भापुर	१११५	२०५	जि.प.शाळा, शिवाजी हायस्कूल	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ डी.टी.गिरी तलाठी ९७६३९७२४३२
५		पैनगंगा	तांदुळवाडी	२३३	४३	जि.प.शाळा, शिवाजी हायस्कूल	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ डी.टी.गिरी तलाठी ९७६३९७२४३२
६		पैनगंगा	सरपखेड	६४६	१३०	जि.प.शाळा	टी.एस झुप्पर मंडळ अधिकारी ९७६५७५२२४४ पी.एम.देशमुख तलाठी. ९८५०७९७०६९

७		पैनगंगा	मोटेगाव	२१५६	४७९	जि.प.शाळा	टी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९७६५७५२२४४ पी.एम.देशमुख तलाठी. ९८५०७९७०६९
८		पैनगंगा	देगाव	६८५	१३४	जि.प.शाळा	बी.आर.पाटील मंडळ अधिकारी ९४२३२२७५०० एस.एस.जवंजाळ तलाठी ९८२३३५३३५३
९		पैनगंगा	लिंगाकोतवाल	९०२	१८९	जि.प.शाळा, अग्रवाल भवन	बी.आर.पाटील मंडळ अधिकारी ९४२३२२७५०० एस.एस.जवंजाळ तलाठी ९८२३३५३३५३
१०		पैनगंगा	किनखेडा	९१८	१७४	जि.प.शाळा. शिवाजी हायस्कूल	बी.आर.पाटील मंडळ अधिकारी ९४२३२२७५०० एस.एस.जवंजाळ तलाठी ९८२३३५३३५३
११		पैनगंगा	मसलापेन	१७९०	३४४	जि.प.शाळा, केशवनगर	ए.व्ही.लहाने मंडळ अधिकारी ९४२१७५३५४८ व्ही.डी.विटकरे तलाठी ९८२२७२५१७०
१२		पैनगंगा	हिवरापेन	१००७	२०१	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी 9637752242 के.पी.डुकरे तलाठी ७७४१८५८२८१
१३		पैनगंगा	पेडगाव	१०२४	२०८	जि.प.शाळा	बी.आर.पाटील मंडळ अधिकारी 9850541546 एम.के.जाधव तलाठी 9766949348
१४		पैनगंगा	देऊळगाव बंन्हा	१३७२	२६६	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ एस.जी.सडके तलाठी ७०५७९०९०९८
१५		पैनगंगा	बेलखेडा	११४९	२३८	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ.अधिकारी ९६३७७५२२४२ एल.के.जुमडे तलाठी ९६२३५६८०९१

१६		पैनगंगा	आसेगावपेन	१८९१	३६५	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ एस.जी.सडके तलाठी ७०५७९०९०९८
१७		पैनगंगा	वरुडतोफा	६३०	१२३	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ एस.जी.सडके तलाठी ७०५७९०९०९८
१८		पैनगंगा	रिठद	४७६३	९२८	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ एस.जी.जोशी तलाठी ९९७५२५४७५०
१९		पैनगंगा	खडकी (ढंगारे)	४५५	७९	जि.प.शाळा	जी.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ एन.के.जुबडे तलाठी ९६२३५६८०९१
२०		पैनगंगा	बोरखेडी	१३८८	२३५	जि.प.शाळा	एम.डी.नकीतवाड मंडळ अधिकारी ९४२३६१०९१९ एस.वि.राईतकर तलाठी ९४२३७९२३१४
२१		पैनगंगा	पाचांबा	१५७६	३०७	जि.प.शाळा	टि.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९७६५७५२२४४ आर.आर.शिंदे तलाठी ९४२००३६३०१
२२		पैनगंगा	गणेशपुर	६९७	१३५	जि.प.शाळा	टि.एस.डुप्पर मंडळ अधिकारी ९७६५७५२२४४ आर.आर.शिंदे तलाठी ९४२००३६३०१
२३		काच नदी	मांगुळझनक	२५५७	५१५	जि.प.शाळा	ए.वि.लहाने मंडळ अधिकारी ९४२३७५३५४८ ए.ए.मोरे तलाठी ९४०३७७९२३३
२४		काच नदी	नेतन्सा	२४०९	४१२	जि.प.शाळा	एस.एम.बोरकर मंडळ अधिकारी ९०७५११२८८४ ए.ए.मोरे (अतिरिक्त) तलाठी ९४०३७७९२३३
२५		काच नदी	अंचल	१५४६	२८६	जि.प.शाळा	एस.एम.बोरकर मंडळ अधिकारी ९०७५११२८८४ एस.पी.राठोड तलाठी ७७५८००१५८०

२६		काच नदी	गोवर्धन	३२२४	७२७	जि.प.शाळा	ए.व्ही.लहाने मंडळ अधिकारी ९४२१७५३५४८ व्ही.एल.राऊत तलाठी ८२७५०२७६३०
२७		दापुरी तलाव	दापुरी	१३१३	२६३	जि.प.शाळा	जी.एस.इप्पर मंडळ अधिकारी ९६३७७५२२४२ पी.पी.बायस्कर तलाठी ९६०४०५४५४६
२८		वडजी तलाव	वडजी	१०८८	१८३	गजानन महाराज मंदिर	आर.पी.देशपांडे मंडळ अधिकारी ९४२३६११६५७ पी.एम.देशमुख तलाठी . ९८५०७९७०६९

मंगरुळपिर तालुक्यातील पुरप्रवण गावांची माहिती

अ. क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	मंगरुळपिर	नाला	बोरव्हा बु.	१७००	३४५	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ डि.एन.कांबळे तलाठी ९५२७०४९९३६ पोलीस पाटील ८८०६८५१७३७ सरपंच - ९०४९५८८९९०

मंगरूळपिर तालुक्यातील संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती

अ. क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	मंगरूळपिर	अडाण नदी	शिवणी रोड	९२०	१८४	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ डी.बी.देशमुख तलाठी ९६५७४४८४२५ पोलीस.पाटील.९९२१७४०२७४ सरपंच - ९३७३३६३१९६
२		अडाण नदी	गणेशपुर	७५८	१५१	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ कु.चित्रा.टी.वाडेकर तलाठी- ९५७९८४४५७९ पोलीस.पाटील९८०५०९७०३१ सरपंच - ९४०३०४२३३७
३		अडाण नदी	पिंपरी बु	५१२	१०२	जि.प.शाळा समाजमंदिर	ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ बि.एम.खान तलाठी ८३९०९९३७६ पोलीस.पाटील ९८०५०९७०३१ सरपंच ९४०३०४२३३७
४		अडाण नदी	मोझरी	५७८	११६	जि.प.शाळा समाजमंदिर	ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ बि.एम.खान तलाठी ८३९०९९३७६ पोलीस.पाटील -९८५०१५९५१८ सरपंच ९६८९७६४६७६
५		अडाण नदी	धोत्रा	८२६	१६५	जि.प.शाळा समाजमंदिर	ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ बि.एम.खान तलाठी ८३९०९९३७६ पोलीस.पाटील९८५०१५९८७२ सरपंच ९४०३०४२३३७

६		अडाण नदी	पिपळखुटा	११९४	२३९	जि.प.शाळा समाजमंदिर	जी.एल.गरकल मंडळ अधिकारी ९४२२८०१२१९ के.के.चव्हाण तलाठी ९६२३६७५३६३ पोलीस.पाटील ९२७१३४३६९५ ९७६७८८३८४२ सरपंच ९६५७४४८६६३
७		नाला	एकांबा	१७९	३६	प्रायमरी शाळा	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ कु.एस.जी.गाढे तलाठी ६८९०६०४५० पोलीस.पाटील -९०४९०६६४९६ सरपंच ६५२४२९९७
८		नाला	खडी	८९९	२०७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ कु.एस.जी.गाढे तलाठी ६८९०६०४५० पोलीस.पाटील -९५४५६७३४२२ सरपंच ९७६५२४२९९७
९		नाला	आमगव्हाण	४७८	९८	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ कु.एस.जी.गाढे तलाठी ६८९०६०४५० पोलीस.पाटील -९७६४८६४५३७ सरपंच ९७६५२४२९९७
१०		नाला	पारवा	१७३६	३४७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.यु.कावळे मंडळ अधिकारी ९४०५१७०२९७ डि.एन.कांबळे तलाठी ९५२७०४९९३६ पोलीस.पाटील -९७६५३०७३११ सरपंच ९०४९५८८९९०
११		नाला	स्वाशीन	३९३	८६	प्रायमरी शाळा	ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ के.बि.काशिकर तलाठी ९३२६००८३५३ पोलीस.पाटील -९८५०२४५०७४ सरपंच ९७६७८३०९३८

१२		अरुणावती नदी	मंगरुळपिर	२७२१५	५४४३	जि.प.शाळा समाजमंदिर	तहसिल कार्यालय ०७२५३-२३०२२८ ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ आर.टी.खान तलाठी ९४२३६५१६८०
१३		नाला	चिखलागड	९३५	२८८	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.व्ही.खाडे.मंडळ अधिकारी ९९७०५६७८१२ बी.एम.भताने(अतिरीक्त)तलाठी ८६०५८७८१४६ पोलीस.पाटील -९६३७३८३१२६ सरपंच ९७६५१०६९२१
१४		जोगलदरी प्रकल्प	जोगलदरी	१२०५	२५७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.व्ही.खाडे.मंडळ अधिकारी ९९७०५६७८१२ बी.एम.भताने(अतिरीक्त)तलाठी ८६०५८७८१४६ पोलीस.पाटील -९६२३३३१४१६ सरपंच ९६०४३९०६४३
१५		जोगलदरी प्रकल्प	खापरदरी	२१४	६५	प्रायमरी शाळा	एस.व्ही.खाडे.मंडळ अधिकारी ९९७०५६७८१२ बी.एम.भताने तलाठी ८६०५८७८१४६ पोलीस. पाटील ८८०५०९५५१३ सरपंच ९६२३९२४७२३
१६		जोगलदरी प्रकल्प	कळंबा बोडखे	१८५९	४४५	जि.प.शाळा	डि.डि.जाधव मंडळ अधिकारी ९९२२८३०८८५ एम.एन.शिंदे तलाठी ७२७६२०४५६६ पोलीस.पाटील ९४०३२८५३३५ सरपंच ९५९५१९८७४३
१७		जोगलदरी प्रकल्प	सावरगाव	१५१०	३२२	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.व्ही.खाडे.मंडळ अधिकारी ९९७०५६७८१२ बी.एम.भताने तलाठी ८६०५८७८१४६ पोलीस.पाटील -८८०५०९५५१३ सरपंच ९६२३९२४७२३

१८		कोळंबी तलाव	कोळंबी	१९१८	४१५	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एस.व्ही.खाडे.मंडळ अधिकारी ९९७०५६७८१२ बी.एम.भताने तलाठी ८६०५८७८१४६ पोलीस.पाटील -०७२५३२३०९९९ सरपंच ९०११६७९९६१
१९		कोळंबी तलाव	दाभा	२१०१	३८८	जि.प.शाळा समाजमंदिर	ए.व्ही.वाडेकर मंडळ अधिकारी ९४२२९२०६६५ एस.व्ही.खपली तलाठी ९४२१७९४३६२ पोलीस.पाटील -८६९८२२३९०७ सरपंच ९८५०१६६५७१
२०		कोळंबी तलाव	खेर्डा बु	६२	१२	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एम.पी.चिमणकर मंडळ अधिकारी ६८९८२११७९७ एस.बी.खिल्लारे तलाठी ९०२१२२२१०९ पोलीस.पाटील -८६९८२२३९०७ सरपंच ९८५०१६६५७१
२१		कोळंबी तलाव	खेर्डा खु	१३२	१८	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एम.पी.चिमणकर मंडळ अधिकारी ६८९८२११७९७ एस.बी.खिल्लारे तलाठी ९०२१२२२१०९ पोलीस.पाटील ९८५०४३८३२८ सरपंच ९८५०१६६५७१
२२		नाला	गोगरी	२०००	४०७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एम.पी.चिमणकर मंडळ अधिकारी ६८९८२११७९७ एस.बी.खिल्लारे तलाठी ९०२१२२२१०९ पोलीस.पाटील - ९७६३९६०९५९ सरपंच ९९२२०१८०५५
२३		नाला	हिरंगी	७७१	१५७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	एम.पी.चिमणकर मंडळ अधिकारी ६८९८२११७९७ एस.बी.खिल्लारे तलाठी ९०२१२२२१०९ पोलीस.पाटील - ९५२७५२१२६० सरपंच ९८५०१६६५७१

२४		मोतसावंगा धरण	मानोली	१४४४	३७१	जि.प.शाळा समाजमंदिर	डी.डी.जाधव मंडळ अधिकारी ९९२२८३०८८५ एम.जे.श्रावणे तलाठी ९७६५३१७२२२ पोलीस.पाटील - ९७६३३४०४९७ सरपंच ९६२३७४२९५५
२५		नाला	अरक	१२६८	३१७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	डी.डी.जाधव मंडळ अधिकारी ९९२२८३०८८५ एम.जे.श्रावणे तलाठी ९७६५३१७२२२ पोलीस.पाटील - ९५२७८४८२११ सरपंच ९५२७८४७८५०
२६		नाला	निंबी	१३०६	१३७	जि.प.शाळा समाजमंदिर	जी.एल.गरकल मंडळ अधिकारी ९४२२८०१२१९ एन.एम.घुगे तलाठी ९७६३५१२४०३ पोलीस.पाटील - ९८२२६५२३३० सरपंच ६८८७५६१४११
२७		नाला	हिसई	८४८	१६८	जि.प.शाळा समाजमंदिर	जी.एल.गरकल मंडळ अधिकारी ९४२२८०१२१९ के.के.चव्हाण तलाठी ९६२३६७५३६३ पोलीस.पाटील - ७८७५८००८४० सरपंच ९६७३२५११४०

कारंजा तालुक्यातील पुरप्रवण गावांची माहिती.

अ.क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/ नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	कारंजा	बेंबळा नदी	शेमलाई	८०५	२६३	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	सौ.आशा आदबाने मंडळ अधिकारी ९७६७२२२३८६ के.एम.महाजन तलाठी ७२१८१८९१७७ श्री गिरीष धाने पोलीस पाटील ९४२२७७९८१० श्री नंदु धाने पाटील सरपंच ९६३७५४४२७९
२		बेंबळा नदी	अंबोडा	३७४	८७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	श्री.एस.आर.कानडे मंडळ अधिकारी - ९६७३९५३७५५ योगेश मेहरे ९४०३२७५१६१ श्री विष्णु ढगे पोलीस पाटील - ९७२५६२१९६०७
३		बेंबळा नदी	लाडेगाव	१४६०	३९५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.सी.मुकुंदराव मंडळ अधिकारी ९९२२८९९०३१ वि.ए.मोडसे तलाठी ७५१७६६१७२१ अर्चना दवक सरपंच ९८५००५३४१९ प्रदिप गावंडे पोलीस पाटील- ९७६३०८१३६
४		बेंबळा नदी	पिंपळगाव (बु)	५०६	१२५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.सी.मुकुंदराव मंडळ अधिकारी ९९२२८९९०३१ वि.ए.मोडसे तलाठी ७५१७६६१७२१ विजया बडे सरपंच-९७६७०६०४१९ राजू सुलताने पोलीस पाटील - ९६७३३४४८५२
५		बेंबळा नदी	शिरसोली	७७१	१५५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	श्री.एस.आर.कानडे मंडळ अधिकारी - ९६७३९५३७५५ योगेश मेहरे तलाठी ९४०३२७५१६१ सौ कविता तोंडे सरपंच-९३७१८४७१९९ कांता कटाळे पोलीस पाटील - ९९२३९०९८८०
६		बेंबळा नदी	रहाटी	६७४	१६२	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.आर.कानडे मंडळ अधिकारी ८८८८७०८२३२ योगेश मेहेर तलाठी -९४०३२७५१६१

		बेंबळा नदी	हिंगणवाडी	१०६३	२६३	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.आर.कानडे मंडळ अधिकारी ८८८८७०८२३२ योगेश मेहेर तलाठी -९४०३२७५१६१ श्रीकृष्ण शेलोकार सरपंच- ९८२३३५९१८० श्री जानराव राऊत पोलीस पाटील- ९७६४६८६२४६
८		बेंबळा नदी	रामटेक	३२२	७०	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.आर.कानडे मंडळ अधिकारी ८८८८७०८२३२ योगेश मेहेर तलाठी -९४०३२७५१६१ घेडोकार सरपंच श्री सुभाष कडु पोलीस पाटील - ९८२२०४८६७६
९		बेंबळा नदी	कामठा	८६७	१९५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.सी.मुकुंदराव मंडळ अधिकारी ९९२२८९९०३१ वि.ए.मोडसे तलाठी ७५१७६६१७२१ श्री ज्ञानेश्वर खडसे सरपंच ९४२२१५७३३७ राजू सुलताने पोलीस पाटील
१०		बेंबळा नदी	बेलखेड	१११८	२२३	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.सी.मुकुंदराव मंडळ अधिकारी ९९२२८९९०३१ व्हि.डी.नागलकर तलाठी ८४२११०९९६६ तुलसाबाई चिमनकर सरपंच- ९७६३४९६४७९ शामराव मोरे पोलीस पाटील - ९६०४३५९८८३

कारंजा तालुक्यातील संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती

अ.क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/ नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	कारंजा	झोडगा प्रकल्प	चांदई	४८८	१३०	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.आय.इंगळे मंडळ अधिकारी ९६८९७२००८३ सुषमा डांगे तलाठी-९६८९०२१६०३ श्री हिम्मत पिसे सरपंच - ९७६४४३९४६५ इंद्रलाल पिसे पो.पा.९७६३००८१०४
२		नाला	बेलमंडळ	६६४८	१४७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.आय.इंगळे मंडळ अधिकारी ९६८९७२००८३ सुषमा डांगे तलाठी-९६८९०२१६०३ रविद्र धुळे सरपंच -७५८८५००५३६ उध्दव वासनिक पो.पा-७७९८३४२१९२
३		नाला	खेर्डा खु	७७३३	३६०	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी ८३८१००९१९२ के.यु.दहातोंडे तलाठी ९६०४१३२९९०
४		नाला	कारंजा	३०४४	६३७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	श्री.प्रमोद वानखेडे मुख्याधिकारी ०७२५६/२२२०२६,९३७३१३०३६५ डी.जे.कटके मंडळ अधिकारी ९७६७८८३१६४ एस.डब्ल्यू.गुल्हाने तलाठी ९४२२८०२८४७ पी.एम.ठाकरे तलाठी ९९२३६११३१६
५		नाला	पारवा कोहर	९७०	२५३	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी ८३८१००९१९२ योगीता गाढवे तलाठी ९८५०९०३२१७ श्री दिलीप ताडे पो.पा.-९४०४८३१८५० अलका मुंडे सरपंच-९८५०३१९२२०
६		नाला	मोहगव्हाण	१४७९	३२७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	सौ.आशा आदबाने मंडळ अधिकारी ९७६७२२२३८६ आर.जी.कोरडेतलाठी -९४२३४३१८६० सौ.बिन्दुबाई राठोड सरपंच- ९६२३७३८९५९
७		नाला	लोहगांव	८१६	२१०	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी ८३८१००९१९२ शैलेश घोगरे तलाठी ९८२२७६६३५२ भरत राठोड सरपंच ९९२३४५१४४३ सविता पवार पो.पा. ९८८१६९८७८०

८		उमा नदी	उबर्डा बाजार	३५८	१०३	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	एस.एस.चौधरी मंडळ अधिकारी ९६६५२३०५२८ एस.जी.मुंदाले तलाठी ९९२२५८५८७० श्री हिम्मत पिसे सरपंच - ९७६४४३९४६५ बळीराम राठोड पो.पा.-९७६४४३१२४५
९		उमा नदी	दिघी	८६७	१९५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.एस.खाडे मंडळ अधिकारी ९६०४३५९८७० एस.एन.लाड तलाठी ९८५०४४२९३५ श्री ज्ञानेश्वर वानखडे पो.पा- ९६२३३३०३८४ श्री दिनकर धुरात सरपंच ८३०८०७७६०१
१०		उमा नदी	वाकी	१६७	८०	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.जे.कटके मंडळ अधिकारी ९७६७८८३१६४ वी.झेड.राठोड तलाठी ९९७०३०६४१२ श्रीकृष्ण राठोड सरपंच -९६७३३५१०४१ श्री गजानन तिडके पो.पा.- ८८८८७०७८५९
११		उमा नदी	काजळेश्वर	३०४४	६३७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी ८३८१००९१९२ एस.यु.आडे तलाठी ८८८८०४४९१० सौ सरला भगत सरपंच-९७६३६४८४१८ सौ.शितल घावे पो.पा.-९८५०६३४७३४
१२		उमा नदी	वाघोला	९८८	३०५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	डी.जे.काटके मंडळ अधिकारी ९७६७८८३१६४ वी.झेड.राठोड तलाठी ९९७०३०६४१२ सत्यव्रत नारायण राव सरपंच ९८८१६५१०८४ छाया ढगे (पो.पा)-९९२३७७३०४६
१३		उमा नदी	खेर्डा बु	९६८	२९५	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी - ८३८१००९१९२ आर.एस.पवार तलाठी ८८०५००६७८७
१४		बेंबळा नदी	शिवन बु	७०८	१५७	जि.प.शाळा व समाजमंदीर	जे.एस.लोखंडे मंडळ अधिकारी - ८३८१००९१९२ तलाठी के.यु.दहातोंडे तलाठी ९६०४१३२९९० श्री दिलीप दवंडे सरपंच९४२०८३९७३९ संतोष सुदाम हरी पो.पा ९८८१३२६५५३
१५		नाला	ब्राम्हणवाडा	७६६	१७२	जि.प.शाळा व समाज मंदिर	डि.सी.मुकुंद मंडळ अधिकारी ९९२२८९९०३१ राहुल वरघट तलाठी ७०८३८३८२२२

मानोरा तालुक्यातील संभाव्य पुरप्रवण गावांची माहिती

अ.क्र.	तालुका	प्रकल्प/नदी/ नाला	पुरप्रवण वार्ड	लोकसंख्या	एकुण कुटुंबे	तात्पुरते निवारे	नांव व संपर्क क्रमांक
१	मानोरा	पुस नदी	वटफळ	१०११	२४०	जि.प.शाळा वटफळ	सी.डी.मनवर मंडळ अधिकारी ९६५७५१२५९६ व्हि.एम.धोत्रे तलाठी ९०११४३१४७०
२		पुस नदी	मेंद्रा	४३०	११७	जि.प.शाळा	सी.डी.मनवर मंडळ अधिकारी ९६५७५१२५९६ व्हि.एम.धोत्रे तलाठी ९०११४३१४७०
३		पुस नदी	रुई	२१२७	४२७	जि.प.शाळा	सी.डी.मनवर मंडळ अधिकारी ९६५७५१२५९६ आर.बी.राठोड तलाठी ९०११३२२६४२
४		पुस नदी	गोस्ता	१२०२	२४६	जि.प.शाळा	सी.डी.मनवर मंडळ अधिकारी ९६५७५१२५९६ आर.बी.राठोड तलाठी - ९०११३२२६४२
५		पुस नदी	इंगलवाडी	८७०	१७०	जि.प.शाळा	सी.डी.मनवर मंडळ अधिकारी ९६५७५१२५९६ व्हि.एम.धोत्रे तलाठी ९०११४३१४७०
६		अरुणावती नदी	साखरडोह	२९९२	७०	जि.प.शाळा	आर.पी.गावंडे मंडळ अधिकारी - ९४२३५४२८५७ एम.एस.इंगोले तलाठी - ९८५०६७६०८१ पोलीस.पाटील ०७२५३-२३५१५२
७		अरुणावती नदी	जवळा (बु)	२२१	८९	जि.प.शाळा, कोल्हार	आर.पी.गावंडे मंडळ अधिकारी ९४२३५४२८५७ एस.एम.मनवर तलाठी ९५५२६५६५५७
८		अरुणावती नदी	हिवरा(बु)	१३२२	३२२	जि.प.शाळा	आर.पी.गावंडे मंडळ अधिकारी ९४२३५४२८५७ एस.एम.मनवर तलाठी ९५५२६५६५५७

९		अरुणावती नदी	कोंडोली	२४१८	५४०	जि.प.शाळा / मंदिर	पी.एम.अंधारे मंडळ अधिकारी ९७६५६१३२८८ एम.व्हि.केनवडकर तलाठी ९४२०३३६८३२ देशमुख - ०७२५३ - २३३०३२
१०		अरुणावती नदी	धामणी	२९९०	६२९	एल.एस.पी.ए म. विद्यालय	पी.एम.अंधारे मंडळ अधिकारी ९७६५६१३२८८ एम.व्हि.केनवडकर तलाठी ९४२०३३६८३२ दादाराव पाटील ०७२५३ - २३३१४५
११		अरुणावती नदी	कारखेडा	२०७४	४४४	जि.प.शाळा, समाजमंदिर	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ ए.पी.रामाघरे तलाठी ९५२७१४६६५४
१२		अरुणावती नदी	वरोली	१४१२	२९५	जि.प.शाळा, वरोली	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ पी.बी.आचारकाटे तलाठी ९०११९३१३३९
१३		अरुणावती नदी	मानोरा	७१५४	१३३१	हायस्कूल	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ एम.के.खंडारे.तलाठी ९४२१७४६८४९
१४		अरुणावती नदी	रामतिर्थ	४५३	१००	जि.प.शाळा, रामतिर्थ	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ ए.पी.रामाघरे तलाठी ९५२७१४६६५४
१५		नाला	सिंगडोह	३३९	६८	शाळा आणि समाजमंदिर	आर.पी.गावंडे मंडळ अधिकारी ९४२३५४२८५७ एम.एस.इंगोले तलाठी ९८५०६७६०८१ पोलिस.पाटील .०७२५३-२३५१५२
१६		नाला	गव्हा	२३५०	४६४	शाळा आणि समाजमंदिर	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ व्हि.एम.धोत्रे. तलाठी - ९०११४३१४७०
१७		नाला	विठोली	२४२८	४९४	शाळा आणि समाजमंदिर	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ ए.एल.मुंडे तलाठी ९७६५०११२९३
१८		नाला	आसोला	३११४	६२८	शाळा आणि समाजमंदिर	एम.बी.वाघमारे मंडळ.अधिकारी ९४२१७४६४१६ व्हि.एम.धोत्रे. तलाठी - ९०११४३१४७० उत्तम जाधव - ०७२५३ -२३३१९३

१९		गोकी नदी	आमगव्हाण	७७२	१७५	शाळा.आणि समाजमंदिर	पी.एम.अंधारे मंडळ अधिकारी ९७६५६१३२८८ एम.व्हि.केनवडकर तलाठी - ९४२०३३६८३२ प्रल्हाद भगत - ०७२५३ - २३३४८६
२०		गोकी नदी	गिरोली	३२८८	५७५	शाळा.आणि समाजमंदिर	आर.पी.गावंडे मंडळ अधिकारी ९४२३५४२८५७ कांबळे तलाठी ९४०५७३९३१२ पुरुषोत्तम भगवान -०७२५३-२३५०२१

तालुका निहाय पोहणा-या व्यक्तींची यादी

अ.क्र	नाव	वय	पत्ता	संपर्क क्रमांक
१	संतोष श्रीपाद मनवर	२५	मु.रुई ता.मानोरा	०७२५३-२३३२२९ पोलीस स्टेशन मानोरा ०७२५३-२३३२४६ तहसिल कार्यालय मानोरा
२	विजय कुमार राठी	४०	मु.कोंडोली ता.मानोरा	०७२५३-२३३२२९ पोलीस स्टेशन मानोरा ०७२५३-२३३२४६ तहसिल कार्यालय मानोरा
३	मनोज बाबाराव पडघाण	२०	मु.धामणी ता.मानोरा	०७२५३-२३३२२९ पोलीस स्टेशन मानोरा ०७२५३-२३३२४६ तहसिल कार्यालय मानोरा
४	पंडीत सिताराम जामनिक	२७	मु.मानोरा ता.मानोरा	०७२५३-२३३२२९ पोलीस स्टेशन मानोरा ०७२५३-२३३२४६ तहसिल कार्यालय मानोरा
५	सतिष बंडु वानखडे	२२	मु.मानोरा ता.मानोरा	९४२३६११००८ / ०७२५३२३३६१२ प्रशिक्षक
६	केशव विश्वनाथ म्हेत्रे	२२	मु.शिवणी रोड ता.मंगरुळपीर	९३७२७७४३८६ प्रशिक्षक
७	भाऊराव किसन कुकडे	२५	मु.शिवणी रोड ता.मंगरुळपीर	०७२५३-२३०३३३ पोलीस स्टेशन मंगरुळपीर ०७२५३-२३०२२८ तहसिल कार्यालय मंगरुळपीर
८	महम्मद फजल अब्दुल रऊफ	४०	मु.आसेगाव ता.मंगरुळपीर	०७२५३-२३५५५८ पोलीस स्टेशन आसेगाव ०७२५३-२३०२२८ तहसिल कार्यालय मंगरुळपीर
९	विनोद मोतीराम जाधव	३५	मु.गोगरी ता.मंगरुळपीर	०७२५३-२३०३३३ पोलीस स्टेशन मंगरुळपीर ०७२५३-२३०२२८ तहसिल कार्यालय मंगरुळपीर
१०	इम्रानखान हिदायतखान	२८	मु.पो. ता.मंगरुळपीर	०७२५३-२३०३३३ पोलीस स्टेशन मंगरुळपीर ०७२५३-२३०२२८ तहसिल कार्यालय मंगरुळपीर
११	योगेश रामजी पांडे	२६	मु.सवड ता.रिसोड	०७२५१-२२२३५६ पोलीस स्टेशन रिसोड ०७२५१-२२२३१६ तहसिल कार्यालय रिसोड
१२	तोंडबाराव गणेश देशमुख	४०	मु.लिंगाकोतवाल ता.रिसोड	०७२५१-२२२३५६ पोलीस स्टेशन रिसोड ०७२५१-२२२३१६ तहसिल कार्यालय रिसोड
१३	विशाल उत्तम मोरे	२९	मु.देगांव ता.रिसोड	०७२५१-२२२३५६ पोलीस स्टेशन रिसोड ०७२५१-२२२३१६ तहसिल कार्यालय रिसोड
१४	संजय तुकाराम उगले	२७	मु.धोडप ता.रिसोड	०७२५१-२२२३५६ पोलीस स्टेशन रिसोड ०७२५१-२२२३१६ तहसिल कार्यालय रिसोड
१५	अन्ना रामा चव्हाण	४३	मु. आसेगांवपेन ता.रिसोड	९७६३१६७९४७ / ९७६७११७९४२ प्रशिक्षक
१६	ज्ञानदेव पंडीत भोयर	२७	द्वारा सुनिल पाटील, जवाहर कॉलनी वाशिम	०७२५२-२३२१०० पोलीस स्टेशन वाशिम ०७२५२-२३२००८ तहसिल कार्यालय वाशिम
१७	बळीराम प्रल्हाद महल्ले	२५	मु.कळंबा महाली ता.वाशिम	०७२५२-२३२१०० पोलीस स्टेशन वाशिम ०७२५२-२३२००८ तहसिल कार्यालय वाशिम
१८	संतोष महादेव महल्ले	२५	मु.कळंबा महाली ता.वाशिम	९७६७१७१६२३ / ९७६३७९२१६८ प्रशिक्षक
१९	प्रफुल्ल किसनराव पवार	२६	मु.कळंबा महाली ता.वाशिम	०७२५२-२३२१०० पोलीस स्टेशन वाशिम ०७२५२-२३२००८ तहसिल कार्यालय वाशिम

२०	गजानन वसंता चाथमल	२६	आय.यु.डी.पी.कॉलनी वाशिम	०७२५२-२३२१०० पोलीस स्टेशन वाशिम ०७२५२-२३२००८ तहसिल कार्यालय वाशिम
२१	राहुल नंदकिशोर नवरखेडे	२३	मु.धोत्रा देशमुख ता.कारंजा	०७२५६-२३२०३० पोलीस स्टेशन धनज ०७२५६-२२२१७० तहसिल कार्यालय कारंजा
२२	मनोज तुकाराम खेलटकर	२३	मु.धोत्रा देशमुख ता.कारंजा	०७२५६-२३२०३० पोलीस स्टेशन धनज ०७२५६-२२२१७० तहसिल कार्यालय कारंजा
२३	दिनेश रामधन राठोड	२२	मु. कामठवाडा ता.कारंजा	०७२५६-२२२१०० पोलीस स्टेशन कारंजा ०७२५६-२२२१७० तहसिल कार्यालय कारंजा
२४	रामेश्वर जगदेव चव्हाण	१९	मु. कामठवाडा ता.कारंजा	०७२५६-२२२१०० पोलीस स्टेशन कारंजा ०७२५६-२२२१७० तहसिल कार्यालय कारंजा
२५	भरत मोहन आडे	२६	मु.रामनगर ता.कारंजा	०७२५६-२२२१०० पोलीस स्टेशन कारंजा ०७२५६-२२२१७० तहसिल कार्यालय कारंजा
२६	महादेव किसन त्यागी	३५	मु.दुबळवेल ता.मालेगांव	०७२५४-२३२०१६ पोलीस स्टेशन जऊळका रेल्वे ०७२५४-२३१३७३ तहसिल कार्यालय मालेगाव
२७	मारोती केशव वाघ	३७	मु. वाघी (बु) ता. मालेगाव	०७२५४-२३४००३ पोलीस स्टेशन शिरपुर ०७२५४-२३१३७३ तहसिल कार्यालय मालेगाव
२८	दादाराव किसनराव घुगे	३२	मु.सुकांडा ता. मालेगांव	९४२१८३७३३६ पोलीस स्टेशन मालेगाव ०७२५४-२३१३७३ तहसिल कार्यालय मालेगाव
२९	महादेव मोतीराम ठाकरे	४०	मु.पांग्राबंदी ता. मालेगांव	७२५४-२३१३५३ पोलीस स्टेशन मालेगाव ०७२५४-२३१३७३ तहसिल कार्यालय मालेगाव
३०	देवीदास मारुती झळके	२७	मु.अमानी ता.मालेगांव	९७६५६८०६०४ पोलीस स्टेशन मालेगाव ०७२५४-२३१३७३ तहसिल कार्यालय मालेगाव

वृत्तपत्राचे जिल्हयातील प्रतिनिधी

अ क्रं.	नाव	वृत्तपत्राचे नाव	दुरध्वनी क्रं.	मोबाईल क्रं.
१.	श्री माधवराव अंभोरे	अध्यक्ष,जिल्हा पत्रकार संघ	२३३८४५	९८२२९२३४३०
२.	श्री राजेंद्र मानधना	संपादक,दै.हा माझा देश	२३३४१०	९४२२९६०२१२
३.	श्री अशफाक बेग	संपादक,दै.सायरन	२३५७५८	९४२३६११४९४
४	श्री आर.आर.गाडेकर	संपादक,दै शिवविचार	२३२२६९	९२७०९११९६५
५	श्री रविंद्र कुटे	प्रतिनिधी , दै देशोन्नती	२३१५६७	९७६६३६८०७३
६	श्री नंदकिशोर नारे	प्रतिनिधी , दै देशोन्नती	२३१५६७	९७६६३६८०७३
७	श्री सनत आहाळे	प्रतिनिधी , दै लोकमत	२३४३६७	९८५०७९६१७३
८	श्रीशिखरचंद बागरेचा	प्रतिनिधी , दै लो.समाचार	२३४३६७	९८५०६०९९११
९	श्री टी.बी दाटके	प्रतिनिधी , दै हितवाद	२३२३४०	९४२२८६००४२
१०	श्री गजानन वाघ	प्रतिनिधी , दै सकाळ	२३१५३१	९८८१२५९४६६
११	श्री विश्वनाथ राऊत	प्रतिनिधी , दै सामना, हिन्दुस्थान व महासागर	२३५९१५	९४२२१६४९४५
१२	श्री चंद्रकांत लोहाना	प्रतिनिधी , दै तरुणभारत	२३२८७२	९८८१७१७८५६
१३	श्री प्राजल जैन	प्रतिनिधी , दै लोकसत्ता	--	
१४	श्री नितीन पगार	प्रतिनिधी , दै जनमाध्यम	२३५८२७	९८२२७४९४७०
१५	श्री अनिल वाल्ले	प्रतिनिधी , दै नवभारत	२३२८२४	९४२२८६३७१०
१६	श्री नंदकिशोर शिंदे	प्रतिनिधी , दै पुण्यनगरी	२३७३३	९८५०२०९६३५
१७	श्री प्रदिप टाकळकर	प्रतिनिधी , दै प्रतिदिन	२३३२१०	९८५०३०२४६३
१८	श्रीनंदकिशोर वैद्य	प्रतिनिधी , दै भास्कर	२३२८५४	९३७०२९९१५३
१९	श्री बाळासाहेब देशमुख	प्रतिनिधी , दै विदर्भ मतदार	--	९४२१७६३८५६
२०	श्री निर्मल बसंतवाणी	प्रतिनिधी , दै लोकशक्ती	२३५४०३	--
२१	श्री संदिप गाडेकर	प्रतिनिधी , दै निर्भय संचार	२३२२६९	--
२२	श्री सुनिल मिसर	प्रतिनिधी , दै अकोला दर्शन	२३३४५०	९८२२६९९१००
२३	श्री अजय ढवळे	प्रतिनिधी , दै वृत्तरत्न सम्राट	--	९४२२४२१०९९
२४	श्री जिया-उर-रहेमान	प्रतिनिधी , दै औएक्सप्रेस	--	९८५०१८७३७९
२५	श्री मदन देशमुख	प्रतिनिधी , दै लोकपथ	--	९८६०७४९२४९
२६	श्री दिपक खडसे	प्रतिनिधी , दै साहसिक	--	९०११२६७६५९
२७	श्री मंगल इंगोले	प्रतिनिधी , दै आ महाविदर्भ	--	--
२८	श्रीविनायक उज्जैनकर	प्रतिनिधी,दै. जनमाध्यम	२३५८२७	९४२३६११५०४
२९	श्री निलेश सोमाणी	प्रतिनिधी , दै मातृभूमि	२३२८५४	९३७०२९९१५३

वृत्त वाहिन्याचे जिल्हयातील प्रतिनिधी

अ क्रं.	नाव	वृत्तवाहीन्याचे नाव	मोबाईल क्रं.
१.	श्री जगदीश राजे	प्रतिनिधी ,दुरदर्शन	९५६१५३२१११
२.	श्री जगदीश राजे	प्रतिनिधी सहारा समय	९४२२८६०७९७
३.	श्री प्रणय निर्बाण	प्रतिनिधी ए.बी.पी. माझा	९४२३४३०५५४,९४२३१४५२०२
४	श्री मनोज जैस्वाल	प्रतिनिधी मी मराठी. जय महाराष्ट्र न्युज	९४२२८६३६७३,७५८८०९०३७३
५.	श्री अजय ढवळे	लॉर्ड बुद्धा टि.व्ही.	९४२२४२१०९९
६.	श्री सुधाकर चौधरी	टि.व्ही.२४	९३७०६६११७३
७.	श्री गजानन भोयर	प्रतिनिधी साम मराठी	९८८१९३९१२९, ७५८८०९०३७४
८.	श्री अविनाश वानखडे	छायाचित्रकार	९४२२१६४९८२
९.	श्री सुभाष जाधव	छायाचित्रकार	९८५०३८०८२८

जिल्हयातील सर्पभिन्न

अक्र	नांव	शहर	दुरध्वनी
१	श्री कौडीण्य	वाशिम	९५२७५०२०१२
२	प्रशांत जोशी	वाशिम	९८२२६४०३१८
३	अॅड पंकज फेदरे	वाशिम	९३२६९४४८०१
४	पावन फेदरे	वाशिम	९८९०२४९२००
५	प्रविण जोशी	वाशिम	९८८११८८८६१
६	योगेश जोशी	वाशिम	९८५०५९०८०१
७	प्रा.राजा गोरे	कारंजा	९८२३२९६४९६
८	धनराज पवार	कारंजा	९८२३७८८४३७
९	चरण राठोड	कारंजा	९९२३२१४२१४
१०	सर्तेद्र बदीपात	कारंजा	९३७०४७५७२१
	उमेश माहितकर	कारंजा	९४२२८८८४६८

जिल्हयातील शासकीय /निमशासकीय ,सेवाभावी हॉस्पिटल

अ क्रं.	नावे	पत्ता	दुरध्वनी क्रं.
१.	जिल्हा सामान्य रुग्णालय	वाशिम	०७२५२- २३२००१
२.	रेनॉल्ड हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३२०५६
३.	भागडे हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३२२००
४	बाहेती हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२- २३२०७१
५	भट्ट हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३३३९०
६	बंग हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३२२५६
७	लाड हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३३७९६
८	पांडे हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३२२७३
९	मुसळे हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३४३७४
१०	सेवाभावी सारस्कर हॉस्पिटल,संस्था लॉयन्स ग्रुप वाशिम	वाशिम	०७२५२-२३२५९८
११	ग्रामिण रुग्णालय प्राथमिक आरोग्य केंद्र	मालेगाव	०७२५४-२३१९५८
१२	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	मेडशी	९४२१४५५५६६
१३	माने हॉस्पिटल	मालेगाव	९४२३१३०९११
१४	जाजु हॉस्पिटल	मालेगाव	०७२५४-२३१२५७
१५	ग्रामिण रुग्णालय	रिसोड	०७२५१-२२२३५९
१६	उप-आरोग्य केंद्र	मोप,रिसोड	९४२२७१६११४
१७	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	कवठा, रिसोड	९४२१७५३५४१
१८	डॉ.दिलीप ढोपे हॉस्पिटल	रिसोड	०७२५१-२२२४११
१९	डॉ. राजेद्र बगेरवाल हॉस्पिटल	रिसोड	०७२५१-२२२२४२
२०	डॉ.सतिष सारडा हॉस्पिटल	रिसोड	०७२५१-२२२२८०
२१	डॉ.शंकर खानझोडे हॉस्पिटल	आसेगाव पेन , रिसोड	९०११६१७६२०
२२	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	शिरपुर	९८६०२६०७०६
२३	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	केनवड	९४२१८९२०१४
२४	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	मांगुळ झनक	९९७५६३२८८२
२५	ग्रामिण रुग्णालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२२९
२६	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	शेलु बाजार,मंगरुळपिर	०७२५३-२३४५८६
२७	डॉ. संजय खोना हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०४९०
२८	डॉ. सुबोध चव्हाण हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३००२५
२९	डॉ. सोमाणी हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२५२
३०	डॉ.बोरकर हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३००३३
३१	डॉ. चंद्रकांत राठी हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०३७७

३२	डॉ. सुनिल भुतडा हॉस्पिटल	मंगरुळपिर	९३२६६९२९२७
३३	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	अनसिंग वाशिम	०७२५२-२२६०२७
३४	डॉ. इश्वरचंद हुरकुट हॉस्पिटल	अनसिंग वाशिम	०७२५२-२२६०५२
३५	डॉ.अशोक मारकड हॉस्पिटल	अनसिंग वाशिम	०७२५२-२२६११०
३६	सुधाकर घुनागे	अनसिंग वाशिम	०७२५२-२२६१४७
३७	डॉ. संदीप बाजड	अनसिंग वाशिम	९८५०८८०२२०
३८	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	जऊळका,मालेगाव	९४२१७९२८१४
३९	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	आसेगाव	---
४०	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	शेंदुरजना अढाव	---
४१	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	कासोळा	---
४२	ग्रामिण रुग्णालय	कारंजा	०७२५६-२२४२६०
४३	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	उबर्डा बाजार	०७२५६-२२२०३८
४४	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	पोहा	--
४५	ग्रामिण रुग्णालय	मानोरा	०७२५३-२३३०२२
४६	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	साखरडोह	०७२५३-२०२४२१
४७	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	धनज	०७२५६-२३२१०४
४८	प्राथमिक आरोग्य केंद्र	कामरगाव	०७२५६-२३५५०२

वाशिम जिल्हयातील ॲंब्युलन्स (रुग्णवाहिका)

अ.क्र.	शासकीय , निमशासकीय हॉस्पिटलची नांवे	संख्या	दुरध्वनी क्रमांक
१	जिल्हा सामान्य रुग्णालय ,वाशिम	२	०७२५२-२३२००१
२	रेनॉल्ड हॉस्पिटल ,वाशिम	१	०७२५२-२३२०५६
३	डॉ.जयप्रकाश बगडे,रिसोड	१	०७२५१-२२२४५६
४	ग्रामिण रुग्णालय मंगरुळपिर	१	०७२५३-२३२२२९
५	ग्रामिण रुग्णालय कारंजा	१	०७२५६-२२४२६०
६	ग्रामिण रुग्णालय, मानोरा	१	०७२५३-२३३०२२
७	डॉ.मुसळे, वाशिम	१	०७२५२-२३४३७४
८	डॉ.बाहेती वाशिम	१	०७२५२-२३२०७१
९	श्री.गुरुदेव सेवाश्रम समिती , कारंजा	१	०७२५६-२२२८२२ , ९३७१८७१५८४
१०	हेमेद्र ठाकरे मित्र मंडळ	१	९७६५०११२८१,९८२३७८८४३७
११	पवार पब्लीक ट्रस्ट,कारंजा	१	०७२५६-२२२००३ ,९८८१३९६४७२
१२	बाबासिद्धकी विचार मंच,कारंजा	१	९८५०१९१२८१
१३	गजानन जोगदंड,वाशिम	१	--
१४	वसंतराव धाडवे मित्र मंडळ,वाशिम	१	९८८१३९२३९२
१५	महिला उत्कर्ष प्रतिष्ठाण,रिसोड	१	०७२५१-२२२९१६ ,९७६५२५२१३१
१६	जयप्रकाश बगडे,अग्रेसन फाऊंडेशन, रिसोड	१	९४२२१६३६९०

जिल्हयातील ब्लड बँक /स्वतः संकलन केंद्र

अ.क्र.	ब्लड बँकेचे नांव	शहर	दुरध्वनी क्रमांक
१	जिल्हा सामान्य रुग्णालय	वाशिम	०७२५२-२३२००१
२	रेनॉल्ड हॉस्पिटल	वाशिम	०७२५२-२३२०५६
३	कांताबाई डाले ब्लड बँक	वाशिम	०७२५२-२८८९७४ ९९२२५२७५५५

जिल्यातील सेवाभावी संस्था ,चेरीटेबल ट्रस्ट,साहसी संस्था

अ.क्र.	संस्था /ट्रस्टची नांवे	प्रमुख व्यक्तीचे नांव	दुरध्वनी क्रमांक
१	श्रेयश स्वयंरोजगार सेवा संस्था,वाशिम	श्री.किसनराव खोडे (पाटील)	९६२३३३३५६६
२	छत्रपती बहुउद्देशीय तरुण मित्रमंडळ	श्री.गजानन मेसरे	९४२३६५१३०७
३	महेश सोशल क्लब,मालेगाव	श्री.रवि भगवानदास भुतडा	९४२३१३०८७०
४	रोटरी क्लब ,मालेगाव	श्री. मोहन गट्टाणी	९६३७३१३४१९
५	लॉयन्स ग्रुप ,वाशिम	श्री.जुगल किशोर कोठारी	९४२२१६०९१५
६	भगवानदास अग्रवाल चेरीटेबल ट्रस्ट ,वाशिम	श्री. राधेश्याम खाकोले	९९६०९७३१२१
७	अवलीया महाराज संस्था,गोगरी,मंगरूळपिर	श्री.रामकृष्ण साखरे	०७२५३- २३४५६४
८	बिरबलनाथ महाराज संस्थान,मंगरूळपिर	श्री.भैय्या ठाकुर	०७२५३- २३०२७१
९	स्वामी विवेकानंद सेंटर ऑफ ह्युमन एक्सलन्स ,मंगरूळपिर	श्री.कांत भैय्याजी रासेकर	९३७१५०३७३८
१०	अ.भा.मानव सेवा संघ,मंगरूळपिर	श्री.दादाराव आत्मारव पाथ्रीकर	९९२२३९२२७५ ७
११	सर्वधर्म मित्र मंडळ,कारंजा	श्री.श्याम सवई	९३७१८७१५८४
१२	गुरुदेव सेवा आश्रम,कारंजा	श्री.सुनिल नामदेवराव.देशमुख	९३७३२०५३१९
१३	माहेश्वरी समाज विकास संस्था,मानोरा	श्री.राधेश्याम बजरंगलाल हेडा	०७२५३- २३३३६१
१४	युवकमंच सेवाभावी संस्था ,मानोरा	श्री.अन्नासाहेब जयराम पाटील	९४२३४५४५०१
१५	जनता सामाजिक सेवाभावी संस्था ,मानोरा	श्री.रविदास गणपत शिंदे	९८२३८२४९२०
१६.	यशवंत व्यसनमुक्ती केंद्र,वाशिम	डॉ.श्री.दिपक ढोके	९८२२२३४२२१

**जिल्हयातील टेलीफोन एक्सचेंज
बस स्टॅण्ड व रेल्वे स्टेशन, दुरध्वनी केंद्र**

अ.क्र.	नावे	शहर.	दुरध्वनी
१	अकाशवाणी केंद्र	वाशिम	०७२५२-२३२६३६
२	टेलीफोन एक्सचेंज	वाशिम	०७२५२-२३३५००
३	बसस्टॅण्ड	वाशिम	०७२५२-२३२०९०
४	रेल्वे स्टेशन	वाशिम	०७२५२-२३२०३०
५	टेलीफोन एक्सचेंज	मालेगांव	०७२५४-२३१५००
६	बसस्टॅण्ड	मालेगांव	०७२५४-२३१३६८
७	टेलीफोन एक्सचेंज	रिसोड	०७२५१-२२२३२२
८	बसस्टॅण्ड	रिसोड	०७२५१-२२२३३६
९	टेलीफोन एक्सचेंज	शिरपुर	०७२५२-२३४०२०
१०	टेलीफोन एक्सचेंज	मंगरुळपीर	०७२५३-२३०१९८
११	बसस्टॅण्ड	मंगरुळपीर	०७२५३-२३०३६६
१२	टेलीफोन एक्सचेंज	शेलुबाजार	०७२५३-२३४५९८
१३	टेलीफोन एक्सचेंज	अनसिंग	०७२५२-२२६०२०
१४	रेल्वे स्टेशन	जऊळका रेल्वे	०७२५४-२९२२५५
१५	रेल्वे स्टेशन	अमानवाडी	०७२५४-२९२२४४
१६	टेलीफोन एक्सचेंज	कारंजा	०७२५६-२२२१९१
१७	बसस्टॅण्ड	कारंजा	०७२५६-२२२०२४
१८	टेलीफोन एक्सचेंज	मानोरा	०७२५३-२३३१९८

जिल्हयातील विश्रामगृह / विश्राम भवन

अ.क्र.	नावे	शहर	दुरध्वनी
१	विश्राम भवन	वाशिम	०७२५२-२३२०७५
२	विश्राम गृह	वाशिम	०७२५२-२३२१८७
३	विश्राम गृह	मालेगाव	०७२५४-२३१३१२
४	विश्राम गृह	रिसोड	०७२५१-२२२३३४
५	विश्राम गृह	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२१४
६	विश्राम गृह	कारंजा	०७२५६-२२२०८२
७	विश्राम गृह	मानोरा	०७२५३-

जिल्हयातील अग्निशमन दल

अ.क्र.	नावे	शहर	दुरध्वनी
१	अग्निशमन दल	वाशिम	०७२५२-२३४८२०
२	अग्निशमन दल	कारंजा	०७२५६-२२२११८
३	अग्निशमन दल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२५१
४	अग्निशमन दल	रिसोड	०७२५१-२३०००१

जिल्हयातील पेट्रोल पंप व पेट्रोल डेपो.

अ.क्र.	नावे	पत्ता	दुरध्वनी क्रं.
१.	पाटणी पेट्रोल पंप	पुसद नाका, वाशिम	२३२१०७, २३३०२४, २३१९२४
२.	छाबडा पेट्रोल पंप	अकोला नाका, वाशिम	२३२३१६, २३३३१६
३.	शर्मा पेट्रोल पंप	वाशिम	२३२०२०
४.	जुमडे केरोसीन एजन्सी	वाशिम	२३२५८०
५.	रेणुका केरोसीन एजन्सी	वाशिम	२३१३००
६.	गोलेच्छा केरोसीन एजन्सी	वाशिम	२३१७३७
७.	शाम पेट्रोल पंप	अकोला फाटा, मालेगाव	२३१२२७, ९४२३३७४७७७
८.	जगदंबा पेट्रोल पंप	शेलु फाटा, मालेगाव	९४२३४९०१२३
९.	सोसायटी पेट्रोल पंप	मालेगाव	९४२१७७९१६९
१०.	दि अकोला जिल्हा कृषी औद्योगिक सर्व सेवा सहकारी सोसायटी अकोला पेट्रोल पंप	रिसोड	०७२५१-२२३२१०
११.	इंडियन ऑईल डेपो	कुकसा	९२७२४१४८३९
१२.	मंगरुळपीर पेट्रोल पंप	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०३७९
१३.	ठाकरे पेट्रोल पंप	अनसिंग	--
१४.	खान पेट्रोल पंप	बायपास, कारंजा	०७२५६-२२२४४७
१५.	अश्विनी पेट्रोल पंप	बायपास, कारंजा	०७२५६-२२२१६७
१६.	चवरे पेट्रोल पंप	कारंजा	०७२५६-२२२९००
१७.	रामदेव पेट्रोल पंप	मानोरा	०७२५३-२३३२५५
१८.	शिवनेरी पेट्रोल पंप	मानोरा	०७२५३-२३३८४१

जिल्हयातील उपलब्ध बोटी /यांत्रिकी होडीची माहिती

अ.क्र.	नावे	संस्थेचे नांव	दुरध्वनी क्रमांक
१	दिलीप पट्टेबहादुर	मच्छीमार उत्पादक सह.सो.केकतउमरा, वाशिम	०७२५२-२६६५५५
२	शेरुभाई	गंगुबाई झिंगा व मत्स्य उत्पादक संस्था कोळंबी ता.मंगरुळपिर	९४२३३७४६६५
३	प्रल्हाद वारे	मच्छीमार संस्था, अनसिंग	९९२२८९७४०८
४	सुरेश पट्टरकर	नवरंग मच्छीमार संस्था अनसिंग	९४२१८३३३८१

जिल्हयातील शाळा,महाविद्यालये

अ.क्र.	नावे	पत्ता	दुरध्वनी क्रमांक
१	जवाहर नवोदय विद्यालय	वाशिम	०७२५२-२३२००२
२	सावित्रीबाई फुले महाविद्यालय	वाशिम	०७२५२-२३३०३१
३	राजस्थान आर्य महाविद्यालय	वाशिम	०७२५२-२३२०६०
४	राणी लक्ष्मीबाई कार्यशाळा	वाशिम	०७२५२-२३२०३८
५	न.प.महात्मा गांधी विद्यालय	वाशिम	०७२५२-२३४२१६
६	शिवाजी ज्यु.कॉलेज	वाशिम	०७२५२-२३२१४४
७	लॉयन्स विद्या निकेतन	वाशिम	०७२५२-२३२१०८
८	जि.प.हायस्कूल	वाशिम	०७२५२-२३२२५२
९	शासकीय तंत्रनिकेतन	वाशिम	०७२५२-२३२२०९
१०	आय.टी.आय.कॉलेज	वाशिम	०७२५२-२३२०७४
११	श्रीराम प्रभो आर्ट कॉलेज	वाशिम	०७२५२-२३४८२०
१२	रामराव झनक महाविद्यालय	मालेगाव	०७२५४-२३३४२६
१३	ना.ना.मुदंडा विद्यालय	मालेगाव	०७२५४-२३३३७६
१४	विश्वभारती विद्यालय	मेडशी ,मालेगाव	०७२५४-२३३५१६
१५	मोरेश्वर विद्यालय	मुंगळा,मालेगाव	०७२५४-२३२५२८
१६	बाबासाहेब धाबेकर महाविद्यालय	रिसोड	०७२५१-२२२३५८
१७	शिवाजी कनिष्ठ महाविद्यालय	रिसोड	०७२५१-२२२३४०
१८	कला महाविद्यालय	रिसोड	०७२५१-२२२९८०
१९	भारत माध्यमिक कन्या शाळा	रिसोड	०७२५१-२२२३७३
२०	प्रियदर्शनी विद्यालय	आसेगाव पेन,रिसोड	०७२५१-२२५२२९
२१	पंडीत नेहरु विद्यालय	कवठा,रिसोड	०७२५१-२२५५४५
२२	भारत माध्यमिक शाळा	रिसोड	०७२५१-२२२३२८
२३	बाबासाहेब धाबेकर विद्यालय	केशवनगर ,शिरपुर	९४२२९३९६९७
२४	कै.कोडबातात्या ढवळे विद्यालय	शिरपुर	०७२५४-२३४०१४
२५	ज्ञा.च.गोळे विद्यालय	केनवड,शिरपुर	०७२५४-२२७०४३
२६	समाज प्रबोधन विद्यालय	खंडाळा ,शिरपुर	०७२५४-२३४२३९
२७	राजीव गांधी विद्यालय	शेलगाव बोदाडे,शिरपुर	९८९०३६२९६३
२८	रेणुका माता विद्यालय	गोवर्धना,शिरपुर	९४२०१००६६५
२९	नाथ विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२४७
३०	यं.च. विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०४४३
३१	व्हि.एन.कॉलेज	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०४३२
३२	जि.प. विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०३७१
३३	अविनाश विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२४७

३४	सिध्दार्थ हायस्कूल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०१६०
३५	कलंदरीया उर्दु हायस्कूल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०३५६
३६	भ.म.विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२६५
३७	ब्रम्हगिरी विद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३७५५५
३८	जनता माध्यमिक महाविद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३६५०८
३९	लक्ष्मीचंद हायस्कूल	मंगरुळपिर	०७२५३-२३४५३०
४०	साळुंकाबाई महाविद्यालय	मंगरुळपिर	०७२५३-२३४५२१
४१	शिवाजी हायस्कूल	वनोजा,मंगरुळपिर	०७२५३-२३४५४३
४२	शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्र	मंगरुळपिर	०७२५३-२३०२०६
४३	संस्कारी साधना विद्या निकेतन	अनसिंग ,वाशिम	०७२५२-२२६३४६
४४	जिजामाता कनिष्ठ महाविद्यालय	अनसिंग	०७२५२-२२६०८७
४५	प.दि.जैन कनिष्ठ महाविद्यालय	अनसिंग	०७२५२-२२६०६५
४६	धानोरकर आदर्श माध्यमिक विद्यालय	धानोरा मंगरुळपिर	०७२५३-२२६००५
४७	आप्पास्वामी महाविद्यालय	शेंदुरजना अढाव मं.पिर	०७२५३-२२९०२८
४८	मोतीराम चंद्रभान ठाकरे विद्यालय	कासोळा मंगरुळपिर	९३२६२७३५१८
४९	श्री.कानिफनाथ महाराज विद्यालय	सावरगांव मंगरुळपिर	०७२५३२३१५५४
५०	के.एन.कॉलेज	कारंजा	०७२५६-२२२०६२
५१	विद्याभारती महाविद्यालय	कारंजा	०७२५६-२२२१४८
५२	शंकुनतलाबाई धाबेकर विद्यालय	कारंजा	०७२५६-२२२१३३
५३	जे.डी.चवरे विद्यालय	कारंजा	०७२५६-२२२२१८
५४	बालाजी शारीरीक महाविद्यालय	कारंजा	०७२५६-२२२८०८
५५	सुभद्राबाई कला,वाणिज्य विद्यालय	मानोरा	०७२५३-२३३२०७
५६	उर्दु हायस्कूल व महाविद्यालय	मानोरा	०७२५६-२३३०८५
५७	जिल्हा परिषद वसंतराव नाईक महाविद्यालय	मानोरा	०७२५६-२३३१०८
५८	के.एल.महाविद्यालय	कासखेड (मानोरा)	०७२५६-२३३२९३
५९	एल.एस.पी.एम. विद्यालय	मानोरा (धामणी)	९४२३६२४०६९
६०	मोहन भंसाळी विद्यालय	धनज बु,कारंजा	०७२५६-२३२०७३
६१	जिल्हा परिषद ज्यु.कॉलेज	कामरगाव.कारंजा	०७२५६-२३५२३०

स्वयंसेवी संस्थांच्या स्वयंसेवकांची माहिती

अ क्र	नांव	भ्रमणध्वनी	स्वयंसेवी संस्थेचे नाव	प्राविण्य
१	श्री.गजानन नागोराव मेसरे	९४२३६५१३०७	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२	श्री.राजू आनंदराव सहातोंडे	९८२२७२७१७५	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३	श्री.किशोर नारायणराव वाघमारे	९०२१४१००९९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
४	श्री.अमोल पांडुरंग घाटे	९०२८३८७७३४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
५	श्री.नरसिंग नारायण मादसवार	९४२२७२५२८१, ९०९६२७८९९९, ९०२८२०७६८१	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
६	श्री.संतोष अंबादास भाग्यवान	९८५०३७९११४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
७	श्री.विलास तुळशीराम टोचर	९६५७९७९००२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
८	श्री.नामदेव तुळशीराम घाटोळकर	९६७३४२९०७५	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
९	श्री.सागर परशुराम सोलव	९८२२४१८०४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१०	श्री.नितिन विजय चहारे	८९८३१३८६८४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
११	श्री. भगवान ज्ञानबा हिरवे	९६५७७६६८५४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१२	श्री.गजानन फकीरा जंजाळकर	९२२६०६६७७६	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१३	श्री.दिनेश रामकिसन उखळे	९७६३३४०३५१	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१४	श्री.सचिन उध्दवराव कुटे	९५५२१५७६६७	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१५	श्री.नारायण मोतीराम मोहळे	९७६४६५३९२३	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१६	श्री. गजानन नागोराव टेंगडे	९८१२९३६७०	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१७	श्री. सुनिल बबनराव माळी	९७६३२०३०३९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१८	श्री.संतोष प्रभु माळेकर	९९२३७०७०२४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
१९	श्री.आकाश संजय काष्टे	९६०४१९७१७९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२०	श्री.दिनेश महादेवराव भोयर	९६५७९७७६०३	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२१	श्री.नितीन भगवानराव कोल्हे	--	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२२	श्री.गजानन महादेव दहात्रे	९६८९३६८७८	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२३	श्री.भारत भगवान ढोबळे	९७६३२८२०३०	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२४	श्री.नारायण राणु परांडे	९३२१९१२५१२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२५	श्री.संजय मल्लाणी वाघ	९५५२१५७९८५	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२६	श्री.विशाल जंगलप्पा देवकर	९०२८४७९८९२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२७	श्री.जुम्मा शहा मिस्कीन शहा	९०११७८९१९४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२८	श्री.संदीप बाबुराव सहातोंडे	९८८१९४८१६९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
२९	श्री.शंकर नामदेवराव धोंगडे	९८५०३७३८२०	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३०	श्री.शेख बशीर शेख अब्दुल	८८०५३९७७२५	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३१	श्री.प्रकाश शामराव घटमाल	९८२२४९०६०२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३२	श्री.दुर्गेश बाळकृष्ण आळणे	९९२११२७१२९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३३	श्री.गोपाल रामधन मंत्री	९०२८४३२२७७, ९४०४५०३८०२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३४	श्री.रविकुमार प्रकाश खटके	९०२८७०७१३५	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक

३५	श्री.हरिदास रामकिसन लोखंडे	९७६४२३४१३२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३६	श्री.निलेश बापुराव मुढे	९७६५५१४७६८	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३७	श्री.दिपक माधवराव सहातोंडे	९८२२९२०६६९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३८	श्री.योगेश भगवान तायडे	८०८७२१२४७४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
३९	श्री. मेघराज प्रल्हाद हरसुले	९०४९२०००५०	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
४०	श्री. प्रशांत लक्ष्मण आढाव	९६२३१८१२८४	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
४१	श्री. सचिन नारायणराव वाघमारे	९०२१४१००९९	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
४२	श्री.नामदेव विजय जाधव	९६२३८३११०२	छत्रपती बहु.तरुन मित्र मंडळ,वाशिम	स्वयंसेवक
४३	श्री.श्याम रामदास सवई	९३७१८७१५८४	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	पथक प्रमुख
४४	श्री.टिकाराम परशुराम राठोड	९६२३५७१२७९	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जनसेवक
४५	श्री.अनिल मनोहर गोटे	९८२३२९६४९६	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	सर्पमित्र
४६	श्री.महादेव शामराव काठोळे	--	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	--
४७	श्री.मधुकर खुशालराव आठवे	९९२३७०३४५३	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जलपटु
४८	श्री.हनुमंत दामोदर मदन	९६०४०५७१४९	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	वाहनचालक
४९	श्री.रविंद्र पंढरीनाथ कोळकर	९६२३२३८५९१	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जलपटु
५०	श्री परमेश्वर पांडुरंग कोळकर	९५४५६३००७३	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जलपटु
५१	श्री.गोकुल रामचंद्र किसने	९६२३७३८६९२	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जलपटु
५२	श्री.लक्ष्मण नारायण शिंदे	९७६३६५५२३३	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जनसेवक
५३	श्री.बाबुलाल परशुराम राठोड	९९२१२००५८६	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जलपटु
५४	श्री.धनराज उकंडा पवार	९८२३७८८४३७	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	वाहनचालक
५५	श्री.शितल प्रभाकर बानगावकर	९७६५०११५०४	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जनसेवक
५६	श्री. राहुल डिगांबर महाजन	९७६७४५२५२३	सर्वधर्म आपात्कालीन संस्था,कारंजा	जनसेवक

जिल्हास्तरीय शोध व बचाव पथकाची रचना

रचना		पथक प्रमुख/सहाय्यक	दुरध्वनी/मोबाईल क्र
अ) पथक प्रमुख	१.	श्री.पी.यु.गिरी तहसिलदार,जि.का.वाशिम	०७२५२-२३३६५३ ७५०७२९१५७७
ब) पथक प्रमुख	१.	श्री.गिरीष जोशी ना.तहसिलदार,जि.का.वाशिम	०७२५२-२३३६५३ ९०११८७४८५०
क) कार्यकारी गट (३ गट)			
गट क्र १-८ सदस्य अग्निशमन विभागाचे कर्मचारी			
	१	श्री.डी.एन.सुरवसे चालक	९८२२३६३५९१
	२	श्री. आर.व्ही.मोहळे चालक	९४२०१०६२०४
	३	श्री.रंजन सुर्वे,फायरमन	८८०५७०३१७२
	४	श्री. वाहाब भाई,फायरमन	९७६७९९१४८६
	५	श्री.मनिष कळसकर	९७६३०५७७६४
	६	श्री.रियाज वाहाब चाँद	९६२३१९३७२१
	७	श्री.असुन सुरवसे	८८०५७०३५६७
	८	श्री.कैलास गाभणे	९६५७३६९६३७
गट क्र-२-८ सदस्य गृह संरक्षक दल (समादेशक होमगार्ड)			
	१	श्री.पी.एन.राऊत सनद क्र ४७	९५२७५११३५०
	२	श्री.डी.आर.गावंडे सनद क्र ५५	९७६७९०२३३५
	३	श्री.एन.एस.पिंजरकर सनद क्र ६३	९८८१४५०५२३
	४	श्री.जी.जी.रनबावळे सनद क्र ९४	९८५०८४४३५२
	५	श्री.एम.पी.शिंदे सनद क्र १०३	९०४९१३०५००
	६	श्री.पी.एस.भोयर सनद क्र ११२	९१५८३५४३२९
	७	श्री.डी.डी.मोरे सनद क्र ८५	९६६५२४०७१७
	८	श्री.एस.पी.वानखडे सनद क्र ४६	--
गट क्र ३-८ सदस्य (पोलीस अधिक्षक कार्यालय)			
	१	श्री.विठ्ठल खुळे पो.शि./४८८	९८२३५२२१२५
	२	श्री.हिरासिंग जाधव, पो.शि./१०९	९७६५१४४०३५
	३	श्री.संतोष अवघडे, पो.शि./२०५	८३९०३४५०४५
	४	श्री.गजानन मोखाडे, पो.शि./१२८०	९८५०९७१२८०
	५	श्री.गोविंद काळमुंद्रे, पो.शि./१२६२	९९६०५९८३३८
	६	श्री.योगेश इंगळे, पो.शि./७४९	९८५०२५८७५६
	७	श्री.मंगेश देवकते, पो.शि./१३१६	९५२७३१५३१६
	८	श्री.राहुल रोकडे, पो.शि./१२७४	९६७३५१५४३

ड) तांत्रिक सहाय्य गट			
माहिती तज्ञ- १	१	श्री .सागर हवालदार , माहिती व सुचना अधिकारी,वाशिम	०७२५२-२३५८३० ९८२२६६०२८४
जनसंपर्क तज्ञ-१	१	श्री तानाजी घोलप जिल्हा माहिती अधिकारी,वाशिम	०७२५२-२३२६६६ ९५६१८५०७७१
अभियंते -२	१	श्री. के आर.गाडेकर कार्यकारी अभियंता सार्वजनिक बांधकाम विभाग ,वाशिम	९८२३९९२३६५
	२	श्री जे.एस.शिंदे कार्यकारी अभियंता,पाटबंधारे विभाग ,वाशिम	९८९०५९७३४३
वैद्यकिय अधिकारी-१	१	डॉ श्री. दिपक सेलोकर आरोग्य अधिकारी,जिल्हा आरोग्य कार्यालय ,जि.प.वाशिम	०७२५२-२३३१३२ ९४२१७५७५४०
वैद्यकिय सहाय्यक-१ (पुरुष)	१	श्री.आर.बी.घुगे, आरोग्य सहाय्यक	९७६४२७०९६५
वैद्यकिय सहाय्यक-१ (महिला)	१	श्रीमती.एस.पी.चव्हाण डॉ.पी.एच.एन	८९७५२१९७५६
इ) प्रशासकीय सहाय्य गट			
प्रशासन अधिकारी-१	१	श्री.शैलेश हिंगे निवासी उपजिल्हाधिकारी,वाशिम	०७२५२-२३३६५३ ९८५०५२५३५३
	१	श्री.बी.जी.बोराडे, जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी,वाशिम	०७२५२-२३४२३८ ९८२२२६५८६
	१	श्री .प्रशांत देशपांडे कनिष्ठ लिपीक, जिल्हाधिकारी कार्यालय, वाशिम	०७२५२-२३४२३८ ९४२०७१३००५

धन्यवाद

DISTRICT DISASTER MANAGEMENT

ACTION PLAN

WITH

STANDARD OPERATING PROCEDURE

[FOR FLOODS]

2017-18

DISTRICT: WASHIM

DISTRICT DISASTER MANAGEMENT ACTION PLAN
WITH
STANDARD OPERATING PROCEDURE
(FOR FLOODS)
DISTRICT - WASHIM
INDEX

Sr.No.	Particulars	Page Number
1	Action Plan for flood Disaster Management	1 to 11
2	<u>Appendex-I</u> Control Rooms & Officers Incharge	12
3	<u>Appendex-II</u> Official Rain Gauge centers of Irrigation and Tahasil Offices	13
4	<u>Appendex-III</u> NGO's	14
5	<u>Appendex-IV</u> Inventory	15 to 21
6	<u>Appendex-V</u> District, Sub Divisional & Taluka Officers of Various Departments and their Address & Phone Numbers	22 to 27
7	<u>Standard Operating Procedure</u> For Police	28 to 29
8	<u>Standard Operating Procedure</u> For Public Health	30 to 31
9	<u>Standard Operating Procedure</u> For M.S.E.D.C.L.	32
10	<u>Standard Operating Procedure</u> For Irrigation	33to 34
11	<u>Standard Operating Procedure</u> For Agriculture	35 to 36
12	<u>Standard Operating Procedure</u> For P.W.D.	37 to 38
13	<u>Standard Operating Procedure</u> For D.O.T.	39 to 40
14	<u>Standard Operating Procedure</u> For Water Supply	41 to 42
15	<u>Standard Operating Procedure</u> For <u>Veterinary Health</u>	43 to 44

* * * * *

1.

**ACTION PLAN FOR FLOOD DISASTER
MANAGEMENT**

PRELIMINARY:

The topography of Washim district is such that there are small rivers/nallahs that flood temporarily. The biggest danger is from flash floods, excessive rainfall in catchments area. For disaster control management, a district control room is established in Collector's Office under the supervision and guidance of the District Disaster Manager i.e. Collector and District Magistrate. The phone Nos. of district control room are 07252-233653 and 234238. The Resident deputy Collector, is in-Charge and one clerk is working in the district control room in Collector's Office. There are two computers, one fax, internet connectivity and the equipment for Video conferencing in order. It is used for regular meeting with press and issue of press notes. Similar control rooms in each tahasil office are made operational round the clock. The list and phone numbers of the control rooms are annexed as Appendix-I. List is kept in the district and taluka control rooms. Two clerks and one peon are on duty round the clock. A register for receiving phone calls, messages including wireless messages is kept in the control room. The staff in the control rooms is being trained. The control room of office of District Superintendent of Police will be used as a subsidiary control room. Mock rehearsal will be taken on the spot.

STRATEGY :

- **Immediate activation of district and taluka level control rooms.**
- To tackle the floods, in particular, flash floods, two prone strategy will be adopted-

1)Warning of Floods - Alert Mechanism :

The control room will be in direct touch with Indian Meteorological Department Office, Pune and relevant websites on Internet including B.B.C. weather forecasts. The daily rainfall, humidity figures are collected from official rain gauge centers of Irrigation and Tahasil

offices which are listed in Appendix-II . List is kept in the district and taluka control rooms.

- Accordingly warning about heavy rains forecast will be issued by the control room to the following agencies -Sub-Divisional Officers, Tahsildars, Minor Irrigation, local sector Irrigation, PWD, Z.P., Agriculture, Animal Husbandry, Police, Homeguards, Education, Dy.RTO, Maharashtra State Electricity Distribution Company Ltd., Maharashtra State Road Transport Corporation, District Telecom Manager, BSNL, Nagar Palikas, local MLA's, MLC's, MP . List is kept in the control room.
- Tahasildars will in turn inform concern, Z.P., P.S. and Gram Panchayat members about warning being issued regarding heavy rains.
- Warning to alert the Minor Irrigation, local sector Irrigation and Z.P. Irrigation will be given to check water levels, leakages and safety of tanks.
- Warning report will also be given to the State /Divisional Control Rooms.
- Warning to Public Works Department will be given for listing probable flooding routes and alternative routes.
- Warning to press media will be given by press notes to be published by the District Information Officer.
- The district offices of the above departments will issue the warning to their Sub-Divisional, taluka and village offices and functionaries i.e. Junior engineers, Talathis, Kotwals, Police patils, gramsevaks, peons of Gram panchayats etc.
- Indiscriminate warnings will be avoided.
- The warning will be clear about the severity, time frame and area that may be affected, it will be Marathi and in colloquial language. The dos and don'ts will be clearly communicated to community.
- Care will be taken that warning statement should not evoke curiosity or panic behavior.
- The above departments will activate rumor control mechanisms.
- The district control room will inform NGO's of the district. listed in Appendix-III. List is kept in the district and taluka control rooms.
- A register of warnings issued will be kept at Talathi and dam site office of Irrigation department.

- The list of inventory of the equipment required like JCB's, boats, debris removal equipment etc, medicine for human and animals population, bleaching powder, emergency rescue equipments and small items like ropes, emergency lights, vehicles etc available with various departments and NGO's are enclosed as Appendix-IV List is kept in the district and taluka control rooms.
- The departments are instructed to keep all the material ,inventory and vehicles in order.
- The material received from other districts/government will be stored centrally at district headquarters government godown.
- Securing public cooperation - the standard operating procedure of various government departments will be made known to the public. Public meeting will be organized before crises in the villages.
- Information committees have been formed as listed as follows

*At District Level -

Resident Deputy Collector	Chairman
Executive Engineer, Minor Irrigation	Member
Executive Engineer,Irrigation,Local Sector	Member
Executive Engineer,Irrigation, Z.P.	Member
Executive Engineer, Rural Water Supply,ZP	Member
Executive Engineer, PWD	Member
Home DySP	Member
Dy. CEO (General)	Member
Public Information Officer	Member Secretary

*At Taluka level -

Tahasildar	Chairman
Dy.Engineer, Irrigation, LocalSector	Member
Dy.Engineer, Irrigation,Zilla Parishad	Member
Dy. Engineer, Rural Water Supply,ZP	Member
Dy.Engineer, PWD	Member
Police Inspector	Member
BDO	Member
Dy.Engineer, Minor Irrigation	Member Secretary

*At Village Level -

Revenue Inspector	Chairman
Jr.Engineer, Minor Irrigation	Member
Jr.Engineer, Irrigation Sector	Member
Jr.Engineer,Irrigation,Z.P.	Member
Jr. Engineer, Rural Water Supply,ZP	Member
Jr.Engineer,PWD	Member
Police Constable	Member
Gramsevak	Member
Talathi	Member Secretary

The information committees will collect information and report the same to their higher authorities including control rooms at Collectorate, Divisional Commissionerate and State government and disseminate the instructions and information received from higher offices to the field staff.

- The committees will contact the press media and channels on Tv. and radio and will publish information daily during floods and periodically thereafter.

2)Flood Reporting :-

- The system of reporting in flash floods will be two way. The concerned Gramsevaks/Talathis will report about the floods to the concerned Tahsildar who will report the same to Sub-Divisional Officer and District Control Room.
- The district control room will activate the alert mechanism as mentioned above.
- The preliminary report of floods within 24 hours of its occurrence and the final report within 3 days thereof shall be sent by the collector to the Commissioner and State Government.
- The wireless sets at various police station and at district S.P.Office will also be used for reporting and in turn activating official machinery
- The CEO, ZP, SP ,Education Officer, SAO, Exe. Eng. MI, local sector, Z.P.(Rural Water Supply) and (Irrigation), MJP, District Home guards Commandant, Exe. Eng., MSEDCL, DC(MSRTC), Deputy Collectors

- in Collector's Office, the heads of NGOs will immediately report to the control room as soon as communication of flood is received.
- The officers at district level will ask their immediate sub-ordinates in the field to visit the disaster sites immediately.
- The list of district, Sub-Divisional and Taluka Officers of various departments and their addresses and phone nos. is annexed as Appendix-V List is kept in the district and taluka control rooms.
- The field officers who shall first visit the site will report, immediately telephonically and then in writing to their district heads the situation, warning, extent of damage, evacuation, likelihood of further floods, relief needed, relief given, teams visiting sites, their operation and like matters.
- The details of the operations to be carried out by individual department are listed separately.

ACTION ON THE SPOT

1) EVACUATION WORK:

- Tahasildars will immediately activate evacuation and camp teams.

*** Evacuation Team:**

- Immediately after the onset of floods the evacuation team consisting of following members shall take over the entire situation.
- It consists of PSI, six Police constables(including lady constables), Talathi, Irrigation personnel (Junior engineer/ his assistant),home guards, all the swimmers and boatmen in the village, Sarpanch, members of Z.P, P.S, and G.P, students of NCC and NSS, NGO's, general public.
- The Public Works Department will map the routes of evacuation.
- The road transport inspector and traffic police will arrange for vehicle-buses and jeeps as per requirement.
- The local PSI and traffic Police Constable and Road Transport Inspector will see that the evacuation routes are not blocked.
- The evacuation will be in the following order a) Seriously injured and sick, b) children, women, and handicapped c) old d) able bodied e) livestock.

- The gramsevak of village will prepare list of evacuees.
- The evacuation team will call and arrange for transport of evacuees and send them to safer places/shelter already designated. People will ask to shutoff electricity, gas and water at main switches and valves before leaving.
- People will be advised to follow wear protective clothing, secure their home, close and lock doors, leave early enough to avoid being trapped, follow up recommended evacuation routes, not to move or drive into flooded areas, stay away from downed
- Power lines, cover up important documents, including ration card, passport, bank passbook, telephone book of relatives, certificates, driving license, property documents, insurance documents etc in a single cover.
- During evacuation local police constable/officers will maintain law and order.
- The MSRTC will arrange for additional trips of buses to the affected area for speedy and easy evacuation.
- The MSEDCL will maintain regular, uninterrupted and additional wherever necessary power supply in the affected areas and campsites and control rooms at taluka and district levels.

2) **RELIEF WORK:**

- Three camp teams, those are food and water team, shelter team and medical team will be constituted as follows.

A) **Medical team:-**

- It will consist of medical officer of P.H.C. Veterinary doctor, their staff, private doctor medical staff, NGO's. The team will arrange for first aid, medicine, check water quality, take care of adequate space per person in relief camps and adequate sanitation facilities to avoid epidemics and will immediately attend the injured and examine persons brought to the camp.

B) Food and Water Team –

- It shall consist of R.I./FSI as head, members of village level public distribution system vigilance committee, i.e., the fair price shopkeeper, retail kerosene dealer, Junior engineer Irrigation, Gramsevak, livestock supervisor, forest guard , NGO's.
- The team will assess the food and water needs of the evacuees and the affected and arrange for their supply.
- The team will seek the public participation and assistance from NGO's.
- The team will report to the Tahsildar and BDO the daily needs and the period of assistance required.
- The Tahsildar/BDO will arrange for tanker if necessary.
- The Gramsevak will take care of sanitation and pure drinking water.
- The Tahsildar will report the needs of the affected to the District Supply Officer who will further report the same to the Government and Commissioner.
- The DSO will take necessary action to get the food needs satisfied as per Government orders.
- The reporting to the control room by the Tahsildar/SDO will facilitate the district administration to instruct various NGO's accordingly.
- The food team will maintain a register of affected day wise and the material supplied to them.
- The team will rearrange the ration cards lost and Tahasildar will reissue within 48 hours new/duplicate ration cards as per rules.
- The Tahsildar will arrange for fodder, if necessary.

C) Clothing and Shelter Team :

It will consist of the teachers/ headmasters/Principals of Government and private schools, colleges, Gramsevak, in-charge of dharmshalas, religious/charitable institutions, NGO's.

- The team will assess the needs in advance and arrange for safe shelter, temporary sheds, bamboos, hutments, bullies, cowdung, clothing, blankets bed sheets, towels with the help of NGO's and local public.
- The shelter may also be grampanchayat community hall, other halls available in the village.

- Care will be taken that the shelter site is within 5 km of dwellings, In case no shelter is available in the adjoining village, Tahasildar's, Collectors of the adjoining district will be contacted for the same and the Divisional Commissioner will be informed accordingly.
- The Tahsildar shall distribute within 48 hours of disaster the amount of cash doll/assistance as per norms to the eligible persons, using as the need may be, the cash amount from either the cash box or drawing it on bills without delay.

D) Survey Team:

This team will consist of Jr.Engineers of Public Works Department (Incharge), Gramsevak, Agriculture supervisor and Assistant, live stock supervisor/ assistant, Talathi.

- Immediately after the floods, the loss to human life and amount of relief will be assessed by talathi; house damage and compensation due will be assessed by Jr. Eng., PWD and gramsevak; livestock loss and relief due will be assessed by livestock supervisor and talathi and agriculture and horticulture,etc damage and compensation due as per government orders will be assessed by Agriculture supervisor/Assistant and talathi by making panchnamas and report the same to Tahasildar, Livestock Development Officer and Taluka Agriculture Officer.
- The Tahasildar / Taluka Agriculture Officer / LDO will distribute the amount of assistance and compensation due as per government orders.
- These taluka officers will report the same to Sub Divisional Officer, Collector, Dy. Director, Animal Husbandry and Superintendent Agriculture Officer who in turn will report the same with their recommendation to the government for orders.

3) REHABILITATION:

- Repairs to roads will be carried out by the PWD immediately after the disaster.
- The MSEDCL will be restore electricity supply in the affected area .
- The Rural Water Supply wing of zilla parishad and Maharashtra Jeevan Pradhikaran will restore water supply in the affected area.

9

- If necessary, the psychological rehabilitation with the help of experts will be undertaken by the medical teams.

1) RESETTLEMENT:

- If necessary affected persons will be resettled with civic amenities with consent of concern department

*****

A) LIST OF CHECKLIST FOR FLOODS:

- 1) Safty place for flood affected persons – Safty place for school, Samaj Mandir, high hills with tent. And NGO for help.
- 2) BOAT
- 3) LIFE BOYS
- 4) LIFE JACKETS
- 5) ROPE
- 6) Plain Paper, Pencil, Village map, Measurement Tape, Pins, Rubber,
- 7) Medical Facilities – Doctors, Nurses, ANM, Medicals

B) SURVEY FOR AGGRICULTER LOSSES

TEAM -

- 1) Talathi
- 2) Circle Officer
- 3) Krishi Sevak
- 4) Laison Officer - Naib Tahsildar / Agriculture Officer
- 5) Compnant Authority– Sub Divisional Officer

C) SURVEY FOR DAMAGES OF HOUSE AND OTHER -

TEAM-

- 1) Talathi
- 2) Teacher
- 3) Other Government servants
- 4) Jr. Engineer
- 5) Section Engineer
- 6) Laison Officer - Naib Tahsildar
- 7) Compnant Authority– Sub Divisional Officer

D) TRASPERANCY IN FLOOD WORK –

Through media and electronic media
Compnant Authority– Additional Collector

E) ROAD DAMAGES –

TEAM-

- 1) Ex. Engineer PWD / ZP Works

F) ELECTRIC CONNECTIVITY –

TEAM –

- 1) Ex. Engineer MSEB

G) ANIMAL HUSBANDARY –

Will be responsible for the cure of Injured animals. Death of dead animals & removal of debris.

2) CHECKLIST FOR FIRE, BOMB BLAST, AND ROAD ACCIDENT-

Fire Brigade, Tanker, First Aid team, Ambulance, Crain, Rope, Sladder.
Police dept. will control croud and traffic.

- 1) Laison Officer - Naib Tahsildar
- 2) Coordinating Officer - Tahsildar
- 3) Compnantent Authority– Sub Divisional Officer

Appendex-I**Control Rooms & Officers Incharge**

Sr No	Office Name	Ph.No.Of Control Room	Officers Incharge		
			Designati on	Phone Number	
				Office	Resi
<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>7</u>
1	Collector's Office	07252-233653	R.D.C.	07252-233653 234238	07252-233657 9850525353
2	Collector's Office	07252-234238	DDMO	07252-234238	9822226586
3	Tahasil Washim	07252-232008	Tahasildar	07252-232008	07252-232162 Mob-9422917029
4	Tahsildar Malegaon	07254-231373	Tahasildar	07254-231373	07254-231515 Mob-9422917030
5	Tahsildar Risod	07251-222316	Tahasildar	07251-222316	07251-222317 Mob-9422917031
6	Tahsildar, Mangrulpir	07253-230228	Tahasildar	07253-230228	07253-230362 Mob-7038874151
7	Tahsildar, Karanja	07256-222170	Tahasildar	07256-222170	07256-222090 Mob-9763287777
8	Tahsildar, Manora	07253-233246	Tahasildar	07253-233246	07253-233247 Mob-9422917032
9	S.P.Office Washim	07252-232755	P.S.I. Wireless	07252-232755	07252-232153 8380075037
10	Exe. Engineer, M.I. (State) Washim	07252-233206	Exe. Engineer	07252-233206, 232040	Mob -9890597343

Appendex-II**Official Rain Gauge centers of Irrigation and Tahasil Offices**

Sr.No.	Taluka	Rain Gauge Center	Address
1	Washim	Collector's Office	Collector's Office, Washim
2		Tahasil Office	Tahsil Office Washim
3		Adgaon form	Adgaon farm
4		P.H.C.Ansing	P.H.C.Ansing
5	Malegaon	Tahasil Office	Tahsil Office Malegaon
6		Dam site	Sonal Project malegaon
7	Risod	Tahsildar's Quarters Risod	Tahsildar's Quarters Risod
8	Manora	Tahasil Office	Tahsil Office Manora
9	Mangrulpir	Tahasil Office	Tahsil Office Mangrulpir
10		Sectional Engineer	M.I.Shelu bazaar
11		Police Station, Asegaon	Police Station, Asegaon
12	Karanja	Dr.Shripat Resi Karanja	Dr.Shripat Resi Karanja
13		Dam site	Adan dam, Ramnagar

APPENDEX-III
NGO's

Sr. No	Taluka	Name	Address	Phone Numbers
1	Washim	Jain Social group Washi	Shri.Manish Sancheti Washim, Nandipeth Washim	9422160883
			Shri.Shikharchand Bagrecha, Nr. Washim Urban Bank, Washim	9850609911
2	Washim	Lions Club Washim	Shri.Shashikant Dandwate Green park colony washim	07252-2323 9822220164
3		Traders Association Washim	Shri.Rameshchandra Baj Patni Chowk Washim	07252-232039
4		Chatrapati B. Tarun mitra mandalS. washim	Shri.Dilip Mesare Rajani chouk washim	9423651307
5		Akola Urban Co Bank Akola	Shri.Omprakash Rathi, General Manager Akola	0724-453852
6		R.A.College Washim (NSS)	Shri. K.M.Rathod	(07252-235662)
7		Reynolds Memorial Trust Washim	Shri.Dr.Noha, Pusad Road Washim	9822220162
8		Indian Red cross Society Washim	Shri.Dr. Oberai Washim	9822565422
9		Rotary Club Washim	Shri.Dr.Noha, Pusad Road Washim	9822220162
10		Indian Medical association, Washim	Dr.Kumrae, Washim	9423127800
11		Sarvadharm Appatkalin Pathak Karanga	Shri.Sham Savae	9371871584

15
APPENDIX-IV
INVENTORY

Sr.No.	Departments/Officers / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	Collector	Car	Swft dizayar	1
2	Add.Collector	Car	Swft dizayar	1
3	D.S.O.	Jeep	Bolero	1
4	Assistant Director, Small Savings	Jeep	-	-
5	Dy.Collector E.G.S.	Jeep	Bolero	1
6	S.D.O.Washim	Jeep	Sumo	1
7	S.D.O.Mangrulpir	Jeep	Bolero	1
8	Tahsildarm,Washim	Jeep	Sumo	1
9	Tahsildar, Malegaon	4 Wheel drive vehicle	Bolero	1
10	Tahsildar, Risod	Jeep	Bolero	1
11	Tahsildar,Mangrulpir	Jeep	Bolero	1
12	Tahsildar, Karanja	Jeep	Bolero	1
13	Tahsildar, Manora	Jeep	Bolero	1

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	Supt. Of Police, Washim	VHF Sets Static	Motorola GM-339	24
2		VHF Sets Mobile	Motorola GM-339	23
3		Walkie Talkie Sets	Motorola GM-339 High band	35
4		HF Sets Static	TK-80	2
5		V-Sat	DAMA RFT Messaging System	1
6		Mobile Phone GSM	Motorola	02
7		Mini Bus	(L/Van) 15 Seats	2
8		Bus	(P/c) 30 Seats	4
9		Water Tanker	5000 Ltr.	1

1	Executive Engineer, M.S.E.D.C.L. Washim	Fire fighting Foam	Foambase	50
2		First aid kits		24
3		Truck	TATA	5
4		Heavy Truck	TATA	1
5		Mobile Phone GSM		25
6		Mobile Phone CDMA		10
7		Camera Digital		15

1	District Controller, M.S.R.T.C. WASHIM	Truck	Tata	2
2		Mini Bus	Tata	2
3		Bus	Tata	191
4		Water Tanker	3000 Ltr. Medium Cap.	2
5		Divers		407 persons

1	Ex.Engineer, Irrigation, Washim	Truck	Conventional Truck	2
2		Tipper	Heavy Duty Leland	6
3		Jeep	Mihindra	8
4		Car	Ambassador	1
5		Water Tanker	Medium Cap.	3

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	Principal, Govt.Polytechnic Washim	Electric Drill	½" Portable	1
2		Chipping Hammer	Small Size	2
3		Sledge Hammer	10 Lbs	2
4		Electric Generator	3 KV & 20 KVA	1
5		Water Filter	Acqaguard	1
6		Tarpaulin	3m x 4m	1
7		Video Camera Beta	National Beta	1
8		PH Meter	ISI	1
9		PH Meter Digital	Digital	2
10		Dry Chemical Power	Sht. Each	10

1	C.O., Municipal Council, Washim	Sledge Hammer		1
2		Heavy Axe		1
3		Single sheave snatch block		1
4		Smoke Blower and Exhauster		1
5		Set of rope tackle (3 sheave – 2 sheave)		1
6		Gloves-Rubber		1 Pair
7		Breathing apparatus-self contained		1
8		Ports-fire fighting team		4 persons
9		4 wheel drive vehicle		2
10		Tractor		3
11		Water Tanker	Medium capacity	1

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	C.O., Municipal Council, Karanja	Suit – Fire entry	Tata 709/907	2
2		Pump	High pressure, portable	1
3		Corrugated Galvanized Iron Sheet	CGIS	15
4		Truck	Tata-709	1
5		Light Ambulance Van	Tata-407	1
6		Water Tanker	3000 Ltr.	1
7		Tractor	Mahindra	1

1	C.O., Municipal Council, Mangrulpir	Water filter	Treatment Plant	
2		Water Tank		
3		Reservoirs treatment tank	E.S.R.	1
4		Tractor	-	2

1	Principal, I.T.I., Washim	Gas Cutters	With noggle 3/64 Without Gas cylinder	1
2		Electric Drill	Portable 6mm capacity	2
3		Sledge Hammer	3 Kg Double faced	1
4		Adjustable wrenches	250 mm 200 mm	4 1
5		Slotted Screwdrivers		10
6		Pumo High Pressure	1 hp, 2900 RPM Mono Block	1
7		Extension ladder	6-9 metre	1
8		Water Filter	75 Ltr. Capacity	1

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	Principal, I.T.I. Mangrulpir	Gas cutter		1
2		Electric Drill		2
3		Sledge Hammer	3 Kg Double faced	1
4		Two handled cross cut-saw		1
5		Electric Generator		1
6		First aid kits		6
7		Portable oxygen cylinders		1

1	Principal, I.T.I. Manora	Electric Drill	Pillar type drilling machine 20 mm, 136 mm	3
2		Sledge Hammer		2
3		Electric Generator		1
4		Pump-High Pressure, Portable		1

1	Principal, I.T.I. Karanja	Video camera digital		1
2		Gas cutter		1
3		Electric Drill		1
4		Circular saw with Diamond Blade (Electric)		1
5		Sledge Hammer		1

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	Civil Surgeon General Hospital Washim	Stretcher normal		2
2		Stretcher medical evacuation		2
3		Incubators for children		2
4		First aid kits		5
5		Portable oxygen cylinders		2
6		Portable Ventilators		1
7		Portable ECG		1
8		Portable suction unit		2
9		Mechanical ventilators		1
10		Defibrillator		1
11		Mobile OT unit		1
12		Mobile lab service		1
13		Mobile medical van		2
14		Bronchodilators		1
15		Vaccines		2
16		Anti snake venom		1
17		Chlorine tablets		100 Boxes

1	Executive Engineer, Maharashtra Jivan Pradhikaran works Division Mangrulpir	Water Tanker	6 Mld	1
			2 Mld	2
			6 Mld	1
2		Water Tank	1 Laks ltr. Cap.	3

Sr.No.	Departments / NGO's	Item Name	Description	No. of Items available
1	2	3	4	5
1	Range Forest Officer, Washim	Jeep	-	3
2	Ex.Engineer, P.W.D.	Heavy Truck	Tata	7
		Water Tanker	Large Cap.	2
		Car		1
		Jeep		5
3	Sr. Scientist, G.S.D.A.	4 Wheel drive vehicle	Jeep	1
4	Special Social Welfare Officer, Washim	4 Wheel drive vehicle	Jeep (Mahindra) MH-30/6471	1
5	Superintendent, State Excise, Washim	4 Wheel drive vehicle	Jeep (Mahindra)	1

APPENDIX-V
**District, Sub Divisional & Taluka Officers of Various Departments and their
Addresses & Phone Numbers**

<i>Sr.No</i>	<i>Office/Officer Name</i>	<i>Address</i>	<i>Phone No.</i>	<i>Mob. No.</i>
1	Collector	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-233400 Fax No.07252-232858	8806268811
2	Additional Collector	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-232638 (O) 07252-233654 (R)	7588734525
3	Resident Dy. Collector	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-233653 (O) 07252-233657 (R)	9850525353 Toll Free 1077
4	Distt.Supply Officer	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-233652 (O) 07252-234337 (R)	9423145185
5	Dy.Dist.Election Officer	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-233656 (O)	9975700396
6	Dy.Collector, Revenue	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-234238 (O)	9850525353
7	Spl.Land Acquisition Officer - 1	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-234336 (O)	9975700396
8	Spl.Land Acquisition Officer - 2	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-234336 (O)	9975700396
9	S.D.O.Washim	Civil line Washim	07252-232082 (O)	9403215655
10	S.D.O.Mangrulpir	Mangrulpir	07253-230236 (O) 07253-230372 (R)	9422157077
11	S.D.O. karanja	karanja		9763817614
12	Tahsildar, Washim	Civil line Washim	07252-232008 (O) 07252-232162 (R)	9422917029
13	Tahsildar, Risod	Risod	07251-222316 (O) 07251-222317 (R)	9422917031
14	Tahsildar, Malegaon	Malegaon	07254-231373 (O) 07254-231515 (R)	9422917030
15	Tahsildar, Karanja	Karanja	07256-222170 (O) 07256-222090 (R)	9763287777
16	Tahsildar, Mangrulpir	Mangrulpir	07253-230228 (O) 07253-230362 (R)	7038874151
17	Tahsildar, Manora	Manora	07253-233246 (O) 07253-233247 (R)	9422917032
18	Supt, Land Records	Washim	07252-231585	9422344369

Sr. No	Office/Officer Name	Address	Phone No.
19	Taluka Inspector Land Records	Risod	07251-222894
20	Taluka Inspector Land Records	Malegaon	07254-231436
21	Taluka Inspector Land Records	Mangrulpir	07253-230504
22	Taluka Inspector Land Records	Manora	07253-233059
23	Taluka Inspector Land Records	Karanja	07256-223298
24	Dist.Informatics Officer	Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-233289 (O)
25	Superintendent of Police	Near Admn.Bldg. Kata Road Washim	07252-232134 (O) 07252-232003 (R)
26	Dy.S.P. (Home)	Washim	07252-231355 (O)
27	S.D.P.O.Washim	Washim	07252-232545 (O) 07252-233241 (R)
28	S.D.P.O. Karanja	Karanja	07256-222008 223494
29	Dy.S.P.Mangrulpir	Mangrulpir	07253-230662
30	Police Station Officer, Washim	Washim	07252-232100 (O) 07252-235066
31	Police Station Officer, (Gramin)	Washim	07252-234100
32	Police Station Officer, Ansing Tq.Washim	Ansing Tq.Washim	07252-226034
32	Police Station Officer,Risod	Risod	07251-222356
34	Police Station Officer, Malegaon	Malegaon	07254-231253
35	Police Station Officer, Jaulka Tq.Malegaon	Jaulka Tq.Malegaon	07254-232016
36	Police Station Officer, Shirpur Tq.Malegaon	Shirpur Tq.Malegaon	07254-234003
37	Police Station Officer, Mangrulpir	Mangrulpir	07253-230333
38	Police Station Officer, Asegaon, Tq.Mangrulpir	Asegaon, Tq.Mangrulpir	07253-235558

39	<i>Police Station Officer, Manora</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233229</i>
40	<i>Police Station Officer, Karanja</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222100</i>
41	<i>Police Station Officer, Dhanaj Tq.Karanja</i>	<i>Dhanaj Tq.Karanja</i>	<i>07256-232030</i>
42	<i>C.E.O. Z.P.Washim</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232861 (O) 07252-232295 (R)</i>
43	<i>B.D.O.Washim</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232026</i>
44	<i>B.D.O.Risod</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222327</i>
45	<i>B.D.O.Malegaon</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-231345</i>
46	<i>B.D.O.Mangrulpir</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230221</i>
47	<i>B.D.O.Manora</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233227</i>
48	<i>B.D.O.Karanja</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222073</i>
49	<i>Agriculture Officer ZP SDAO</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232028 233309 (O)</i>
50	<i>Dy. Engineer, (G.S.D.A.) Z.P.</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-231973</i>
51	<i>Exe.Engineer, Irrigation,</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-233206</i>
52	<i>Dy.Engineer,rrigation.</i>	<i>Washim</i>	<i>--</i>
53	<i>Dy.Engineer, Irrigation</i>	<i>Malegaon</i>	<i>--</i>
54	<i>Dy.Engineer, Irrigation</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>--</i>
55	<i>Dy.Engineer,Irrigation</i>	<i>Karanja</i>	<i>--</i>
56	<i>Dy.Engineer, Works .</i>	<i>Risod</i>	<i>--</i>
57	<i>Ex.Engineer, PWD, Washim</i>	<i>Civil Line Washim</i>	<i>07252-232334 (O) 07252-232335 (R)</i>
58	<i>S.D.O., PWD Washim</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232187</i>
59	<i>S.D.O., PWD Risod</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222334</i>
60	<i>S.D.O., PWD Malegaon</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-231312</i>
61	<i>S.D.O., PWD Mangrulpir</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-232234</i>

62	<i>S.D.O., PWD Karanja</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222179</i>
63	<i>Sec.Engg., PWD Manora</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-232234</i>
64	<i>Civil Surgeon</i>	<i>District Hospital Washim</i>	<i>07252-235145,232001 (O) 07252-235682</i>
65	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>washim</i>	<i>07252-235142</i>
66	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222359</i>
67	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-231136</i>
68	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230229</i>
69	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233254</i>
70	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-224260</i>
71	<i>Medical Officer, Rural Hospital</i>	<i>Ansingh</i>	-
72	<i>Dist.Health Officer</i>	<i>Near M.C. Washim</i>	<i>07252-233132 (O) 07252-232270 (R)</i>
73	<i>Dist. Malaria Officer</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-235549</i>
74	<i>Res. Medical Officer</i>	<i>Washim</i>	<i>232974 [R]</i>
75	<i>Ex.Engineer Minor Irrigation Z.P.</i>	<i>Z.P. Washim</i>	<i>07252-231266</i>
76	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Washim</i>	--
77	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Risod</i>	--
78	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Malegaon</i>	--
79	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Mangrulpir</i>	--
80	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Manora</i>	--
81	<i>Dy.Engineer, Minor Irrigation</i>	<i>Karanja</i>	--
82	<i>Exe.Engineer, Maharashtra Jivan Pradhikaran</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230308, 230378</i>

20

83	<i>Sr. Geologist, (G.S.D.A.)</i>	<i>Admn.Bldg. Kata Road Washim</i>	<i>07252-235722 (O)</i>
84	<i>Superintendent, Agriculture Officer</i>	<i>Admn.Bldg. Kata Road Washim</i>	<i>07252-235813 (O) 07252-235309 (R)</i>
85	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232182</i>
86	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222486</i>
87	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-280702</i>
88	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230314</i>
89	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-224059</i>
90	<i>Taluka Agriculture Officer</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233283</i>
91	<i>D.F.O. Akola</i>	<i>Akola</i>	<i>0724-2436714</i>
92	<i>Dy.Ranger (Forest)</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232303</i>
93	<i>Dy. Director, Animal Husbandry Washim</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-234036 (O)</i>
94	<i>C.O.Municipal Council</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232009, 232064</i>
95	<i>C.O.Municipal Council</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-232337, 222216</i>
96	<i>C.O.Municipal Council</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222026</i>
97	<i>C.O.Municipal Council</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230251, 230153</i>
98	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-232500</i>
99	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222500</i>
100	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-231500</i>
101	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230600, 230404</i>
102	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222050</i>
103	<i>S.D.O., B.S.N.L.</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233300, 233388</i>
104	<i>A.R.T.O.</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-235244 (O) 07252-235744 (R)</i>

105	<i>Divisional Controller, MSRTC, Akola</i>	<i>Akola</i>	<i>0724-2433261</i>
106	<i>Depot Manager, MSRTC Washim</i>	<i>Karanja</i>	<i>07252-232078 (O)</i>
107	<i>Ex.Engineer, MSED</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-235757 (O) 07252-232194 (R)</i>
108	<i>Dy.Engineer, MSED</i>	<i>Risod</i>	<i>07251-222203</i>
109	<i>Dy.Engineer, MSED</i>	<i>Malegaon</i>	<i>07254-231009</i>
110	<i>Dy.Engineer, MSED</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230325</i>
111	<i>Dy.Engineer, MSED</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222092</i>
112	<i>Dy.Engineer, MSED</i>	<i>Manora</i>	<i>07253-233249</i>
113	<i>Dist.Social Welfare Officer Washim</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-235399</i>
114	<i>FIRE SATFTY DEPT</i>	<i>Washim</i>	<i>07252-234820</i>
115	<i>FIRE SATFTY DEPT</i>	<i>Mangrulpir</i>	<i>07253-230251</i>
116	<i>FIRE SATFTY DEPT</i>	<i>Karanja</i>	<i>07256-222118</i>
117	<i>Homgaurds</i>	<i>Washim</i>	<i>07252231592</i>

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**For police****Office of DSb Ph no :07252-232153****Mobile No.: 8380075037****A) Readiness /Preparation: -**

1. The Superintendent of police will arrange for orientation and training of procedures by simulated exercises, special skills required during emergency operations to the officials and staff at district and taluka levels.
2. The DSP will review and update precautionary measures with staff the precautions that have taken to protect equipment and the post disaster procedure to be followed.
3. A secondary copy of all men and material available in the district would be kept in control room.
4. The Home Dy. SP at district level, police inspector at taluka level and constable at village level are designated on the information committee's member.

B) Alerting:-

1. Once communication is received from the District Control room, report immediately to The Collector.
2. Within the affected taluka all available personnel will be made available. If more personnel are required the out of station officers or those on leave will be recalled.
3. All personnel required for flood disaster management will work under the overall supervision and guidance of district disaster manager.
4. The superintendent of police will establish wireless communications (and assist in precautionary evacuation activities) with – a) Camp center (b) Taluka control rooms (c) District control room and alert immediately all concerned offices.
5. SP Office Control room will function as communication center during the time of disaster.

C) Evacuation :-

1. The most important task assigned is evacuation. The police personnel -traffic will decide with PWD alternative routes for evacuation, if roads are blocked.
2. The police will requisition vehicles with Dy. RTO/MSRTC for evacuation.
3. The police will prepare list of evacuees.
4. The evacuation will be in following order - Seriously injured, sick, children, women, handicapped, old, able bodied, livestock .
5. The police will maintain law and Order at the time of evacuation and once people leave, police personnel will be kept in village for safety and security.
6. For appropriate security and law and order evacuation should be under taken with assistance from community leaders.
7. All evacuations will be reported to District Control Room.
8. Immediately after the flood the officers in the rank of Inspectors will be dispatched to systematically identify and assist people and communities in life threatening situations.
9. The police will help identify the seriously injured people and assist the community when organizing emergency transport of seriously injured to medical treatment centers.
10. The police will identify roads to be made one way, to be blocked , alternate routes, overall traffic management and patrolling on all highways, and other access roads to disaster site.

D) Relief:-

1. The department will provide guards as needed for supply depots such as Cooperative food store and distribution centers.
2. The department will provide convoys for relief materials
3. The department will identify anti social elements and take precautionary measures for confidence building.
4. The police will provide security in transit and relief camps, affected villages, hospitals and medical centers and identify areas to be cordoned off.
5. Transport carrying transit passengers (i.e. passengers travelling through trains or buses and passing through the district.) , will be diverted away from the disaster area.
6. The police will provide security arrangement for visiting V VIPs and VIPs .
7. The police will assist district authorities to take necessary action against hoarders and black marketers and those found manipulating relief material.
8. The police in information committees will respond to personal enquires about the safety of relatives in the affected areas, compile statistics about affected communities , deaths, complaints and needs , respond to many specific needs that will be presented, serve as rumor control center and reassure the public.
9. The police will make officers available to enquire into and record deaths, as there is not likely to be time nor personal available to carry out standard post mortem procedures.
10. The police will coordinate with military service personnel in the area.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**For Public Health****Civil Hospital Ph.No.-07252-232001****C.S.Mob. No.9130742382****DHO Ph No.-07252-233132****Mob No. 9420683875****A) Readiness/Preparation:**

1. The Civil Surgeon /DHO shall arrange for orientation and training for disaster response plan, simulated exercises.
2. The Civil Surgeon / D.H.O. will establish communication with Camp, center, Divisional Commissioner, District/Taluka Control Rooms and Hospitals (including private) within the Division.
3. The department shall review and update precautionary measures and post disaster procedures to be followed.
4. The department will stock emergency medical equipment, which may be required after a disaster.
5. The department shall determine type of injuries/ illnesses expected and drugs and other medical items required, and accordingly ensure that extra supplies of medical items be obtained quickly.
6. The department shall ensure that the surgical packs are assembled and sterilized.
7. It will be ensured that all valuable instruments will be packed in protective coverings and stored rooms considered to be the most damage proof.
8. The emergency electrical generator will be checked to ensure that it is operational.
9. Central warehouse will be requested for immediate dispatch of supplies to hospital on emergency priority basis.
10. The hospital water storage tanks will be filled.
11. Emergency admission procedures (with adequate record keeping) will be developed.
12. Hospital administrators will establish work schedules to ensure that adequate staff is available for inpatient needs. They will organize in house emergency medical teams.
13. A senior medical officer will ensure that water supplied is in accordance with acceptable standards of potable water. He will accompany the rescue team along with required medical kit and ensure priority for shifting of those seriously injured or requiring immediate medical attention.

B) Relief: -

1. Medical teams will be activated and dispatched to Relief Centers.
2. They will check evacuees brought immediately and give necessary medical assistance.
3. They will ensure clean and potable water.
4. Seriously injured will be transported.
5. The department shall discharge all ambulatory patients whose release does not pose a health risk to them.
6. The department will prevent outbreak of epidemics.

C) Rehabilitation :-

1. Health facility and treatment centers at disaster sites will be established.
2. The provision of medical services will be coordinated by the district civil surgeon with district control room and camp center. Procedures will be clarified between Peripheral hospitals, private hospitals, blood banks, general hospitals and health services established at transit camps, relief camps and affected villages.
3. Emergency accommodations for auxiliary staff from outside area will be planned for.
4. Information formats and monitoring checklists will be used for program monitoring and development and for reporting to emergency operations center in addition to existing reporting system in the department.
5. The local police, rescue groups and ambulance tools will be aware of the resources of each hospital.
6. On recommendations of the camp Center, C.S./ D.H.O/ Collector/District Control room will send required medicines, vaccines, drugs, plasters, syringes, etc; arrange for additional blood supply; provide for sending additional medical personnel equipped with food, bedding, tents; send vehicle and any additional medical equipments.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**For Maharashtra State Electricity Distribution Company Ltd.**

MSEDC Ph. No.07252-235757

Exec.Eng.Mob.No.7875763019

A) Readiness/Preparation :

1. Training for disaster plan special skills will be taken.
2. At each substation a disaster management tool kit comprising cable cutters, pulley blocks, jungle knives, axes, crowbars ropes, hacksaws, spanners and tents will be established.
3. The objective of the company in disaster situation is to restore and ensure uninterrupted power to all vital installation and sites.
4. Communications with camp center, district control room and other department offices within the division will be established.
5. Precautionary measures to protect equipment and the post disaster procedures will be reviewed and hospitals, irrigation departments, Collectorate, police stations, telecommunication buildings will be assisted for stand by generators.

B) Alerting :-

1. Within the affected area all available personnel will be made available. If more personnel are required then out of station officers or those on leave will be recalled.
2. Inspection of high tension lines, towers, substations, transformers, insulators, poles and other equipments will be undertaken from the time of receipt of alert warning.
3. On recommendation of Collector the main electricity supply for the affected area will be disconnected and emergency repair gangs will be dispatched.

C) Relief :-

1. The damage to power supply installations will be reviewed.
2. Casual laborers for clearing of damaged poles and salvage of conductors and insulators will be hired.
3. Repair/ reconstruction will be begun.
4. Hospitals will be assisted to establish supply by assembling generators other emergency equipments, if necessary.
5. Temporary electricity supplies for transit camps, feeding center, relief Camps, site operations center, relief material godown, key facilities, water systems, district control room and on access roads to same will be established.
6. An itemized assessment of damages from reports made by various electrical receiving centers and sub-centers will be compiled.
7. Load shedding will be properly managed in affected area.

D) Rehabilitation :-

1. Proper electricity supply to the affected area will restored and maintained.
2. Load shedding will be properly managed in the affected area.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE

For Irrigation

Executive Eng.(MI) Ph. No.07252-233554 Mob.No. 9822299106

Executive Eng.(LS) Ph.No.07252-232123 Mob No. 9890597343

A) Readiness/Preparation :

1. The department will maintain standards of services and regular maintenance during normal times. This affects the response of the department to any disaster situation.
2. Orientation and training for disaster for disaster response plan by simulated exercises will be undertaken by the department.
3. Special skills required during emergency operations will be imparted to the officials and the staff. Executive engineers of Minor Irrigation and local sector departments will be deputed for training as “NODAL OFFICER”- Irrigation and “Officer-in- charge-Irrigation” respectively at the district level.
4. The department will assess preparedness level and report the same as per the format to District Control Room every six months.
5. Water level gauges will be marked on rivers, dams and minor tank structures not having level gauges.
6. All personnel required for Disaster Management will work under the overall supervision and guidance of Collector.
7. Communications with Emergency Operations Center, Divisional Commissioner, and district control room and other departmental offices within the division will be established.
8. Precautionary measures and procedures and the precautions that have been taken to protect equipment and the post-disaster procedures to be followed will be reviewed and updated.
9. The department will fill vehicles with fuel and park them in a protected area.
10. Emergency tool kits will be prepared for all technical assistants in disaster prone areas. These tools kits will include: Ropes, Pulley blocks, Jungle knives, Shovels, Cement in bags, concrete pans, Gunny bags and cane baskets. The emergency tool kits with each technical assistant will be checked.
11. The department will organize round the clock inspection and repair of bunds of dams, irrigation channels, bridges, culverts, control gates and overflow channels and of pumps, generators, motor equipment and station buildings.
12. The officer responsible for the tanks of the area that may be affected will also be designated as an emergency officer, knowledgeable about disasters, their effects, and understand well the appropriate emergency procedures.
13. The inlet and outlet of tanks will be inspected to ensure that the waterways are unobstructed by trees and vegetation.

B) Alerting: -

1. Once communication is received from the District Control room, the department will maintain direct contact with district control room.
2. If heavy rains are expected. The amount of lowering will depend on the rainfall forecast. In case of possibilities of flooding in the downstream, the settlements will be forewarned, and necessary warnings for evacuation will be given to the adjoining districts and to those districts beyond the state borders.
3. Irrigation engineers will review with technical assistants emergency actions that are required.
4. The officers on site will ensure that the level of impounding in the tanks is reduced to create increased capacity , and coordinate the same with officers on the dam sites and district control room, if heavy rains are expected. The amount of lowering will depend on the rainfall forecast. In case of possibilities of flooding in the downstream, the settlements will be forewarned, and necessary warning for evacuation will be given, to the adjoining districts and to those districts beyond the state borders.

C) Rehabilitation: -

1. The department will monitor flood situation and protect irrigation infrastructure, restore damaged infrastructure.
2. Material likely to be damaged by rains such as concrete in bags, electric motors, office records etc. will be covered with plastic and well secured even though store inside.
3. Any repairs/ under construction activity will be well secured with sandbags, rock falls, etc.
4. The Dy. Engineers and Jr. Engineers will continue round the clock inspection and repair of bunds of dams, irrigation channels, bridges, culverts, control gates, overflow channels, generators, motor equipments and station buildings as may be necessary.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE

FOR AGRICULTURE

S.A.O. Ph. No. 07252-233309, 235816, 235309 Mob.7588797491

Agriculture Officer ZP 07252-232028, 233309 Mob-9130301212

A) Readiness/Preparation: -

1. The department will maintain standards of services and regular maintains during normal times.
2. The department will ensure that the community participates substantially to prevent extensive loss of crops and plantations. The department shall provide information to all concern about disasters, likely damage crops and plantations, ways to protect the same.
3. Preventive measures will be undertaken to improve departmental capacity to respond to a disaster.
4. Orientation and training for disaster response plan and procedures, special skills required during disaster situation will be imparted to the officials and the staff.
5. The Superintendent Agriculture Officer will be " Officer incharge- Agriculture " at district level.
6. The department shall review and update precautionary measures and procedures with the staff to protect equipment and post disaster procedures.
7. The department shall fill vehicles with fuel and park them in protected area.
8. The department shall check and stocks of equipments and materials which are likely to be most needed after the disaster.
9. The department shall determine what damage, pests or diseases may be expected and what drugs and other insecticide items will be required, in addition to requirements of setting up extension teams for crop protection and according insure that extra supplies and materials be obtained quickly.
10. All valuable equipments and instruments should be packed in protective coverings and stored in room the most damage proof.
11. Extension officers should be assisted to establish work schedules to ensure that adequate staff are available and setup teams of extension officer and assistants for visiting disaster sites.

B) Alerting: -

1. Within the affected district/taluka all available personnel will be made available to the District Disaster Manager. If more personnel are required, then out of station officers or those on leave may be recalled.
2. All personnel required for Disaster management should work under the overall supervision and guidance of Collector.
3. Communication with district control room, agriculture colleges, seed banks, nurseries (private and public) within the division will be established.

C) Relief:-

1. Establish contact with soil and water testing laboratories.
2. Agricultural services should be coordinated with irrigation department, DRDA and district control room and Camp centre.
3. The department shall establish the public information center with a means of communication to assist in providing an organized source of information.
4. The department is responsible for keeping the community informed of its potential and limitation in disaster situations.
5. The NGO's and other relief organizations should be aware of the resources of department.
6. Estimate the requirement of seeds, fertilizers, pesticide and labour.
7. Organize transport, storage and distribution of above with adequate record keeping procedures.
8. Plan for emergency accommodations for agriculture staff from outside the area.
9. Ensure that adequate conditions through cleaning operations maintained to avoid water logging and salinity.

D) Survey :-

1. Assess the extent of damage to soil ,crop, plantation, micro-irrigation systems and storage facilities and the salvage or replantation.
  2. Provide assistance to the affected as per standing government orders.
  3. Report to control room the extent of damage, amount of compensation due and paid, the demand of additional survey and compensation to the district control room and the government.

E) Rehabilitation :-

1. Assist farmers to reestablish their contact with agriculture produce market and ensure that appropriate prices be offered to them.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**FOR PWD Executive Eng. Ph. No.:07252-232334 Mob.No.9823992365****A) Readiness/Preparation :-**

1. Within the affected taluka all available personnel will be made available to the District Disaster Manager. If more personnel are required, then out of station officers or those on level may be recalled.
2. All personnel required for Disaster management should work under the overall supervision and guidance of Collector
3. Establish communication with camp centre, district control room and other departmental officers within the division.
4. Executive Engineer will be “Officer in charge – PWD” at district level
5. The Executive Engineer will mobilize staff and volunteers to clear the roads in case of disaster.
6. The Executive Engineer PWD should be familiar with pre-disaster precautions and post-disaster procedures for road clearing and for defining safe evacuation routes where necessary.
7. The department will maintain standards of services and regular maintenance during normal times.
8. The department will ensure that community participates substantially.
9. Preventive measures will be undertaken to improve departmental capacity to respond to a disaster.
10. It shall arrange for orientation and training for disaster response plan and procedure and simulated exercises, special skill required during emergency operations and post disaster procedures for road clearing and for defining safe evacuation routes.
11. The designation of routes strategic to evacuation and relief should be identified and marked, in close coordination with police and district control room.
12. Inspect all buildings and structures of the state government (including hospital buildings) by a senior engineer and identify structures which are endangered by the impending disaster.
13. Establish a priority listing of roads which will be opened first . Among the most important the roads to hospitals and main trunk routes
14. Give priority attention to urgent repair works that need to be undertaken in disaster affected areas.
15. Emergency inspection by mechanical engineer of all plant and equipment in the district workshops.
16. Identify locations for setting up transit and relief camp

B) Alerting :-

1. Extra transport vehicles should be dispatched from headquarters and stationed at safe strategic spots along routes likely to be affected.
2. Heavy equipments such as front end loaders should be moved to areas likely to damage and secured in a safe place.
3. Emergency tool kits should be assembled which should include:
  - a. Crosscut saws
  - b. Axes
  - c. Power chain saw with extra fuel, oil
  - d. Sharpening files
  - e. Chains and tightening wrenches
  - f. Pulley block with chain and rope.

C) Evacuation :-

1. If people are evacuating an area, the evacuation routes should be checked and people assisted.

D) Relief :-

1. Work under construction should be secured with ropes, sandbags and covered with tarpaulins if necessary.
2. All work teams should be issued two way communication link
3. Provide a work team carrying emergency tool kits, depending on the nature of the disaster , essential equipments such as towing vehicles, earth moving equipments, cranes, etc.
4. Each unit should mobilize a farm tractor with chain, cables and buffer stock of fuel .
5. Adequate road signs should be installed to guide and assist the drivers
6. Begin clearing roads. Assemble casual laborers to work with experienced staff and divide into work gangs.
7. Undertake construction of temporary structures for relief camps.
8. The layout of the tent camp site should be 3-4 hectares of land/1000 persons, roads of 10 meters width, minimum distance between edge of roads and tents of 2 mtrs. , minimum distance between tents of 8 mtrs. And minimum floor area per tent of 3 sq.mtrs. per head.
9. Coordinate with Works wing of Z.P.

E) Rehabilitation :-

1. Undertake repair of all paved and unpaved road surfaces including edge metalling pothole patching and any failure of surface , foundations in the affected area and cleaning of ditches, grass cutting or removal of debris and the cutting of dangerous trees along the road side in the affected area by maintenance engineer's staff and keep monitoring their conditions.
2. Undertake construction of temporary road to serve as access to temporary transit and relief camps, and medical facilities for disaster victims.
3. An up-to-date report of all damage and repairs should be kept in the district office report book and communicate the same to the district control room.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**FOR DOT****Sub Divisional Officer, Ph. No. 07252-232500,232600****A) Readiness/Preparation :-**

1. The department will maintain standards of services and regular maintenance during normal times. This affects the response of the department to any disaster situation.
2. The department will undertake orientation and training for disaster for disaster response plan by stimulated exercises.
3. Restoration of communication lines.
4. Establish communication with camp center, district control room and other departmental officer within the division.
5. All personnel required for Disaster management should work under the overall supervision and guidance of Collector.
6. The District Telecom Engineer will be " Officer-in-Charge- Communication" at the district level.
7. Review and update precautionary measure and procedures and review with staff the precautions that have been taken to protect equipment and the post-disaster procedures to be followed.
8. Ensure that all staff are aware of recommended precautions to protect life and personal property.
9. Fill department vehicles with fuel and park them in a protected area.
10. Inspect and repair all radio masts, anchorages, foundations, cables, poles and overhead circuit.
11. Upgrade outside equipment to withstand wind speeds and other adverse conditions.
12. Designate at each exchange a number of staff (such as an inspector) as a disaster officer.
13. He must live in the area, be instructed in the likely effects of a disaster, and should be knowledgeable about necessary precautions and post- disaster procedures.
14. House all electrical and switching equipment in damage- proof building.
15. Store batteries clear of area likely to be affected. Check emergency tool kits in at each exchange, including cable cutters, cutting pliers, spanners , ropes, ratchet tension, crosscut saws, pulley blocks with roap and hand gloves and assemble any additional equipment needed.
16. Provide at least two tarpaulins in every building with radio equipment, teleprinter and manual and auto exchanges.
17. Assemble equipment and emergency stock of materials likely to be necessary for restoration of services.
18. Arrange emergency stand by cable for dispatch to affected area.

B) Alerting :-

1. All storage batteries should charge fully. Install stand by generator in all exchange building for the recharging of batteries.
2. Secure all outside equipments to the extent possible.
3. Arrange for the transport of additional vehicles for inspectors.
4. Remove fuses from the lines and disconnect the power supplies to equipment in disaster areas, if necessary.

C) Relief :-

1. Give priority and concentrate on repairs and normalization of communication in disaster areas.
2. Identify the public services within the affected community for which communication link are most vital and establish and temporary service if feasible.
3. Carry out an assessment of overall damage of overhead route damage, cable damage and specific equipments damage.
4. Establish a temporary communication facility wherever necessary through mobile exchanges on priority for use by district control room, MLA, MP and ZP President, transit cattle relief camps and medical center and temporary establishment of all government and non government agencies.
5. Identify requirements of manpower, vehicles, materials and equipments.
6. Establish temporary communication facility for use by the public.

D) Rehabilitation :-

1. Begin restoration by removing and salvaging wires and poles from roadways.
2. Establish secure storage area for incoming equipments and salvaged materials.
3. Carry out temporary building repair for new equipment
4. Report all activities to head offices

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE

FOR WATER SUPPLY

Ex.Engineer, M.J.P.Ph.No: 07253-230308,

230378 Mob. No. 9766451761

Ex. Engineer, Water Supply, Z.P. Ph.No.07252-235580

Mob No.9422797430

A) Readiness/Preparation :

Within the affected taluka all available personnel will be made available to the District Disaster Manager. If more personnel are required, then out of station officers or those on level may be recalled.

1. All personnel required for Disaster management should work under the overall supervision and guidance of District Disaster Manager.
2. The department shall adopt measures for community participation.
3. Establish communication with Camp Center, district control room and other departmental offices within the division
4. The Executive Engineer, M.J.P. will be " Officer-in-Charge-Water supply"
5. Review and update precautionary measure and procedures and review with staff the precautions that have been taken to protect equipment and the post-disaster procedures to be followed.
6. Fill department vehicles with fuel and park them in a protector area.
7. A minimum level of stock should be maintain for emergencies, and should include extra lengths of pipe, connections, joints, hydrants and bleaching powder. Adequate tools should be on hands to carry out emergency repairs.
8. Cover pumps and motors with adequate protection
9. Make sure the hospital storage tank is full and the hospital conserving water.
10. Make sure auxiliary generators and standby engines are in good order.
11. Acquire buffer stock of fuel for the motors and store in a protected place.
12. Establish in a emergency work gangs for immediate post disaster repairs.
13. A standby water supply should be available in the events of damage, saline intrusion or other pollution of the regular supply.

A) Alerting :-

1. Informing people to store emergence supply drinking water.
2. Continuous monitoring of wells, intake structures, pumping stations, buildings above ground, pumping mains and the treatment plant.
3. Establish procedures for emergency distribution of water if existing supply is disrupted.
4. Make provisions acquire tankers and establish other temporary means of distributing water on an emergency bases.
5. Make provisions to acquire containers and storage tanks.
6. Prepare plan for water distribution to all transit and relief camps, affected villages and cattle camps and ensure their proper execution.

B) Relief :-

1. Carry out emergency repairs of all damages to water supply systems.
2. Assist health authorities identify appropriate sources of potable water.
3. Identify unacceptable water sources and take necessary precautions to in sure that no water is accessed from sub sources, either by sealing such arrangements or by posting department guards.
4. Arrange for alternate water supply and storage in all transit camps, feeding centers, relief camps, cattle camps, and also the affected areas, till normal water supply is restored.
5. Ensure that potable water supply is restored as per the standards.
6. Plan for emergency accommodations for staff from outside the area.
7. Report all activities to the head office.

C) Rehabilitation: -

1. Restoration of water supply to the affected area.

*****

STANDARD OPERATING PROCEDURE**For Veterinary Health****Deputy Dist. Commissioner office - 07252-234036****Mobile. No.9422372762****Assistant Commissioner Animal Husbandry****District Animal Husbandry Officer – 07252-235473****Veterinary Mini Polyclinic, Washim****Mobile No .9423656092****A) Readiness/Preparation:**

1. The DDCO /DAHO shall arrange for orientation and training for disaster response plan, simulated exercises.
2. The DDCO /DAHO will establish communication with Camp, center, Divisional Commissioner, District/ Taluka Control Rooms and Hospitals (including private) within the Division.
3. The department shall review and update precautionary measures and post disaster procedures to be followed.
4. The department will stock emergency medical equipment, which may be required after a disaster.
5. The department shall determine type of disease, injury medical items required, and accordingly ensure that extra supplies of medical items be obtained quickly.
6. The department shall ensure that the emergency medicines and equipments are assembled in proper way.
7. The emergency admission of affected/diseased animal should be kept (along with record)and requiring material shall be determined by DAHO and material required should be obtained quickly.
8. Proper disposal of dead animals (along with the records) and requiring material shall be determined by DAHO and materials required should be obtained quickly.
9. DAHO and Live stock Development Officer accompany the rescue team along with required medical kit and ensure the priority for the patient requiring immediate medical attention.
10. DDCO/DAHO will establish work schedule to ensure that adequate staff is available for emergency services to the admitted patients.

B) Relief: -

1. Medical teams will be activated and dispatched to Relief Centers.
2. They will check evacuees brought immediately and give necessary medical assistance.
3. They will ensure seriousness of the patient and treat accordingly.
4. The department will prevent outbreaks or epidemics.

C) Rehabilitation :-

1. Veterinary treatment facility center at disaster sites will be established.
2. The provision for Veterinary services will be coordinated by the DAHO with D DDCO district control room and camp center. Procedures will be clarified between Peripheral hospitals, private hospitals, blood banks, general hospitals and health services established at transit camps, relief camps and affected villages.
3. Rehabilitation of the animals to safe area having adequate source of feed and water (if required and in accordance to the Collector orders)
4. Emergency accommodation of auxiliary staff from outside area will be planned for.
4. Information formats and monitoring checklists will be used for program monitoring and emergency operational reporting.
5. The local police, rescue groups and ambulance tools will be aware of the resources of Veterinary services.
6. On recommendations of the camp Center, DAHO./DDCO/ Collector/District Control room will send required medicines, vaccines, drugs, plasters, syringes, etc; arrange for additional blood supply; provide for sending additional medical personnel equipped with food, bedding, tents; send vehicle and any additional medical equipment.

*****

Thank you